

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

PANORAMA POTRAVINÁŘSKÉHO PRŮMYSLU 2017

Ministerstvo zemědělství
Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

PANORAMA POTRAVINÁŘSKÉHO PRŮMYSLU 2017

Praha 2018

Studii „Panorama potravinářského průmyslu 2017“ vypracoval pod gescí Odboru potravinářského MZe ČR Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

Ministerstvo zemědělství ČR
Recenzent: Ing. Václav Lukeš

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

Autoři: JUDr. Ing. Josef Mezera, CSc. (CZ-NACE 10, CZ-NACE 10.3 a CZ-NACE 11.0 ve spolupráci s MPO: ekonomika a VaV)
Ing. Martin Plášil, Ph.D. (CZ-NACE 10.1, CZ-NACE 10.2, CZ-NACE 10.4, CZ-NACE 10.6 a CZ-NACE 10.8)
Ing. Zdeňka Náglová, Ph.D. (CZ-NACE 10.5, CZ-NACE 10.7, CZ-NACE 10.9)

Při zpracování publikace bylo též využito textů a tabulek MZe a autorů Zprávy o stavu zemědělství za rok 2017 týkajících se agrárních komodit.

© Rozmnožování anebo rozšiřování této publikace nebo jejích částí jakýmkoliv způsobem je zakázáno bez předchozího písemného souhlasu autora: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha.

Text neprošel jazykovou úpravou.

OBSAH

ÚVOD	5
POUŽITÉ ZKRATKY	6
VYSVĚTLIVKY ZÁKLADNÍCH POLOŽEK (DAT) A INDIKÁTORŮ (do 31. 12. 2015, od 1. 1. 2017 uvedeny v části METODIKA)	7
METODIKA	9
I. CZ-NACE 10 VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ	16
1. Charakteristika oddílu	16
2. Vývoj oddílu	17
3. Hlavní ekonomické ukazatele	18
4. Zahraniční obchod	19
5. Výzkum a vývoj	20
6. Shrnutí a perspektivy oddílu	21
II. VÝROBNÍ SKUPINY CZ-NACE 10 VÝROBY POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ	22
CZ-NACE 10.1 – ZPRACOVÁNÍ A KONZERVOVÁNÍ MASA A VÝROBA MASNÝCH VÝROBKŮ	22
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	22
2. Hlavní ekonomické ukazatele	22
3. Cenový vývoj	24
4. Shrnutí a perspektivy oboru	25
CZ-NACE 10.2 – ZPRACOVÁNÍ A KONZERVOVÁNÍ RYB, KORÝŠŮ A MĚKKÝŠŮ	26
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	26
2. Hlavní ekonomické ukazatele	26
3. Shrnutí a perspektivy oboru	28
CZ-NACE 10.3 – ZPRACOVÁNÍ A KONZERVOVÁNÍ OVOCE A ZELENINY	29
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	29
2. Hlavní ekonomické ukazatele	30
3. Cenový vývoj	32
4. Shrnutí a perspektivy oboru	32
CZ-NACE 10.4 – VÝROBA ROSTLINNÝCH A ŽIVOČIŠNÝCH OLEJŮ A TUKŮ	33
1. Charakteristika oboru	33
2. Hlavní ekonomické ukazatele	33
3. Cenový vývoj	36
4. Shrnutí a perspektivy oboru	36
CZ-NACE 10.5 – VÝROBA MLÉČNÝCH VÝROBKŮ	37
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	37
2. Hlavní ekonomické ukazatele	37
3. Cenový vývoj	40
4. Shrnutí a perspektivy oboru	40
CZ-NACE 10.6 – VÝROBA MLÝNSKÝCH A ŠKROBÁRENSKÝCH VÝROBKŮ	41
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	41
2. Hlavní ekonomické ukazatele	42
3. Cenový vývoj	44
4. Shrnutí a perspektivy oboru	44

CZ-NACE 10.7 – VÝROBA PEKAŘSKÝCH, CUKRÁŘSKÝCH A JINÝCH MOUČNÝCH VÝROBKŮ	45
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	45
2. Hlavní ekonomické ukazatele	45
3. Cenový vývoj	48
4. Shrnutí a perspektivy oboru	48
CZ-NACE 10.8 – VÝROBA OSTATNÍCH POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ	49
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	49
2. Hlavní ekonomické ukazatele	49
3. Cenový vývoj	52
4. Shrnutí a perspektivy oboru	52
CZ-NACE 10.9 – VÝROBA PRŮMYSLOVÝCH KRMIV	53
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	53
2. Hlavní ekonomické ukazatele	54
3. Cenový vývoj	57
4. Shrnutí a perspektivy oboru	57
III. CZ-NACE 11 VÝROBA NÁPOJŮ	58
1. Charakteristika oddílu	58
2. Vývoj oddílu	58
3. Hlavní ekonomické ukazatele	59
4. Zahraniční obchod	60
5. Výzkum a vývoj	61
6. Shrnutí a perspektivy oddílu	62

ÚVOD

Vážení čtenáři,

dostává se Vám již dvacáté první vydání zprávy „Panorama potravinářského průmyslu“, kterou připravuje Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), v úseku Vědy a výzkumu pod gescí Odboru potravinářského, Ministerstva zemědělství ČR.

Tato zpráva vychází z údajů Českého statistického úřadu. Zpráva byla zpracována v metodice Ministerstva průmyslu a obchodu ČR v poměrně dlouhých časových řadách let 2008–2016 a dále rok 2017 je vlastním odhadem MPO, konzultovaným s MZe.

Cílem této publikace je odborné i širší veřejnosti poskytnout celkový pohled na aktuální situaci a stav potravinářského průmyslu v ČR. Délka časových řad a výběr zejména ekonomických indikátorů k tomu dává potřebný základ. Doprovodné komentáře jsou stručné, ve snaze nestraně a srozumitelně interpretovat dosažené výsledky a tendence. Jednotlivé kapitoly uzavírá shrnutí a další perspektiva hodnocených odvětví, resp. oborů.

I když zpráva celkově charakterizuje potravinářství v jeho současné členité struktuře, tak také připomíná i význam zemědělství, na němž je produkce potravin bezprostředně závislá. Rozvoj potravinářské produkce pak stimuluje další zpracovatelská odvětví, jako je potravinářské strojírenství, výroba různých druhů obalů pro potraviny a další výroby.

Do potravinářského sektoru je zahrnuta Výroba potravinářských výrobků CZ-NACE 10 a Výroba nápojů CZ-NACE 11. U CZ-NACE 10 jsou dále samostatně sledovány a hodnoceny rozhodující obory (CZ-NACE 10.1 až 10.9).

K celkové charakteristice sledovaného sektoru patří i jeho makroekonomická pozice. Výroba potravin, nápojů a tabákových výrobků v ČR se v roce 2017 podílela na HPH v b. c. 2,15 %, což je oproti roku 2016 méně o 0,02 p. b. Na zaměstnanosti v ČR úhrnem se toto odvětví podílelo 2,57 %, což je meziročně méně o 0,5 p. b. I tak však hodnocené odvětví patří k významným zaměstnavatelům, obdobně jako v celé EU.

Také v roce 2017 pokračovaly již dříve zavedené systémy kvality potravinářských výrobků. V rámci nich k nejvýznamnějším marketingovým nástrojům náležela národní značka KLASA. Dále do tohoto systému patřila od roku 2010 „Regionální potravina“, která se v jednotlivých krajích (vyjma Prahy) zaměřila především na propagaci jedinečné produkce od malých a středních podniků. K významným značkám se zařadilo i logo Český výrobek – garantováno PK ČR.

Ohlasy, na již začínající třetí desetiletí vydávané publikace o potravinářství v ČR, s nimiž se setkáváme, dokumentují široký zájem o zmíněné odvětví, protože potraviny jsou nosnými produkty provozovatelů potravinářských podniků, významným zbožím pro distributory, ale zejména pro konzumenty jsou nepostradatelnou součástí ve spotřebním koši.

POUŽITÉ ZKRATKY

b. c.	běžné ceny	MSP	malé a střední podniky
CPV	ceny průmyslových výrobců	MZe	Ministerstvo zemědělství
CZ-NACE	klasifikace ekonomických činností místo stávajících OKEČ	MZ	Ministerstvo zdravotnictví
CZ-CPA	Statistická klasifikace produkce	p. b.	procentní bod
CZV	ceny zemědělských výrobců	PK ČR	Potravinářská komora ČR
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka	PRV	Program rozvoje venkova
ČNB	Česká národní banka	SC	spotřebitelské ceny
ČR	Česká republika	SVNN	Svaz výrobců nealkoholických nápojů
ČSPS	Český Svaz Pivovarů a Sladoven		
ČSÚ	Český statistický úřad	SOT	Společná organizace trhu
ČŠS	Český škrobárenský svaz	SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
FEFAC	Evropské sdružení výrobců krmiv (European Feed Manufacturers Federation)	SZP EU	Společná zemědělská politika EU
EK	Evropská komise	ÚPH	účetní přidaná hodnota
ES	Evropské společenství	VÚPS	Výzkumný ústav pivovarský a sladařský Praha
EU	Evropská unie	VV a S	vlastní výrobky a služby
HOP	hrubý operační přebytek = účetní přidaná hodnota – osobní náklady	ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
ISO	International Standard Organisation – Mezinárodní organizace pro standardizaci	ZO	Zahraniční obchod
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu	ZP	Zpracovatelský průmysl (v systému CZ-NACE označen jako sekce C)

VYSVĚTLIVKY ZÁKLADNÍCH POLOŽEK (DAT) A INDIKÁTORŮ

(do 31. 12. 2015, od 1. 1. 2017 uvedeny v části METODIKA)

Položky Výkazu zisku a ztráty	
Tržby za prodej zboží	Tržby za prodej zboží nakoupeného za účelem dalšího prodeje.
Náklady vynaložené na prodané zboží	Tržby za prodej zboží – obchodní marže
Obchodní marže	Tržby za prodané zboží – Náklady vynaložené na prodané zboží
Výkony	Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb + změna stavu zásob vlastní činnosti +/- aktivace
Tržby za prodej vlastních V a S (VV a S)	Tržby za prodej vlastní hmotné a nehmotné produkce externím odběratelům.
Změna stavu zásob + aktivace	Výkony – tržby za prodej vlastních výrobků – tržby za prodej služeb
Výkonová spotřeba	Obchodní marže + výkony – přidaná hodnota
Účetní přidaná hodnota (ÚPH) v b. c.	Rozdíl mezi výkony vč. obchodní marže a výkonovou spotřebou
Osobní náklady v b. c.	Zahrnují veškeré požitky zaměstnanců i osob pracujících na základě dohody o provedení práce nebo dohody o činnosti vč. nákladů na zákonné i ostatní sociální pojištění
Mzdy	Mzdy poskytované zaměstnavatelem zaměstnancům (vedeným v evidenčním počtu) za práci. Zahrnuje základní mzdy, příplatky, doplatky ke mzdě, odměny, náhrady mezd, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy. Patří sem i příjmy společníků a členů družstva ze závislé činnosti, pokud tito společníci (členové) jsou v pracovním (členském) poměru ke společnosti (družstvu), a jsou tudíž vedeni v evidenčním počtu zaměstnanců. Do mezd se zahrnují dotace a příspěvky obdržené za mzdy.
Náklady na soc. a zdrav. zabezpečení	Osobní náklady – mzdy – OON
Ostatní osobní náklady (OON)	Odměny za práce podle dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, odstupné, odměny členům orgánů společnosti a družstva hrazené z nákladů i ze zisku, odměny učňům.
hrubý operační přebytek v b. c.	Přidaná hodnota – osobní náklady
Jiné výnosy	Výnosy celkem – tržby za prodej zboží – výkony
Jiné náklady	Výnosy celkem – náklady vynaložené na prodané zboží – výkonová spotřeba – osobní náklady – odpisy – EBIT
EBIT	VH před zdaněním + nákladové úroky
Nákladové úroky	Představují platební povinnost z titulu úroků vůči bankám, dodavatelům, v případě půjček, finančních operací. Nepatří sem úroky, pokud se zahrnují přímo do pořizovací ceny hmotného a nehmotného investičního majetku.
Daň	Všechny uhrazené daně, které platí ze svých příjmů (výnosů) z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem právnické osoby.
VH za účetní období	Hospodářský výsledek za běžnou činnost + Mimořádný výsledek hospodaření – převod podílu na výsledku hospodaření společníkům
Doplňující a dopočtená data	
Výnosy celkem	Výnosy představují provozní, finanční a mimořádné výnosy jednotky. Do provozních výnosů se zahrnují tržby za vlastní výkony a zboží, změna stavu vnitropodnikových zásob vlastní výroby, aktivace, jiné provozní výnosy, zúčtování rezerv a opravných položek do provozních výnosů. Do finančních výnosů patří tržby z prodeje cenných papírů, výnosové úroky, kurzové zisky, výnosy z finančních investic, výnosy z krátkodobého finančního majetku, ostatní finanční výnosy a zúčtování rezerv a opravných položek finančních výnosů. Do mimořádných výnosů se zahrnují výnosy ze změny metody, zúčtování rezerv, ostatní mimořádné výnosy a zúčtování opravných položek k mimořádným výnosům.

Tržby	Tržby za prodej vlastních výrobků + Tržby za prodej služeb
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	Zahrnuje všechny stálé a dočasné zaměstnance, které jsou v pracovním nebo členském poměru (kde součástí členství je též pracovní vztah). Vypočítává se jako aritmetický průměr průměrného počtu zaměstnanců za jednotlivé měsíce.
Pracující majitelé	Počet pracujících majitelů firmy a spolupracujících členů domácnosti, pro něž je práce ve firmě hlavní ekonomickou činností. Uvedou se počty majitelů, kteří se pravidelně zúčastňují práce ve své firmě, a tato práce není jejich vedlejší činností. Jde o osoby samostatně výdělečně činné, o společníky ve veřejných obchodních společnostech, o komplementáře v komanditních společnostech. Patří sem i společníci ve společnostech s r.o. a komanditisté v komanditních společnostech, kteří pracují ve své společnosti, avšak nejsou k ní v pracovním poměru. Uvedou se i spolupracující členové domácnosti majitele (manžel, resp. manželka a děti po ukončení povinné školní docházky), kteří se podílejí na práci ve firmě, přitom však k ní nejsou v pracovním poměru.
Počet jednotek	Výkaz ČSÚ P5-01
Investice	Výkaz ČSÚ P5-01
Náklady	Výnosy celkem – VH před zdaněním
Obrat	Tržby za zboží + výkony
Úročené zdroje	Vlastní kapitál + bankovní úvěry + dlouhodobé dluhopisy a směnky + krátkodobé dluhopisy a směnky
vývoz	hodnota zboží odeslaného do zahraničí (do států EU a do třetích zemí)
dovoz	hodnota zboží přijatého ze zahraničí (ze států EU a ze třetích zemí)
obchodní saldo zahraničního obchodu	rozdíl mezi vývozem a dovozem
Ukazatelé	
EVA	Spread * vlastní kapitál
Spread	ROE – re
ROE	VH za účetní období/vlastní kapitál
Sazba alternativního nákladu na VK (R_e)	Výpočet podle metodiky INFA
EBIT/Aktiva	EBIT/Aktiva
Výnosy/Aktiva	Výnosy celkem/Aktiva
VK/Aktiva	Vlastní kapitál/Aktiva
UZ/Aktiva	Úročené zdroje/aktiva
L3	Oběžná aktiva/(krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci)
L2	(dlouhodobé pohledávky + krátkodobé pohledávky + krátkodobý finanční majetek) / (krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci)
L1	Krátkodobý finanční majetek/(krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci)
HOP/Čistý obrat	Hrubý operační přebytek/čistý obrat
PH/Čistý obrat	Přidaná hodnota/Čistý obrat
ON/Čistý obrat	Osobní náklady/Čistý obrat
Přidaná hodnota na zaměstnance	Přidaná hodnota/průměrný evidenční počet zaměstnanců * 100
Průměrná mzda	Mzdy/průměrný evidenční počet zaměstnanců/12*100

V číselné části tabulek jsou kromě významových hodnot použity i následující symboly:

- údaj se nevyskytuje;
- . údaj není k dispozici;
- i. d. údaj není možno uveřejnit z důvodu ochrany individuálních dat.

METODIKA

Panorama potravinářského průmyslu za rok 2017 vychází jako v předchozích letech z metodiky MPO a je ve stručné verzi níže uvedena.

Zdroj dat pro Panoramu

Podniky jsou v rámci Panoramy potravinářského průmyslu členěny dle převažující ekonomické činnosti podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE. Kódování CZ-NACE vychází ze standardní klasifikace ekonomických činností Evropské unie NACE:

- první úroveň, sekce, je označena alfabetským kódem,
- druhá úroveň, oddíly, je označena dvojmístným číselným kódem,
- třetí úroveň, skupiny, je označena trojmístným číselným kódem,
- čtvrtá úroveň, třídy, je označena čtyřmístným číselným kódem.

Zdrojem dat pro charakteristiku potravinářského průmyslu, jeho oddílů a skupin podle CZ-NACE je roční statistický výkaz ČSÚ P5-01 (období 2008 až 2015). Data ve výkaze P5-01 jsou za všechny velikosti podniků, tj. i za živnostníky. Období 2017 je dopočteno pomocí indexů 2017/2016 jejichž zdrojem jsou čtvrtletní statistické výkazy P3-04, P6-04, Práce 2-04 a data z Finanční analýzy podnikové sféry za rok 2016. V roce 2015 došlo ke změně v účetnictví a tím také účetních výkazů s platností od roku 2016. Panorama reflektuje tuto změnu. Data za roky 2008 až 2015 byla převedena do účetní metodiky platné od roku 2016. Data ve výkaze P5-01 jsou ve formátu účetních výkazů platných do 31. 12. 2015. Nejprve byla data převedena do formátu platného k 31. 12. 2015 a pak následně do formátu platného od 1. 1. 2016. Definice ukazatelů jsou uvedeny v tabulkách I až 5.

Tabulka I

Rozvaha (platná do 31. 12. 2015)		Zdroj dat nebo výpočet
Aktiva celkem		Výkaz ČSÚ P5-01
B.	Dlouhodobý majetek	Výkaz ČSÚ P5-01
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	Výkaz ČSÚ P5-01
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	Výkaz ČSÚ P5-01
B.III.	Dlouhodobý finanční majetek	Dlouhodobý majetek – dlouhodobý nehmotný majetek – dlouhodobý hmotný majetek
C.	Oběžná aktiva	Výkaz ČSÚ P5-01
C.I.	Zásoby	Výkaz ČSÚ P5-01
C.II.	Dlouhodobé pohledávky	Výkaz ČSÚ P5-01
C.III.	Krátkodobé pohledávky	Výkaz ČSÚ P5-01
C.IV.	Krátkodobý finanční majetek	Oběžná aktiva – zásoby – dlouhodobé pohledávky – krátkodobé pohledávky
A.+D.I.	Časové rozlišení + pohl.VK	Aktiva celkem – dlouhodobý majetek – oběžná aktiva
Pasíva celkem		Aktiva celkem
A.	Vlastní kapitál	Výkaz ČSÚ P5-01
B.	Cizí zdroje	Výkaz ČSÚ P5-01
B.I.	Rezervy	Výkaz ČSÚ P5-01
B.II.	Dlouhodobé závazky	Výkaz ČSÚ P5-01
B.II.6+B.II.7.	Dlouhodobé dluhopisy a směnky	Výkaz ČSÚ P5-01
B.II. – (B.II.6.+B.II.7.)	Jiné dlouhodobé závazky	Dlouhodobé závazky – (dlouhodobé dluhopisy a směnky)
B.III.	Krátkodobé závazky	Výkaz ČSÚ P5-01
B.III.8+B.III.9.	Krátkodobé dluhopisy a směnky	Výkaz ČSÚ P5-01
B.III. – (B.III.8.+B.III.9.)	Jiné Krátkodobé závazky	Krátkodobé závazky – (krátkodobé dluhopisy a směnky)
B.IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	Výkaz ČSÚ P5-01
B.IV.1.	Dlouhodobé bankovní úvěry	Bankovní úvěry a výpomoci – (krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci)
B.IV.2.+B.IV.3.	Krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci	Výkaz ČSÚ P5-01
C.I.	Časové rozlišení	Dopčet MPO

Pramen: MPO

Tabulka 2

Rozvaha (platná od 1. 1. 2016)	Rozvaha (platná do 31. 12. 2015)
Aktiva celkem (A.+B.+C.+D.)	Aktiva celkem
B. Dlouhodobý majetek	Dlouhodobý majetek
B.I. Dlouhodobý nehmotný majetek	Dlouhodobý nehmotný majetek
B.II. Dlouhodobý hmotný majetek	Dlouhodobý hmotný majetek
B.III. Dlouhodobý finanční majetek	Dlouhodobý finanční majetek
C. Oběžná aktiva	Oběžná aktiva
C.I. Zásoby	Zásoby
C.II. Pohledávky	Dopočet MPO: C.II.1. Dlouhodobé pohledávky + C.II.2. Krátkodobé pohledávky
C.II.1. Dlouhodobé pohledávky	Dlouhodobé pohledávky
C.II.2. Krátkodobé pohledávky	Krátkodobé pohledávky
C.III.+C.IV. Krátkodobý finanční majetek + Peněžní prostředky	Krátkodobý finanční majetek
A.+D. Časové rozlišení aktiv + pohl.VK	Časové rozlišení + pohl.VK
Pasíva celkem	Pasíva celkem
A. Vlastní kapitál	Vlastní kapitál
A.I. Základní kapitál	Výkaz ČSÚ P5-01
A.II. + A.III. + A.IV. + A.VI. Nerozdělený zisk a fondy ze zisku	Dopočet MPO: A.Vlastní kapitál – A.I. Základní kapitál – A. V. VH za účetní období
A. V. VH za účetní období	VH za účetní období z Výkazu zisku a ztráty
B.+C. Cizí zdroje	Cizí zdroje
B. Rezervy	Rezervy
C. Závazky	Dopočet MPO: C.I. Dlouhodobé závazky + C.II. Krátkodobé závazky
C.I. Dlouhodobé závazky	Dopočet MPO: C.I.1.+C.I.5.Vydané dluhopisy a směnky dlouhodobé + C.I.2. Závazky k úvěrovým institucím dlouhodobé + C.I.3.+C.I.4.+C.I.6.+C.I.7+C.I.8.+C.I.9. Ostatní dlouhodobé závazky
C.I.1.+C.I.5.Vydané dluhopisy a směnky dlouhodobé	Dlouhodobé dluhopisy a směnky
C.I.2. Závazky k úvěrovým institucím dlouhodobé	Dlouhodobé bankovní úvěry
C.I.3.+C.I.4.+C.I.6.+C.I.7+C.I.8.+C.I.9. Ostatní dlouhodobé závazky	Jiné dlouhodobé závazky
C.II. Krátkodobé závazky	Dopočet MPO: C.I.1.+C.I.5.Vydané dluhopisy a směnky krátkodobé + C.I.2. Závazky k úvěrovým institucím krátkodobé + C.I.3.+C.I.4.+C.I.6.+C.I.7+C.I.8.+C.I.9. Ostatní krátkodobé závazky
C.II.1.+C.II.5.Vydané dluhopisy a směnky krátkodobé	Krátkodobé dluhopisy a směnky
C.II.2. Závazky k úvěrovým institucím dlouhodobé	Krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci
C.II.3.+C.II.4.+C.II.6.+C.II.7+C.II.8. Ostatní krátkodobé závazky	Jiné Krátkodobé závazky
D. Časové rozlišení pasív	Časové rozlišení

Pramen: MPO

Tabulka 3

Výkaz zisku a ztráty (platný do 31. 12. 2015)		Zdroj nebo výpočet
I.	Tržby za prodej zboží	Výkaz ČSÚ P5-01
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	Tržby za prodej zboží – obchodní marže
+	Obchodní marže	Výkaz ČSÚ P5-01
II.	Výkony	Výkaz ČSÚ P5-01
II. I. část	Tržby za prodej vlastních výrobků	Výkaz ČSÚ P5-01
II. I. část	Tržby za prodej služeb	Výkaz ČSÚ P5-01
II.2. + II.3.	Změna stavu zásob + aktivace	Výkony – tržby za prodej vlastních výrobků – tržby za prodej služeb
B.	Výkonová spotřeba	Obchodní marže + výkony – přidaná hodnota
+	Přidaná hodnota	Výkaz ČSÚ P5-01
C.	Osobní náklady	Výkaz ČSÚ P5-01
C. I.	Mzdy	Výkaz ČSÚ P5-01
C.3. + C.2.	Náklady na soc. a zdrav. Zabezpečení + odměny členů orgánů společnosti	Osobní náklady – mzdy – OON
C.4.	OON	Výkaz ČSÚ P5-01
	Hrubý operační přebytek	Přidaná hodnota – osobní náklady
E.	Odpisy	Výkaz ČSÚ P5-01
	Jine výnosy	Výnosy celkem – tržby za prodej zboží – výkony
	Jiné náklady	Výnosy celkem – náklady vynaložené na prodané zboží – výkonová spotřeba – osobní náklady – odpisy – EBIT
	EBIT	HV před zdaněním + nákladové úroky
N.	Nákladové úroky	Výkaz ČSÚ P5-01
***	VH před zdaněním	VH za účetní období + daň
Q. + S.	Daň	Výkaz ČSÚ P5-01
**	VH za účetní období	Výkaz ČSÚ P5-01

Pramen: MPO

Tabulka 4

Výkaz zisku a ztráty (platný od 1. 1. 2016)	Výkaz zisku a ztráty (platný do 31. 12. 2015)
I. Tržby z prodeje výrobků a služeb	Tržby za prodej vlastních výrobků + Tržby za prodej služeb
II. Tržby za prodej zboží	Tržby za prodej zboží
A. Výkonová spotřeba	Dopočet MPO: A. I. Náklady vynaložené na prodané zboží + A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby
A. I. Náklady vynaložené na prodané zboží	Náklady vynaložené na prodané zboží
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	Výkonová spotřeba
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	Změna stavu zásob + aktivace s opačným znaménkem
D. Osobní náklady	Osobní náklady
D. I Mzdové náklady	Mzdy
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	Dopočet MPO: D.2. I Náklady na soc. a zdrav. pojištění + D.2.2 Ostatní náklady
D.2. I Náklady na soc. a zdrav. Pojištění	Náklady na soc. a zdrav. zabezpečení + odměny členů orgánů společnosti
D.2.2 Ostatní náklady	OON
E. I Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	Odpisy
J. Nákladové úroky a podobné náklady	Nákladové úroky
** VH před zdaněním	VH před zdaněním
L. Daň z příjmu	Daň
*** VH za účetní období	VH za účetní období

Pramen: MPO

Tabulka 5

Doplňující data	Zdroj P5-01 nebo Výkaz zisku a ztráty (platný do 31. 12. 2015)
Přidaná hodnota	Přidaná hodnota
Hrubý operační přebytek	Hrubý operační přebytek
EBIT	EBIT
Čistý obrát za účetní období	Výnosy celkem z výkazu P5-01 – (Změna stavu zásob + aktivace)
Tržby	Tržby za prodej vlastních výrobků + Tržby za prodej služeb + Tržby za prodej zboží
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	Výkaz ČSÚ P5-01
Pracující majitelé	Výkaz ČSÚ P5-01
Počet jednotek	Výkaz ČSÚ P5-01
Investice	Výkaz ČSÚ P5-01
Náklady celkem	Výnosy celkem z výkazu P5-01 – (Změna stavu zásob + aktivace) – VH před zdaněním
Úročené zdroje	Vlastní kapitál + bankovní úvěry + dlouhodobé dluhopisy a směnky + krátkodobé dluhopisy a směnky

Pramen: MPO

Pro cenový vývoj je zdrojem dat měsíční výkaz ČSÚ Ceny Prům 1–12. Rok 2005 je považován za základ, tj. rok 2005 = 100%. Ceny průmyslových výrobců jsou v klasifikaci CZ-CPA.

Data o zahraničním obchodě jsou v přeshraničním pojetí přebírána z ČSÚ, kde jejich zdrojem je celní statistika. Byla zvolena klasifikace produkce CZ-CPA, která odpovídá klasifikaci činností podle CZ-NACE.

Metodika INFA

Pro zhodnocení výkonnosti byla použita metodika INFA¹, která je užívána na MPO ČR ve Finanční analýze a byla použita také v minulém Panoramě. Metodika INFA je nástroj finanční analýzy umožňující komplexní posouzení hospodaření skupin podniků, které příčinným způsobem propojuje ukazatele finančního controllingu a controllingu rizik. Metodika INFA nebyla v Panoramě aplikována v plné šíři.

INFA je založena na tom, že při posuzování podnikové výkonnosti je potřeba propojit (a současně mít i možnost odděleného pohledu) ukazatele finančního controllingu a controllingu rizik. Ukazatelem, který je nejagregovanější formou tohoto propojení, je ekonomický zisk. Hodnocené odvětví či obor je dostatečně výkonný, pokud dosahuje kladného ekonomického zisku.

INFA pracuje s manažerským tvarem ekonomického zisku (EVA), který vychází z propočtu tzv. spreadu. Spread srovnává podnikem dosahovanou výnosnost (rentabilitu) vlastního kapitálu (ROE) se sazbou alternativního nákladu na vlastní kapitál resp. výnosností vlastního kapitálu požadovanou vzhledem k podstoupenému riziku (re). Ekonomický zisk je součinem spreadu a výše vlastního kapitálu (VK). Platí: $EVA = \text{Spread} \cdot VK$.

Při analýze tvorby ekonomického zisku INFA odděluje tvorbu výstupu podniku (představovaného veličinou EBIT), jeho dělení a vztahy mezi časovou strukturou aktiv a pasiv (viz obr. I).

Ve schématu na Obr. I jsou v první skupině (I.) ty faktory, které mají vliv na velikost podnikem vytvořeného výstupu (EBIT). EBIT je nejvhodnější charakteristikou výstupu, protože tato veličina není ovlivněna výší podnikového výstupu určeného věřitelům (úroky) a určeného pro stát (daň). Výši EBIT je potřeba hodnotit v relaci s velikostí majetku, který je v podniku vázán (aktiva) a prostřednictvím kterého byl EBIT vytvořen. Ukazatel EBIT/aktiva ukazuje celkovou výnosnost podniku a je nazýván produkční silou podniku. V první skupině ukazatelů je produkční síla a ukazatelé vysvětlující a přibližující způsob jejího vzniku. Vysoká a stabilní produkční síla působí pozitivně jak na ROE, tak i na re.

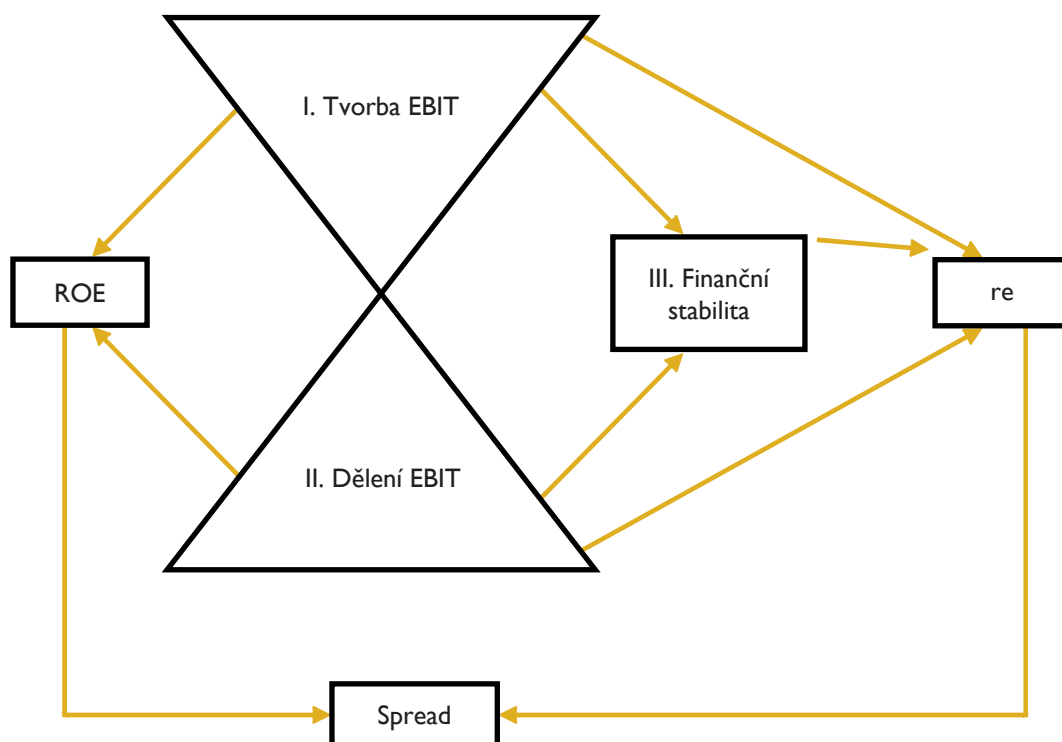
Ve druhé skupině (II.) jsou faktory, které rozhodují o způsobu rozdělení podnikem vytvořeného EBIT mezi vlastníky a věřitele (tzn. poskytovatele kapitálu) a stát.

Velikost produkční síly ovlivňuje také působení výše zadlužení podniku (finanční páky). V případě, že produkční síla podniku není dostatečná, ROE se působením vyššího zadlužení zhoršuje. Na výši rizika (re) působí finanční páka jednoznačně: vždy platí, že vyšší zadluženost generuje vyšší riziko. S růstem zadluženosti se mění dělení EBIT v neprospěch vlastníků, neboť roste část, kterou si z EBIT vezmou věřitelé ve formě úroků.

Do třetí skupiny (III.) patří ukazatele indikující finanční stabilitu, za které se tvorba a dělení podnikového výstupu odehrává. Jsou srovnávány aktiva a zdroje jejich financování z hlediska jejich životnosti.

¹ Autory metodiky INFA jsou Inka a Ivan Neumaierovi.

Obr. I – Schéma INFA

Pramen: podle INFA Performance Indicator Diagnostic System, Neumaier I., Neumaierová, I. Central European Business Review

Ukazatele reprezentující rovnovážnost systému (schopnost podniku včas dostát svým závazkům vůči všem stakeholderům) jsou podmínkou nutnou pro fungování podniku a výrazně ovlivňují podnikové riziko. Patří k nim především běžná likvidita (L3).

Rozhodující je, jak ukazatele všech výše popsaných skupin působí souhrnně na výnosnost vlastního kapitálu (ROE) a míru rizika (re), tzn. zda spread (ROE – re) roste nebo klesá. INFA umožňuje výběr základních ukazatelů pro posouzení výkonnosti podniků (Obr. 2). Ukazatelé tvorby EBIT jsou oranžové, ukazatelé dělení EBIT zelené a ukazatelé finanční stability červené.

Odhad hodnoty sazby alternativního nákladu na vlastní kapitál re podle metodiky INFA je, v podobě použité na MPO, založen na několika zjednodušujících předpokladech:

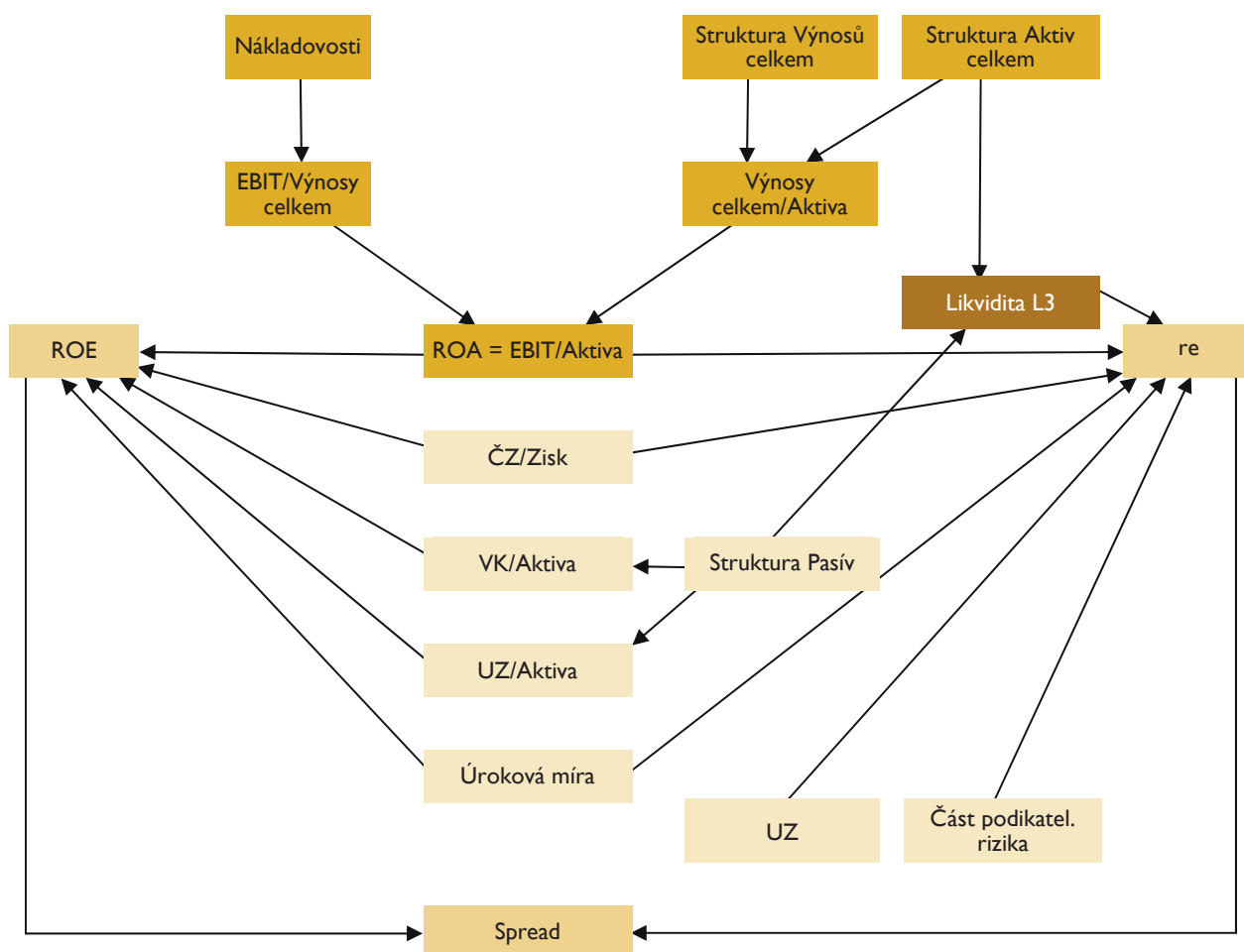
- Za cenu cizího kapitálu je dosazena skutečná úroková míra.
- Je ztotožněna tržní hodnota cizího kapitálu s účetní hodnotou cizího úročeného kapitálu.
- Je předpokládána nezávislost hodnoty váženého průměru nákladů na kapitál (WACC – Weighted Average Cost of Capital) na kapitálové struktuře. Změna kapitálové struktury pouze přerozděluje celkový náklad kapitálu mezi majitele a věřitele.
- Ve vzorci WACC je za tvar (I – sazba daně z příjmů), charakterizující zdanění, použit podíl čistého zisku na zisku, tzn. je zohledněn skutečný vliv zdanění.

Alternativní náklad na vlastní kapitál re je nutno spočítat zvlášť pro jednotlivé podniky. Výpočet re je prováděn automaticky pro většinu podniků s tím, že pro nejvýznamnější podniky jsou zohledněny jejich individuální zvláštnosti. Jedná se přibližně o 500 podniků.

Hodnotu re za jednotlivé skupiny, oddíly a sekci jsou spočteny jako vážený aritmetický průměr:

$$re_{skupiny} = \frac{\sum(re_{podniku} * vlastni\ kapital\ podniku)}{\sum vlastni\ kapital\ podniku}.$$

Za bezrizikovou sazbu rf je považován v souladu s Finanční analýzou podnikové sféry výnos 10letých státních dluhopisů (tabulka 6).

Obr. 2 – Schéma INFA (doplňeny základní ukazatelé)

Pramen: upraveno podle INFA Performance Indicator Diagnostic System, Neumaier I., Neumaierová, I. Central European Business Review (2014)

Tabulka 6 (%)

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bezriziková sazba r_f	4,55	4,67	3,71	3,79	2,31	2,26	1,58	0,58	0,48 %

Pramen: data ČNB, výpočty MPO

Použití metodiky INFA určilo výběr vypočtených ukazatelů, který je doplněn o produktivitu práce, průměrnou mzdu a vybavenost DHM (tabulka 7).

Tabulka 7

Ukazatelé	Zdroj nebo výpočet
EVA	Spread * Vlastní kapitál
Spread	$ROE - r_e$
ROE	VH za účetní období/Vlastní kapitál
Sazba alternativního nákladu na VK (r_e)	Výpočet podle metodiky INFA
EBIT/Aktiva	EBIT/Aktiva
Čistý obrát/Aktiva	Čistý obrát/Aktiva
EBIT/Čistý obrát	EBIT/čistý obrát
VK/Aktiva	Vlastní kapitál/Aktiva
UZ/Aktiva	Úročené zdroje/Aktiva
Úroková míra	Nákladové úroky a podobné náklady / (Úročené zdroje – vlastní kapitál)
L3	Oběžná aktiva / krátkodobé závazky
L2	(Dlouhodobé pohledávky + krátkodobé pohledávky + krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky) / krátkodobé závazky
L1	Krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky / krátkodobé závazky
HOP/ Čistý obrát	Hrubý operační přebytek / Čistý obrát
PH/ Čistý obrát	Přidaná hodnota / Čistý obrát
ON/ Čistý obrát	Osobní náklady / Čistý obrát
Produktivita práce	Přidaná hodnota / (Průměrný evidenční počet zaměstnanců + pracující majitelé)*1000
Průměrná mzda	Mzdy / Průměrný evidenční počet zaměstnanců/12*1000
Vybavenost DHM + DNM	(Dlouhodobý nehmotný majetek + dlouhodobý hmotný majetek) / (Průměrný evidenční počet zaměstnanců + pracující majitelé)*1000

Pramen: výpočty MPO

Data z tabulek 2, 4 až 7, pro každou skupinu, oddíl a zpracovatelský průmysl celkem, jsou dostupná v interaktivní tabulce na Webu MPO (<https://www.mpo.cz/cz/panorama-interaktivni-tabulka.html>).

I. CZ-NACE 10 VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ

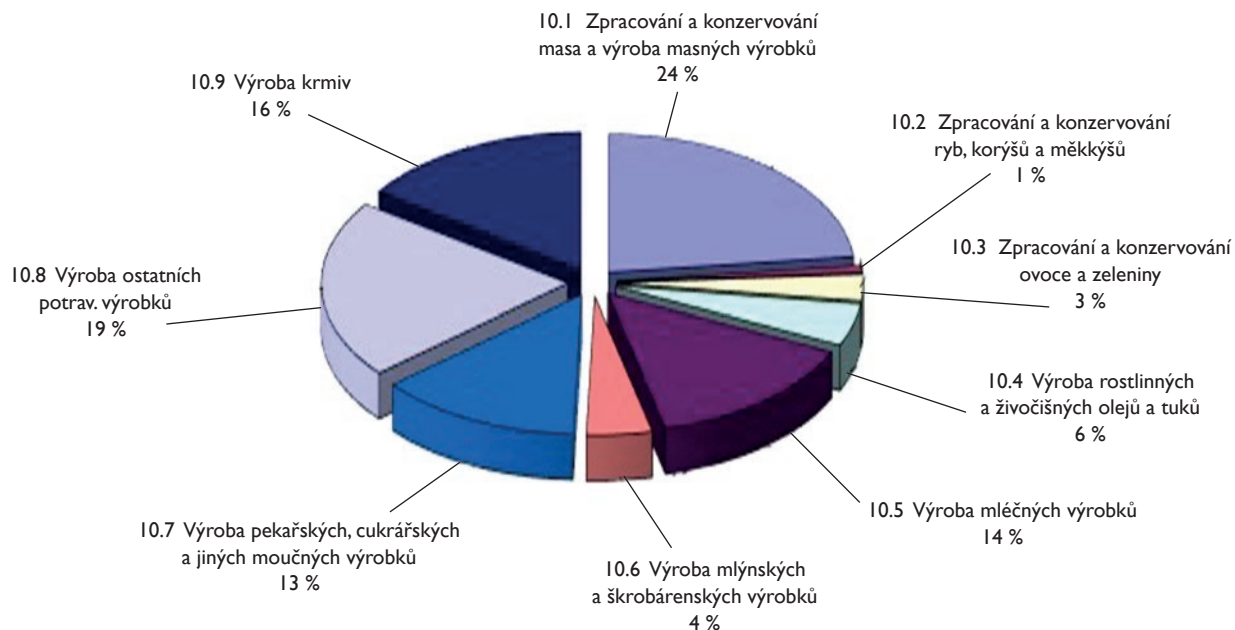
I. Charakteristika oddílu

Členění oddílu CZ-NACE 10 dle jednotlivých skupin:

- 10.1 Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků;
- 10.2 Zpracování a konzervování ryb, koryšů a měkkýšů,
- 10.3 Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny;
- 10.4 Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků;
- 10.5 Výroba mléčných výrobků;
- 10.6 Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků;
- 10.7 Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků;
- 10.8 Výroba ostatních potravinářských výrobků;
- 10.9 Výroba průmyslových krmiv.

Podíly skupin na oddílu CZ-NACE 10 v roce 2017 (podle indikátoru tržeb v %) uvádí graf I.1.

Graf I.1 – Podíly skupin na oddílu CZ-NACE10 v roce 2017 podle indikátoru tržeb (%)

Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

Výroba potravinářských výrobků v České republice patří k tradičním odvětvím zpracovatelského průmyslu se strategickým významem. Ten vyplývá z toho, že produkce potravin zajišťuje výživu obyvatel, a to klade požadavek na jejich kvantitu a u základních druhů na nezbytnou míru potravinové soběstačnosti. Potravinová politika opírající se o potravinové právo považuje za svou prioritu bezpečnost potravin, která je sledována na vládní úrovni. Nezbytné povinnosti v tomto kontextu jsou pak kladeny především na provozovatele potravinářských podniků a příslušné dozorové orgány.

Další prioritou, která nabývá na významu, a to jak v EU, tak v ČR je kvalita potravin. Značná část spotřebitelů pozitivně vnímá národní značku kvality KLASA. Některé jedinečné výrobky jsou známy z krajských soutěží jako „Regionální potraviny“. Spotřebitelé, kteří upřednostňují domácí produkci, se orientují na výrobky s označením „Česká potravina“, které mají své logo.

Rozhodující část produkce, zejména v předních a větších firmách, je vyráběna průmyslově a zavádí se digitalizace a robotizace. V některých těchto společnostech převažuje zahraniční kapitál. Též se však zachovává řemeslná výroba, zejména u menších podniků dodávajících na místní trhy. Většina prodeje produkce je realizována prostřednictvím maloobchodních řetězců. Potraviny jsou běžně pro spotřebitele k dispozici, ať již prodejem na pultech nebo v e-shopech. Posledně zmíněný způsob prodeje nabývá na stále větším významu. Je spojen s pružným logistickým systémem a moderními sklady.

Sortiment potravin je velmi široký, a to od čerstvých, s krátkou dobou spotřeby, až po trvanlivé. Nabízeny jsou i biopotraviny a farmářské potraviny. Produkce se také dělí podle zpracovávaných agrárních surovin, takže struktura oddílů CZ-NACE 10, jak výše uvedeno, je poměrně členitá od vazeb na rostlinnou, tak živočišnou produkci.

Posuzujeme-li jednotlivé skupiny, pak v roce 2017 nejvyššího podílu tržeb v rámci oddílu, docílila skupina 10.1, následována skupinou 10.8. Z hlediska velikosti podniků tvořily tržby velkých podniků 39 %, středních podniků 42 % a malých podniků 19 %. Skupina 10.8 disponovala v hodnoceném roce největším podílem aktiv celkem a za ní se zařadily skupiny 10.7, 10.9 a 10.1. Počet zaměstnanců byl nejvyšší ve skupinách 10.7, 10.1 a 10.8. Konkrétní údaje jsou uvedeny v tabulce 1.1.

Tabulka 1.1 – Podíly skupin na oddílu CZ-NACE 10 v roce 2017 (v %, oddíl = 100 %)

Skupina CZ-NACE	Osobní náklady	Přidaná hodnota	Tržby	Výnosy	Vlastní kapitál	Aktiva celkem	Počet zaměstnanců	Počet jednotek
10.1	22,6	19,2	22,8	22,7	16,5	16,8	24,4	24,8
10.2	0,8	0,7	0,8	0,8	1,0	0,9	0,8	0,3
10.3	3,4	3,3	2,9	2,9	3,3	3,3	3,6	1,8
10.4	1,5	1,8	6,1	6,0	2,4	2,4	1,0	0,2
10.5	11,2	12,2	14,3	14,7	11,8	11,8	9,6	2,2
10.6	3,8	4,1	4,5	4,5	3,7	3,7	3,3	2,6
10.7	28,1	23,6	12,9	12,4	17,5	17,5	34,3	42,6
10.8	21,1	24,6	20,4	20,0	25,9	25,9	17,6	20,6
10.9	7,5	10,6	15,3	15,9	18,0	18,0	5,3	4,9

Pramen: ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

2. Vývoj oddílu

Vývoj oddílu je především závislý na situaci u klíčových oborů oddílu. K nim, s vazbou na živočišnou produkci, patří zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků, u nichž se rozšiřuje sortiment a prodlužuje trvanlivost. V průběhu let produkce masa, které je důležitým zdrojem bílkovin, minerálů a vitaminů, zaznamenala klesající trend. Jde o hovězí maso, kterého bylo spolu s telecím v roce 2017 vyrobeno 67 714 tun, což je meziročně o 5,9 % méně a vyvolalo to potřebu dovozu. Hlavní druh masa, vepřové, které je tradičním druhem masa v české kuchyni a převažujícím druhem masa v masných výrobcích, tzv. výrobní maso, představoval v roce 2017 celkově objem 211 001 tun, což je meziročně méně o 4,2 %. Proto je řídicí sférou podporována restrukturalizace a je zájem o posílení konkurenceschopnosti. Podpora zejména směřuje do chovu prasat, jak z národních zdrojů, tak ze zdrojů EU. Především jde o investice do technologií, ale také na zlepšení životních podmínek zvířat.

Větší oblibu získává drůbeží maso, které obsahuje obvykle méně tuku porovnatelně s jinými druhy masa a jehož výroba se v roce 2017 mírně zvýšila na 158 906 tun (+1,5 %). Maloobjemovými druhy masa, z hlediska produkce a spotřeby, je např. skopové či králíci. Spotřebitelé je podle průzkumu preferováno především čerstvé, kvalitní maso.

U produkce mléka a mléčných výrobků, které obsahují všechny základní živiny, nastávají meziroční výkyvy, které byly vyvolány zejména nahromaděním zásob některých těchto výrobků v EU a změnami ve spotřebitelských preferencích. Mlékárenský obor v ČR, který je poměrně značně spojen se světovým trhem, prošel v posledních letech složitým obdobím. Zdá se, že situace na trhu s mlékem, včetně smetan a másla, se do určité míry stabilizovala, což se týkalo roku 2017, kdy byly zaznamenány vyšší ceny výrobců mléčných výrobků. V roce 2017 bylo nakoupeno přímo od tuzemských producentů 2 901,0 mil. litrů mléka (+6,7 %) a z toho nákup mlékáren od producentů a odbytových organizací dosáhl 2 478,1 mil. litrů (+0,8 %).

Klíčovým oborem surovinově závislým na rostlinné agrární produkci je výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků, která navazuje na mlýnskou výrobu. Výroba pečiva patří do skupiny rychloobrátkového zboží a chleba a běžné pečivo patří k dennímu zásobování. Výživová hodnota této produkce je spojena s obsahem vlákniny. Současná skladba produkce pekáren je velmi pestrá včetně chleba. Jeho produkce postupně klesá, ale to se týká i běžného pečiva. Současným trendem je zvyšovat podíl baleného zboží tohoto oboru, což má dopad na náklady.

Zmíněný obor mimo charakteru produkce, která patří k základním, z hlediska místa na trhu představuje početnou podnikatelskou základnu všech velikostních kategorií podniků s podílem více jak 40 % jednotek v rámci odvětví, rozmístěných po celém území ČR a se zhruba 1/3 pracovníků odvětví je i významným zaměstnavatelem, byť dlouhodobě jejich počet klesá a současně se projevuje nedostatek učňů, což se týká i dalších potravinářských oborů.

Další shora uvedené skupiny, i když nejsou svým podílem v potravinářské struktuře měřeno produkčními a ekonomickými indikátory klíčové, jsou užžitnou hodnotou, resp. členitostí své produkce také významné a mají nezastupitelné místo na potravinovém trhu.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

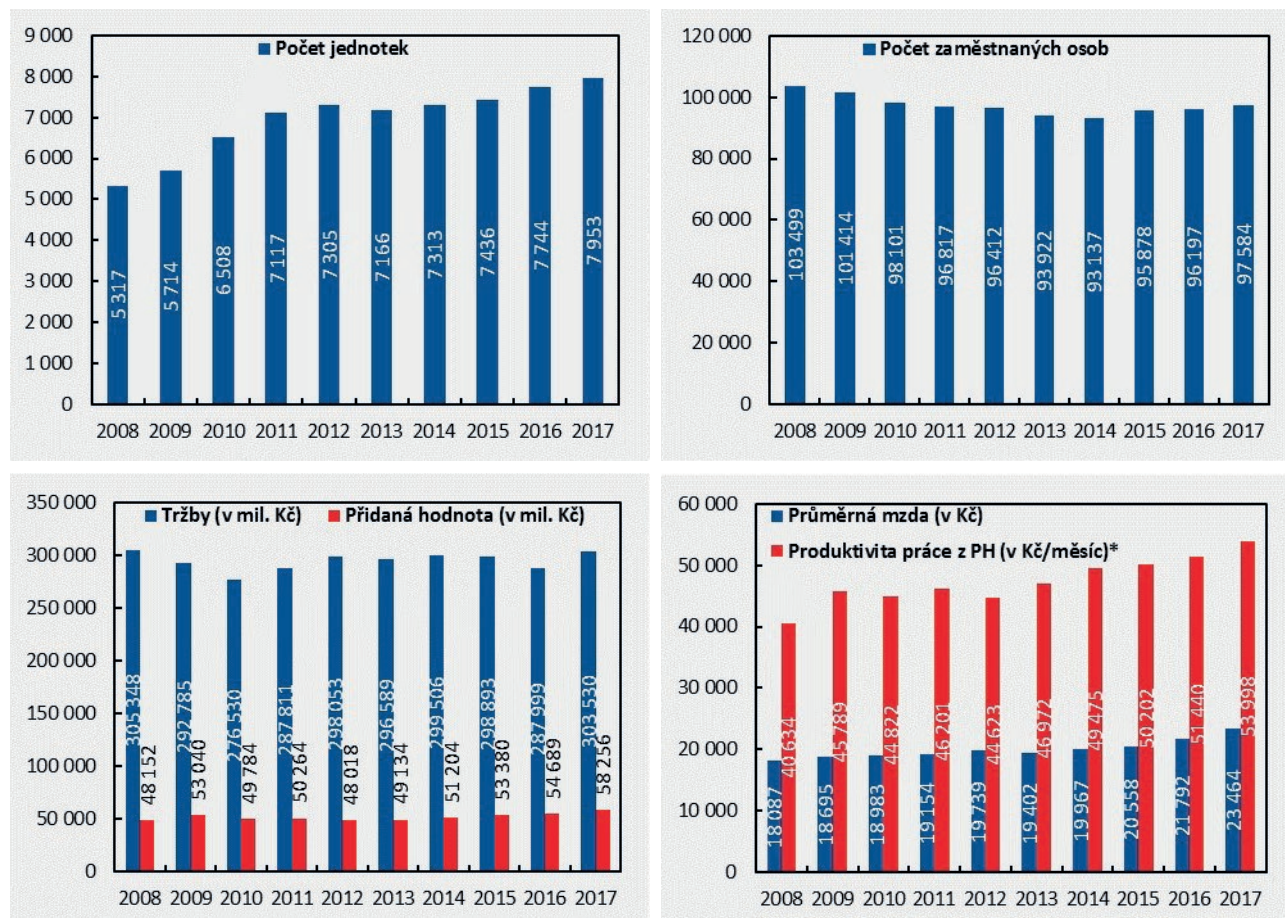
Vývoj vybraných ukazatelů za sledované období 2008 až 2017 byl diferencovaný. Počet jednotek vzrostl, a to z 5 317 na 7 953. Počet zaměstnaných do roku 2014 klesal, ale od roku 2014 začíná opět růst. Tržby a přidaná hodnota v celém sledovaném období prakticky stagnovaly. Produktivita práce a průměrná mzda, až na rok 2012, mírně rostly s tím, že produktivita poklesla v roce 2012 (graf 3.1).

Ceny dosáhly svého vrcholu od roku 2008 v roce 2013, avšak dále klesaly (graf 3.3).

Vyvrcholení finanční analýzy je porovnání Spreadu (rozdíl ROE – r_e), rentability vlastního kapitálu ROE, alternativního nákladu na vlastní kapitál r_e a bezrizikové sazby r_f . Velmi pozitivní je vývoj hodnoty Spreadu, který po 7 letech záporných hodnot dosáhl skoro tvorby hodnoty pro majitele, tj. prakticky nuly v roce 2016, ale v roce 2017 nastal opět její pád (graf 3.2). V roce 2017 oproti roku 2016 se výrazně zhoršila tvorba ekonomického zisku, která v roce 2016 dosahovala skoro kladných hodnot. Jinak řečeno podniky v oddílu netvořily pro své majitele hodnotu. Příčiny výrazného zhoršení hodnoty ekonomického zisku byl především vývoj skupiny 10.9. Kladné hodnoty ekonomického zisku dosáhly v roce 2017 skupiny 10.5, 10.6, 10.8 a 10.9.

Prakticky vývoj všech ukazatelů působících na vývoj hodnoty ekonomického zisku (EVA) byl nepříznivý. Vývoj spreadu způsobil pokles ekonomického zisku o 1,7 mld. Kč a v rámci něj pokles ROE o 1,1 mld. Kč a nárůst alternativního nákladu na vlastní kapitál (r_e) o 0,6 mld. Kč. U r_e byla hlavní příčina nárůst bezrizikové sazby r_f , což způsobilo pokles EVA o 550 mil. Kč. U ROE byla příčina v nepříznivém vývoji ukazatelů EBIT/Aktiva (způsobil pokles EVA o 0,85 mld. Kč) a VK/Aktiva (pokles o 0,23 mld. Kč). Relace růstu produktivity práce k růstu průměrné mzdy na vývoj ekonomického zisku za oddíl měla nepříznivý vliv na vývoj EVA. Produktivita práce (PH na zaměstnance) vzrostla a způsobila nárůst EVA o 1,1 mld. Kč, ale nárůst osobních nákladů na zaměstnance způsobil pokles hodnoty EVA o 1,3 mld. Kč.

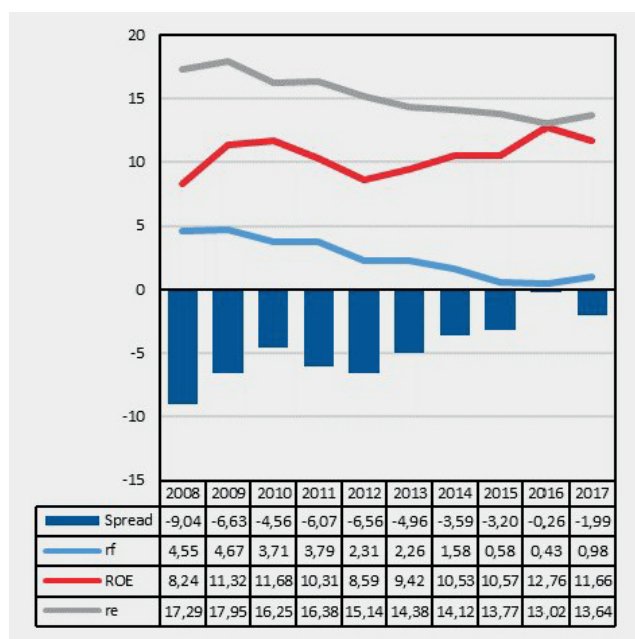
Graf 3.1 – Hlavní ekonomické ukazatele oddílu CZ-NACE 10

Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

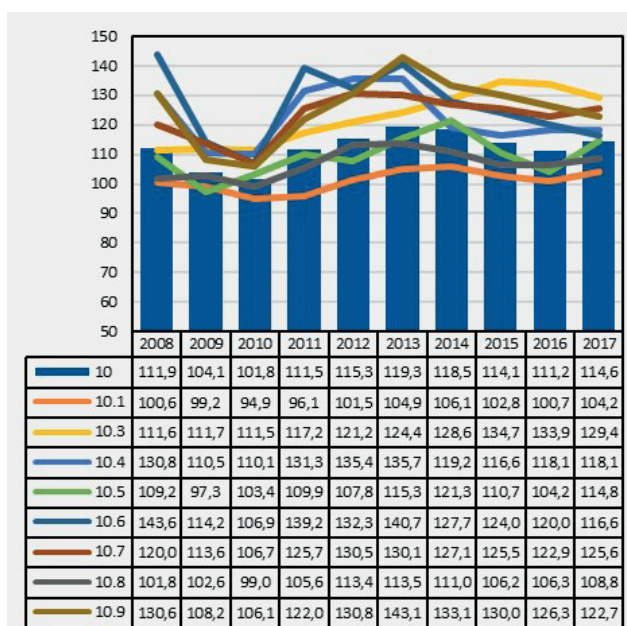
* Jedná se o alikvotní měsíční podíl vypočtený z ročních údajů.

Graf 3.2 – Spread (ROE – re) CZ-NACE 10 (v %)

Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

Graf 3.3 – Cenový vývoj CZ-CPA 10 (2005= 100 %)

Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

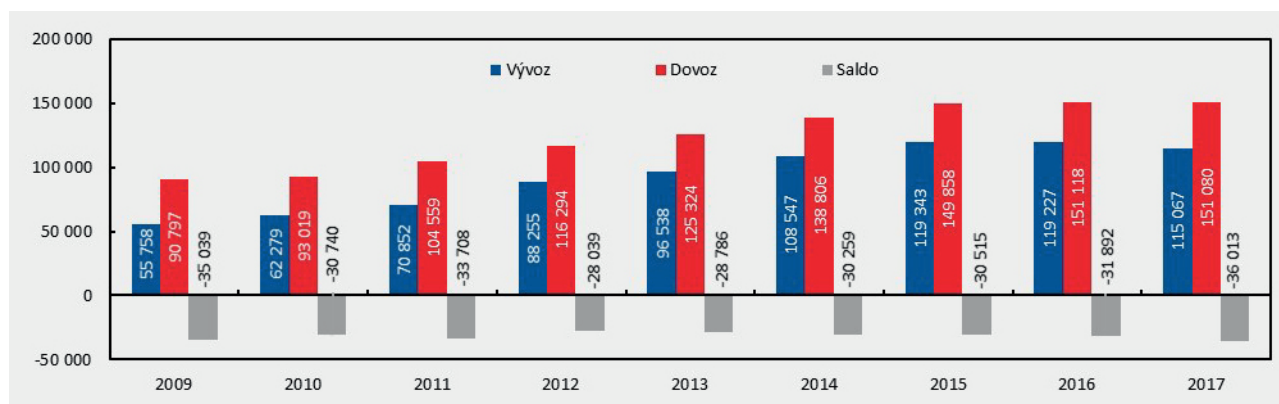
Poznámka: Skupina 10.2 není sledována

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Vývoz potravinářských produktů (CZ-CPA 10) v hodnocených letech rostl do roku 2015, pak v roce 2016 stagnoval a v roce 2017 poklesl. Ovšem dovoz rostl až do roku 2016 a v roce 2017 stagnoval. Vývoj vývozu svědčí o schopnosti producentů a obchodních manažerů udržet pozice na zahraničních trzích, či proniknout na nová teritoria v silné konkurenci. Na druhou stranu rostl také import potravin, realizovaný jak především maloobchodními řetězci, tak se na dovozu podílely i výrobní podniky, např. z masného průmyslu. Cílem je dále rozšířit podíl zpracovaných agrárních komodit. Celkové saldo u uvedených produktů bylo v průběhu období 2009 až 2017 neustále záporné. Další údaje uvádí graf 4.1.

Graf 4.1 – Vývoz, dovoz a saldo zahraničního obchodu s produkty dle CZ-CPA 10 (v mil. Kč)

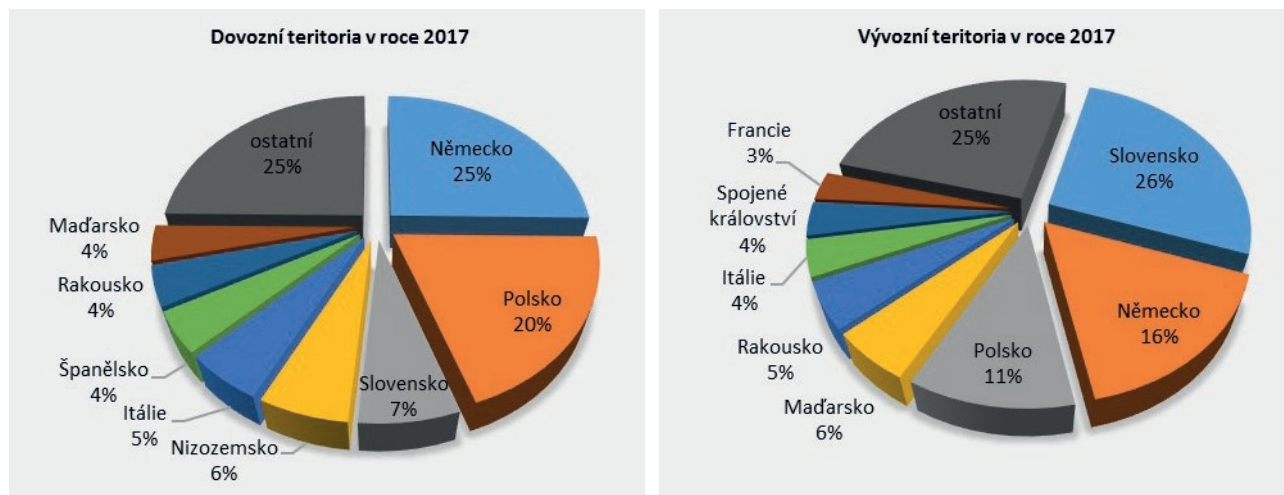

Pramen: ČSÚ, data k 9. 5. 2018

4.2 Teritoriální struktura zahraničního obchodu

Rozhodujícími dovozními teritorii s výrobky CZ-CPA 10 v roce 2017, obdobně jako v roce 2016, byly sousední Německo a Polsko – členské země EU. U vývozu těchto produktů je největším teritoriem Slovensko, které následuje Německo a Polsko. Podíly těchto zemí jak u dovozu, tak u vývozu uvádí graf 4.2.

Graf 4.2 – Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 10

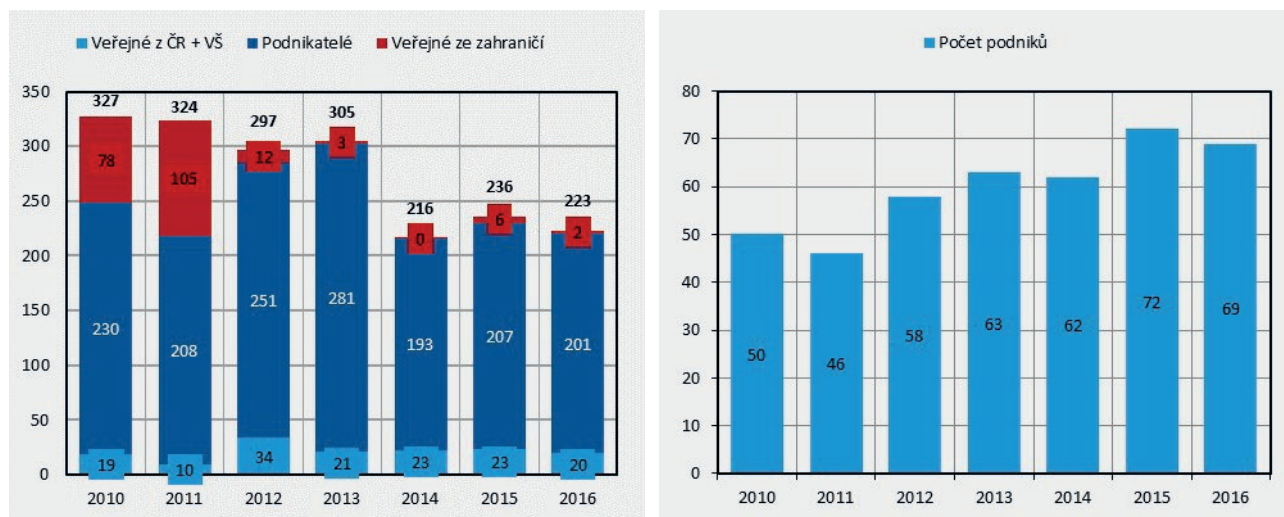

Pramen: ČSÚ, data k 9. 5. 2018

5. Výzkum a vývoj

Indikátor charakterizující rozvoj výzkumu a vývoje v CZ-NACE 10, tj. objem výdajů na V a V, ukazuje snížení v letech 2014 až 2016 oproti období mezi lety 2010 až 2013. V období let 2010 až 2016 převažovaly výdaje na výzkum a vývoj v CZ-NACE 10 z podnikatelských zdrojů (viz graf 5.1). V roce 2016 činily výdaje na V a V 223 mil. Kč a podílely se 1,28 % na celkových výdajích V a V ve zpracovatelském průmyslu. Oproti roku 2010 došlo v roce 2016 v tomto oddílu k poklesu výdajů na V a V, a to o 31 %. Pokles byl dán především úbytkem veřejných výdajů ze zahraničí. Podíl výzkumných pracovníků (FTE – plný pracovní úvazek) na celkovém počtu výzkumníků v odvětvích zpracovatelského průmyslu tvoří 1,62 %, tj. 127 výzkumníků ročně (průměr za roky 2010–2016).

Graf 5.1 – Výdaje na VaV v CZ-NACE 10 (mil. Kč)

Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

K firmám, které čerpaly významný objem účelové podpory ze státního rozpočtu v rámci národních programů MPO (IMPULS, TIP, TRIO) a TA ČR (Alfa, Centra kompetence a Epsilon) v období 2004–2017, patří RABBIT Trhový Štěpánov a.s., EcoFuel Laboratories s.r.o., AMR AMARANTH a.s. a FAVEA a.s. Dále například firma EcoFuel Laboratories s.r.o. signovala účast v projektu ALFF: The Algal Microbiome Friends and Foes (Horizon 2020), který je zaměřený na využití rostlinných akvakultur v potravinářském, chemickém a farmaceutickém průmyslu.

V rámci vyhlášených výzev operačního programu OP PIK spadajících pod Národní RIS3 strategii bylo v období roku 2015 až října 2017 schváleno k realizaci 21 projektů s naplánovanou celkovou podporou (evropské, veřejné ČR a soukromé ČR zdroje) ve výši 0,9 mld. Kč, z toho dotace EU činí 0,28 mld. Kč. Naprostá většina podpory směřuje do zavedení podnikových inovací (procesních a/nebo produktových) – (96 %). Projekty jsou zaměřeny zejména na posílení V a V kapacit podniků (96 %) a prakticky všechny svým věcným obsahem odpovídají aplikačnímu odvětví Udržitelná produkce potravin.

Co se týká evropské podpory žadatelů/příjemců, je mezi velkými podniky z dotací EU nejvíce podpořena Pekárna Zelená louka, a.s. ze Středočeského kraje (projekt Inovační linka na výrobu toastového chleba PENAM a.s.; celkové výdaje 400 mil. Kč, z toho dotace EU 100 mil. Kč), mezi malými a středními podniky pak MARLENKA international s.r.o. z kraje Moravskoslezského (projekt Inovace medových výrobků; celkové výdaje 248 mil. Kč, z toho dotace EU 87 mil. Kč).

6. Shrnutí a perspektivy oddílu

Výroba potravinářských výrobků reprezentuje poměrně členitý oddíl, sestávající z řady oborů navazujících na zemědělství. Její klíčová role spočívá hlavně v produkci a dodávkách potravin, které jsou určeny pro výživu obyvatelstva. Především jsou distribuovány pro domácí trh, ale významný je i export některých potravinářských komodit. Potravinové právo prostřednictvím systému označování umožňuje spotřebiteli rozpoznat, jakou potravinu nakupuje. Pokud jde o původ, je též stanoveno, kdy výrobek lze označit jako „Českou potravinu“.

V rámci systému kvality jsou pro spotřebitele vodítkem pro nákup kvalitních potravin ty produkty, jimž byla přiznána národní značka KLASA, či získaly ocenění Regionální potravina. U českých i evropských potravin mimořádné kvality jsou jako nástroj ochrany používány ochranné známky – chráněné označení původu, chráněná zeměpisná označení, jakož i označení zaručené tradiční speciality. Poslední výrobek, který toto označení získal, je „Pražská šunka“.

Vlastní kapitál odvětví dlouhodobě roste. Příznivý je růst objemu přidané hodnoty od roku 2014 a z ukazatelů, které charakterizují situaci na trhu, je tento vývoj patrný i u tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb. Výsledek hospodaření před zdaněním se výrazně zvýšil především v roce 2016 a zhruba stejný je očekáván i v roce 2017. Příznivý je růst přidané hodnoty od roku 2014. Očekává se, že v roce 2018 dále porostou investice, které budou potřeba k modernizaci odvětví a náhradě zaměstnanců. Zlepšení zatím nenastalo u finančních ukazatelů.

Také u zahraničního obchodu přetrvává záporné obchodní saldo, které se naopak v roce 2017 dále prohloubilo. Příčinou tohoto stavu je při stagnaci objemu dovozu zhoršení v oblasti vývozu. Hlavním vývozním teritoriím v uvedeném roce bylo Slovensko s podílem 26 % z celkového objemu exportu. U dovozu potravin 25 % přichází z Německa. Perspektivně by mohli situaci ve vývozu změnit agrární diplomaté a další opatření. Situaci nejen v zahraničním obchodu, ale v celkové potravinářské produkci a její struktuře, by mohla zlepšit větší míra vkládání prostředků do vědy a výzkumu, zejména aplikovaného.

Perspektiva oddílu by měla vycházet z hlavních strategických priorit. K těm patří:

- Potravinové zabezpečení a přiměřená soběstačnost
- Konkurenceschopnost a efektivnost výroby potravin
- Bezpečnost potravin a ochrana spotřebitelů.

Ke splnění strategických priorit a z nich vycházejících cílů se jeví žádoucí i pro ČR, jako zemi s otevřenou ekonomikou, posilovat efektivní vazby zpracovatelů na domácí zemědělství. Dále jde i o trvale udržitelný rozvoj, k němuž patří zlepšování vztahů odvětví k životnímu prostředí. Také jde o zachycení nástupu Průmyslu 4.0 a snižování energetické náročnosti a vytváření inteligentní potravinářské logistiky. Výrobní kapacity v rámci firemních systémů budou mít s digitalizací postupně lepší podmínky pro pružnější reakce na měnící se poptávku po potravinách, jak u hromadných, tak řemeslných výrob zejména ve venkovském prostoru.

II. VÝROBNÍ SKUPINY CZ-NACE 10 VÝROBY POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ

CZ-NACE 10.1 – ZPRACOVÁNÍ A KONZERVOVÁNÍ MASA A VÝROBA MASNÝCH VÝROBKŮ

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Obor **CZ-NACE 10.1 – Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků** zahrnuje následující výrobní třídy:

- **10.11** – Zpracování a konzervování masa, kromě drůbežího;
- **10.12** – Zpracování a konzervování drůbežího masa;
- **10.13** – Výroba masných výrobků a výrobků z drůbežího masa.

Obor se zabývá zpracováním a konzervováním masa velkých i drobných hospodářských zvířat a zahrnuje výrobu čerstvého, chlazeného a mraženého masa (v jateční a výsekové úpravě) a výrobu masných výrobků. Patří k nosným výrobním oborům výroby potravinářských výrobků.

Obor výroby, zpracování a konzervování masa a masných výrobků si dlouhodobě udržuje první příčku v podílu na tržbách v rámci výroby potravinářských výrobků. V případě zaměstnanosti zaujímá z dlouhodobého pohledu druhou pozici. Pokud jde o přidanou hodnotu, ta dlouhodobě zaujímá třetí místo. V roce 2017 se obor podílel na CZ-NACE 10 tržbami za prodej VV a S v b. c. 22,8% (meziroční pokles o 0,4 %), na přidané hodnotě CZ-NACE 10 celkem 19,2% (meziroční nárůst o 1,3%) a na počtu zaměstnanců 24,4% (shodně jako v roce 2016).

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Tržby oboru od roku 2014 meziročně rostou. Od roku 2013 výrazněji naskočil růst přidané hodnoty nicméně v roce 2016 byl zaznamenán meziroční pokles v roce 2017 je však odhadována nejvyšší přidaná hodnota oboru od roku 2008. Průměrná mzda od roku 2014 meziročně roste. V žádném z hodnocených let netvořil obor hodnotu pro své majitele (záporný Spread). Od roku 2012 dochází k meziročním nárůstům hodnot u indikátoru rentability, nejvyšší hodnota je odhadována v roce 2017, nejnižší hodnota byla vykázána v roce 2009. Produkční síla (EBIT/Aktiva) oboru, jež patří k indikátorům, charakterizujícím jeho ekonomickou bonitu od roku 2012 meziročně roste s výjimkou roku 2016, kdy zaznamenala nepatrný meziroční pokles. Meziroční růst v posledních hodnocených letech (od roku 2013) zaznamenala také přidaná hodnota na zaměstnance. Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. I, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2008–2017. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tržby z prodeje výrobků a služeb	55 087 576	54 142 336	51 288 886	51 206 408	52 780 250	52 596 072	53 001 277	53 936 117	54 905 987	59 962 980
Tržby za prodej zboží	16 350 458	15 701 805	10 331 359	10 398 761	11 557 408	10 588 056	10 415 853	11 193 692	10 644 243	11 757 512
Výkonová spotřeba	67 832 777	63 972 688	56 271 856	57 162 505	60 723 086	58 766 176	58 216 421	59 232 400	60 048 554	65 048 292
Náklady vynaložené na prodané zboží	14 089 725	13 348 544	8 470 978	8 398 957	9 527 853	8 545 744	8 340 363	9 071 793	8 432 432	9 209 830
Spotřeba materiálu a energie a služby	53 743 053	50 624 144	47 800 877	48 763 548	51 195 234	50 220 432	49 876 058	50 160 607	51 616 122	55 838 462
Změna stavu zásob + Aktivace	-928 134	-918 263	-818 244	-1 216 832	-1 069 994	-1 242 263	-1 018 647	-1 019 301	-1 270 730	-1 278 022
Osobní náklady	6 304 417	6 472 054	6 187 787	6 125 341	6 207 036	6 153 890	6 200 597	6 858 649	7 298 066	8 002 055
Mzdové náklady	4 558 391	4 648 074	4 499 155	4 414 025	4 625 872	4 472 203	4 496 243	4 909 328	5 285 586	5 760 084
Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	1 746 026	1 823 980	1 688 632	1 711 316	1 581 164	1 681 687	1 704 354	1 949 322	2 012 480	2 241 971
Náklady na soc. a zdrav. pojištění	1 682 657	1 715 441	1 498 528	1 587 064	1 452 293	1 569 072	1 560 365	1 811 663	1 859 336	1 998 901
Ostatní náklady	63 369	108 539	190 104	124 252	128 871	112 615	143 990	137 658	153 144	243 070
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	1 233 082	1 524 896	1 473 199	1 381 859	1 390 062	1 488 921	1 382 725	1 511 061	1 442 594	1 597 384
Nákladové úroky a podobné náklady	332 765	506 639	307 370	220 571	220 619	197 368	172 807	140 058	79 333	79 274
VH před zdaněním	471 899	-173 720	871 600	44 313	371 961	546 170	1 262 395	1 726 863	1 848 980	1 969 811
Daň z příjmu	137 707	74 982	188 338	136 685	88 862	117 167	263 266	247 392	267 059	282 089
VH za účetní období	334 192	-248 703	683 262	-92 372	283 099	429 003	999 129	1 479 471	1 581 922	1 687 723

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Přidaná hodnota	8 242 830	9 517 112	9 204 423	8 538 962	8 012 597	8 533 992	9 391 657	10 547 618	10 486 831	12 099 828
Hrubý operační přebytek	1 938 414	3 045 058	3 016 636	2 413 621	1 805 561	2 380 103	3 191 060	3 688 969	3 188 765	4 097 773
EBIT	804 664	332 919	1 178 970	264 885	592 580	743 538	1 435 202	1 866 921	1 928 313	2 049 086
Čistý obrat za účetní období	78 287 434	74 943 854	65 691 784	64 772 614	68 758 840	66 934 187	67 187 859	69 441 902	66 529 305	75 748 428
Tržby	71 438 034	69 844 141	61 620 246	61 605 169	64 337 659	63 184 129	63 417 130	65 129 809	65 550 230	71 695 056
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	23 487	23 007	22 108	21 806	21 639	21 283	20 531	21 732	21 591	22 577
Pracující majitelé	1 207	1 179	1 383	1 594	1 777	1 783	1 908	1 993	2 110	2 207
Počet jednotek	1 198	1 240	1 440	1 691	1 718	1 709	1 799	1 816	1 918	1 949
Investice	1 986 179	1 906 117	1 741 292	1 997 863	1 508 190	2 462 674	1 654 850	2 405 313	2 385 671	3 019 641
Náklady celkem	77 815 535	75 117 574	64 820 183	64 728 301	68 386 879	66 388 017	65 925 464	67 715 039	64 680 325	73 778 617
Úročené zdroje	15 634 810	17 112 101	18 104 520	17 124 369	18 196 564	17 949 351	17 875 148	20 257 346	19 667 829	20 561 783

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
EVA	-1 653 412	-2 200 285	-1 369 666	-2 045 987	-1 581 239	-1 706 173	-1 097 718	-949 705	-877 437	-994 712
Spread	-16,57%	-21,88%	-11,55%	-18,65%	-13,91%	-14,51%	-8,67%	-6,08%	-5,54%	-5,94%
ROE	3,35%	-2,47%	5,76%	-0,84%	2,49%	3,65%	7,89%	9,47%	9,98%	10,08%
Alternativní náklad na VK (re)	19,91%	19,41%	17,31%	17,81%	16,40%	18,15%	16,56%	15,56%	15,52%	16,02%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%
EBIT/A	2,73%	1,07%	3,85%	0,89%	1,91%	2,48%	4,89%	5,99%	5,98%	6,11%
Čistý obrát/Aktiva	2,65	2,40	2,15	2,17	2,22	2,23	2,29	2,23	2,06	2,26
EBIT/Čistý obrát	1,03%	0,44%	1,79%	0,41%	0,86%	1,11%	2,14%	2,69%	2,90%	2,71%
VK/Aktiva	33,82%	32,19%	38,77%	36,77%	36,67%	39,26%	43,19%	50,14%	49,17%	49,96%
UZ/Aktiva	52,97%	54,78%	59,18%	57,39%	58,70%	59,91%	60,95%	65,04%	61,03%	61,35%
Úroková míra	5,89%	7,18%	4,92%	3,58%	3,23%	3,19%	3,32%	3,02%	2,08%	2,08%
L3	0,87	0,88	0,93	0,87	0,92	0,87	0,97	1,03	1,07	1,08
L2	0,67	0,69	0,71	0,67	0,70	0,66	0,74	0,77	0,80	0,81
L1	0,08	0,11	0,13	0,10	0,09	0,11	0,15	0,20	0,21	0,21
HOP/Čistý obrát	2,48%	4,06%	4,59%	3,73%	2,63%	3,56%	4,75%	5,31%	4,79%	5,41%
PH/Čistý obrát	10,53%	12,70%	14,01%	13,18%	11,65%	12,75%	13,98%	15,19%	15,76%	15,97%
ON/Čistý obrát	8,05%	8,64%	9,42%	9,46%	9,03%	9,19%	9,23%	9,88%	10,97%	10,56%
Přidaná hodnota na pracující osobu	333 793	393 491	391 828	364 912	342 172	369 978	418 541	444 576	442 461	488 223
Přidaná hodnota na zaměstnance	350 946	413 658	416 344	391 589	370 277	400 981	457 442	485 348	485 705	535 939
Průměrná mzda	16 173	16 836	16 959	16 869	17 814	17 511	18 250	18 825	20 400	21 261

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Cenový vývoj, vyjádřený indexy cen průmyslových výrobců zpracovaného, konzervovaného masa a masných výrobků (tabulka 3.1) ukazuje, že v roce 2017 došlo k meziročnímu nárůstu o 4,2 p. b., oproti poměřovanému roku 2005.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2017 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku									
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Konzerv. maso a masné výrobky	10.1	100,6 %	99,2 %	94,9 %	96,1 %	101,5 %	104,9 %	106,1 %	102,8 %	100,7 %	104,2

Zdroj: ČSÚ

Hovězí maso

Po snížení v předchozím roce došlo v roce 2017 v ČR opět k růstu cen jatečného skotu. CZV jatečného skotu celkem se meziročně zvýšila o 1,4 % na 38,74 Kč/kg ž. hm., přičemž k růstu cen došlo u všech kategorií jatečných zvířat. Ve srovnání s rokem 2016 se zvýšila především CZV jatečných krav tř. EUR, a to o 3,4 % na 35,99 Kč/kg ž. hm a CZV jatečných jalovic tř. SEUR o 2,5 % na 38,34 Kč/kg ž. hm. Cena zemědělských výrobců jatečných býků tř. SEUR vzrostla o 1,1 % na 48,67 Kč/kg ž. hm.

Cena průmyslových výrobců výsekového hovězího masa se v meziročním srovnání zvýšila o 2,6 % na 127,34 Kč/kg. Výrazně vzrostla v porovnání s rokem 2016 spotřebitelská cena hovězího masa (index 105,3).

Vepřové maso

Ceny zemědělských výrobců jatečných prasat se v roce 2017 meziročně zvýšily. Reagovaly tak, obdobně jako v předešlých letech, na vývoj cen vepřového masa na trhu EU, který byl ovlivněn nižší nabídkou a příznivým vývojem cen na globálním trhu. V ČR tak pokračoval v roce 2017 růst cen nastartovaný v roce 2016. CZV jatečných prasat tř. SEU se v období od ledna do srpna 2017 nacházely nad úrovní cen roku 2016 (navýšení o 16,7 %), od září do prosince však v meziročním porovnání klesaly pod úroveň cen stejného období roku 2016. Průměrná CZV cena jatečných prasat tř. SEU za rok 2017, podle údajů TIS^{CR} SZIF, však byla meziročně vyšší o 8,0 % a dosáhla 32,39 Kč/kg ž. hm. (42,11 Kč/kg j. hm.). CZV jatečných prasat celkem meziročně vzrostla o 8,7 % na 31,76 Kč/kg ž. hm. (tj. na 41,29 Kč/kg j. hm.). V porovnání s pětiletým průměrem (2013–2017) byly v roce 2017 ceny jatečných prasat tř. SEU v ČR vyšší o 1,3 %.

Cena průmyslových výrobců vepřového výsekového masa meziročně rostla a reagovala tak na vývoj CZV jatečných prasat. Průměrná CPV vepřového výsekového masa, podle TIS^{CR} SZIF, v roce 2017 dosáhla 62,66 Kč/kg, což představovalo proti roku 2016 navýšení o 9,3 %. Spotřebitelské ceny vepřového masa kopírovaly vývoj cen průmyslových výrobců a meziročně se podle ČSÚ zvýšily (index 109,4).

Drůbeží maso

V ČR byl v roce 2017 trh s drůbežím masem charakterizován meziročním nárůstem stavů drůbeže, stejně tak i výroby drůbežního masa, a poklesem dovozu i vývozu (v součtu živé drůbeže a drůbežního masa).

CZV jatečných kuřat v roce 2017 meziročně téměř stagnovala (meziroční nárůst o 1,1 p.b.)

4. Shrnutí a perspektivy oboru**Hovězí maso**

Spotřeba hovězího masa včetně telecího v roce 2017 v EU 28 podle odhadu EK zaznamenala mírné meziroční snížení o 0,4 %. Míra soběstačnosti v hovězím masu v EU 28 v roce 2017, podle předběžných údajů, meziročně vzrostla o 1 p. b. na 103 %.

Celková bilanční spotřeba hovězího a telecího masa v ČR se v roce 2017 proti roku 2016 zvýšila o 3,2 % (o 2,3 tis. t) na 73,6 tis. t j. hm. Průměrná spotřeba hovězího a telecího masa na obyvatele za rok se v roce 2017 ve srovnání s rokem 2016 zvýšila o 2,3 % a dosáhla odhadovaných 8,8 kg/rok.

V roce 2017 se míra soběstačnosti v komoditě hovězí a telecí maso vlivem nižší produkce a vyšší domácí poptávky meziročně snížila o 9,7 p.b. a dosáhla 121,5 %.

Vepřové maso

Celková spotřeba vepřového masa v EU v roce 2017 podle předběžných údajů v meziročním srovnání mírně oslabila o 1,3 % a představovala necelých 21 mil. t. Spotřeba vepřového masa na obyvatele v roce 2017 podle odhadu EK dosáhla 40,9 kg/rok, což reprezentovalo meziroční pokles přibližně o 0,1 kg.

Míra soběstačnosti v průměru EU v roce 2017 podle odhadu EK dosáhla 112 % a byla o 1 p. b. nižší než v roce 2016.

Ve výrobě vepřového masa není ČR dlouhodobě soběstačná a tento ukazatel se stále zhoršuje. Po určitém zlepšení v roce 2016 se míra soběstačnosti v roce 2017 vlivem nižší produkce opět snížila, a to o 2,4 p. b. na 52,7 %.

Spotřeba vepřového masa na obyvatele v roce 2016 dosáhla 42,8 kg/rok, podle odhadu ÚZEI se v roce 2017 nezměnila.

Drůbež

EU 28 vyprodukovala v roce 2017 přibližně 14,4 mil. t j. hm. drůbežního masa, z toho 80 % tvořilo maso kuřecí a 14 % maso krůtí (Eurostat). Meziročně se tak produkce masa drůbežního zvýšila o 0,7 %.

Domácí spotřeba v ČR v roce 2017 meziročně vzrostla o 4,6 % na 257,0 tis. t j. hm., spotřeba na obyvatele se zvýšila o 3,7 % na 27,8 kg/obyv./rok a míra soběstačnosti vzrostla o 1,0 p. b. na 75,1 %

I v příštích letech bude nutné se orientovat především na intenzivnější propagaci a zviditelňování kvalitních českých potravin a výrobků z masa vyrobených a využívat zájem spotřebitelů o kvalitní regionální produkty.

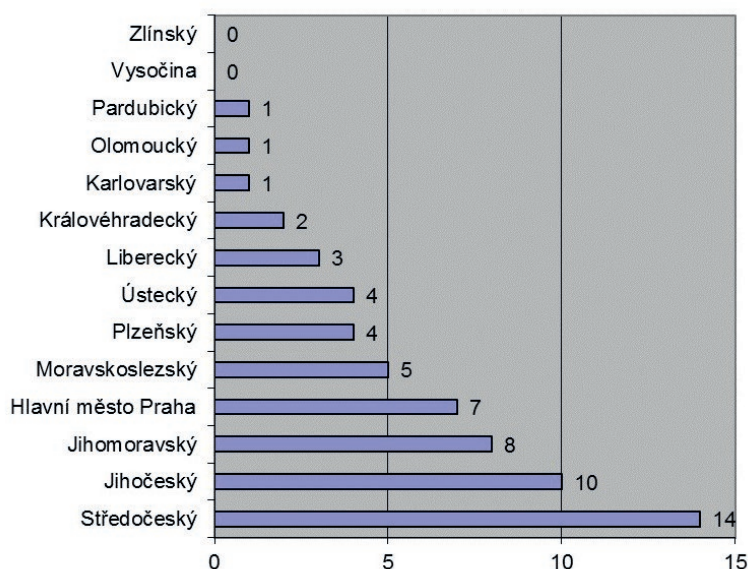
CZ-NACE 10.2 – ZPRACOVÁNÍ A KONZERVOVÁNÍ RYB, KORYŠŮ A MĚKKÝŠŮ

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V ČR produkce tržních ryb v roce 2017 dosáhla na rekordní výši, a to 21,7 tis. t. Dominantní v celkové tržní produkci ryb je kapr. Na vlastní rybářskou produkci navazuje zpracování ryb s provozy, které jsou vybaveny na vysoké úrovni a plně vyhovují požadavkům EU. Přesto zpracovávají pouze malou část celkové domácí tržní produkce sladkovodních ryb, v roce 2017 to bylo 11,1 % (meziroční pokles o 0,4 p. b.).

V ČR bylo na základě údajů SVS ČR k 31. 12. 2017 evidováno 60 schválených a registrovaných provozů (graf I.1) pro obchodování s EU (meziroční nárůst o 4 provozu). Tyto údaje však zahrnují všechny provozu, tzn. zpracovávající jak sladkovodní, tak mořské ryby, přesto nemusí být zařazeny do CZ-NACE 10.2. Jde např. o výrobní zpracovávající malé množství ryb, např. rybářství, kde hlavní činností je chov ryb apod.

Graf I.1 – Počet provozů evidovaných jako schválené a registrované pro obchodování s EU v jednotlivých krajích k 31. 12. 2017

Pramen: SVS

Podíl CZ-NACE 10.2 na tržbách za prodej VV a S v b. c. v rámci celého CZ-NACE 10 představoval v hodnoceném roce 0,8%. Počet zaměstnaných osob v tomto oboru se meziročně nepatrně snížil a v roce 2017 činil podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví 0,8%. Podíl na přidané hodnotě v roce 2017 se meziročně snížil na 0,7% (snížení o 0,2 %).

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Tržby za prodej VV a S po poklesu od roku 2013 meziročně rostly, nicméně na rok 2017 je odhadován meziroční pokles. Odhad přidané hodnoty pro rok 2017 po meziročním poklesu v roce 2016 naznačuje meziroční růst, a to na druhou nejvyšší hodnotu od roku 2008. Což je pro obor pozitivní. V žádném z hodnocených let netvořil obor hodnotu pro své majitele (záporný Spread). Indikátor rentability dosáhl nejvyšší hodnoty v roce 2014 na rok 2017 je odhadován jako třetí nejvyšší od roku 2008, nejnižší hodnota, a to záporná byla vykázána v roce 2009. Produkční síla (EBIT/Aktiva) oboru, jež patří k indikátorům, charakterizujícím jeho ekonomickou bonitu se vyznačuje kolísavým vývojem, nejvyšší hodnota je od roku 2008 odhadována v roce 2017, nejnižší hodnota byla vykázána v roce 2009. Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2008–2017. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tržby z prodeje výrobků a služeb	528 634	597 290	2 068 687	1 881 848	1 769 086	1 814 439	1 936 818	1 945 304	1 964 437	1 865 690
Tržby za prodej zboží	405 969	476 910	502 432	357 111	341 904	356 858	346 744	365 437	358 377	302 612
Výkonová spotřeba	880 749	1 031 269	2 228 146	1 934 485	1 811 646	1 837 728	1 941 582	1 966 650	2 007 489	1 818 510
Náklady vynaložené na prodané zboží	360 121	404 292	430 136	313 097	295 003	322 463	300 666	310 976	299 055	246 117
Spotřeba materiálu a energie a služby	520 628	626 977	1 798 010	1 621 388	1 516 643	1 515 266	1 640 916	1 655 674	1 708 434	1 572 393
Změna stavu zásob + Aktivace	-18 583	-26 575	-57 967	-82 555	-91 957	-89 247	-97 437	-109 297	-94 391	-63 635
Osobní náklady	89 925	85 237	277 534	263 659	246 411	230 270	244 128	256 202	267 084	273 401
Mzdové náklady	63 520	63 371	206 364	194 659	180 272	169 736	179 110	185 217	195 804	198 713
Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	26 405	21 866	71 169	69 000	66 139	60 534	65 018	70 985	71 279	74 688
Náklady na soc. a zdrav. pojištění	25 418	19 666	66 627	66 476	61 187	58 545	61 775	67 175	68 164	69 744
Ostatní náklady	987	2 200	4 542	2 524	4 952	1 989	3 243	3 810	3 115	4 945
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	10 470	11 027	58 155	61 297	58 214	62 269	66 115	65 750	66 886	66 861
Nákladové úroky a podobné náklady	7 187	6 873	14 983	12 757	11 339	10 542	6 289	5 547	4 715	4 619
VH před zdaněním	-13 031	-35 996	53 149	-43 168	13 559	12 771	67 605	70 697	60 506	78 621
Daň z příjmu	4 724	7 956	14 454	368	3 883	9 157	8 445	13 965	12 862	16 712
VH za účetní období	-17 755	-43 953	38 695	-43 536	9 676	3 615	59 160	56 732	47 645	61 909

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplňující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplňující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Přidaná hodnota	102 132	131 581	428 749	351 678	351 415	382 304	373 200	406 856	379 938	413 790
Hrubý operační přebytek	12 206	46 344	151 215	88 019	105 004	152 034	129 072	150 654	112 854	140 389
EBIT	-5 844	-29 124	68 131	-30 411	24 898	23 313	73 895	76 244	65 221	83 240
Čistý obrát za účetní období	948 113	1 097 929	2 590 521	2 234 253	2 068 005	2 153 766	2 257 821	2 255 764	2 309 859	2 170 414
Tržby	934 604	1 074 200	2 571 119	2 238 958	2 110 989	2 171 297	2 283 563	2 310 740	2 322 813	2 179 728
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	348	331	837	819	703	673	710	742	741	676
Pracující majitelé	14	15	12	11	15	14	12	15	16	14
Počet jednotek	20	21	22	21	24	22	20	20	21	19
Investice	9 745	6 493	88 466	76 981	70 303	79 085	78 638	61 349	100 712	63 046
Náklady celkem	961 144	1 133 926	2 537 372	2 277 421	2 054 446	2 140 995	2 190 216	2 185 067	2 249 352	2 091 792
Úročené zdroje	152 504	184 575	789 721	851 639	783 159	909 111	963 539	1 125 274	1 152 860	1 153 160

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
EVA	-25 970	-58 194	-24 766	-139 718	-64 453	-86 071	-17 647	-45 022	-50 730	-42 332
Spread	-43,59%	-51,73%	-4,20%	-21,18%	-10,64%	-11,35%	-2,09%	-4,78%	-5,39%	-4,47%
ROE	-29,80%	-39,07%	6,57%	-6,60%	1,60%	0,48%	7,00%	6,03%	5,06%	6,54%
Alternativní náklad na VK (re)	13,79%	12,66%	10,77%	14,58%	12,24%	11,82%	9,09%	10,81%	10,45%	11,01%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%
EBIT/A	-1,11%	-4,54%	4,10%	-1,70%	1,43%	1,37%	4,66%	4,41%	3,97%	5,23%
Čistý obrát/Aktiva	1,80	1,71	1,56	1,25	1,19	1,27	1,42	1,31	1,41	1,36
EBIT/Čistý obrát	-0,62%	-2,65%	2,63%	-1,36%	1,20%	1,08%	3,27%	3,38%	2,82%	3,84%
VK/Aktiva	11,32%	17,54%	35,46%	36,80%	34,82%	44,60%	53,22%	54,48%	57,36%	59,46%
UZ/Aktiva	28,99%	28,78%	47,55%	47,51%	45,04%	53,45%	60,72%	65,14%	70,21%	72,46%
Úroková míra	7,73%	9,53%	7,46%	6,65%	6,38%	7,00%	5,29%	3,01%	2,23%	2,23%
L3	0,95	1,15	1,10	1,12	1,02	1,17	1,23	1,50	1,13	1,12
L2	0,60	0,74	0,76	0,73	0,64	0,74	0,79	0,90	0,72	0,75
L1	0,14	0,13	0,09	0,13	0,11	0,14	0,21	0,35	0,17	0,17
HOP/Čistý obrát	1,29%	4,22%	5,84%	3,94%	5,08%	7,06%	5,72%	6,68%	4,89%	6,47%
PH/Čistý obrát	10,77%	11,98%	16,55%	15,74%	16,99%	17,75%	16,53%	18,04%	16,45%	19,07%
ON/Čistý obrát	9,48%	7,76%	10,71%	11,80%	11,92%	10,69%	10,81%	11,36%	11,56%	12,60%
Přidaná hodnota na pracující osobu	281 684	380 803	505 040	423 406	489 020	556 943	516 678	537 198	501 720	599 262
Přidaná hodnota na zaměstnance	293 401	397 746	512 372	429 316	499 533	568 256	525 746	548 118	512 461	612 092
Průměrná mzda	15 207	15 963	20 551	19 803	21 355	21 025	21 027	20 794	22 008	24 495

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

3. Shrnutí a perspektivy oboru

Tuzemská spotřeba ryb podle ČSÚ, zahrnující sladkovodní i mořské ryby, v roce 2016 meziročně klesla o 7,3 % na 5,1 kg/obyv./rok, z toho sladkovodní ryby se na ní podílely více než čtvrtinou. Pro rok 2017 se odhaduje, že celková spotřeba ryb v ČR stagnovala na 5,2 kg/obyv./rok. Spotřeba sladkovodních ryb podle odhadu Rybářského sdružení ČR dosahovala v roce 2017 na obyvatele 1,30 kg/rok a v porovnání s rokem 2016 se nezměnila.

Nejvýznamnější chovanou rybou byl v roce 2017 kapr s podílem 85,1 % (meziroční pokles o 2,5 %). Býložravé ryby (amur, tolstolobik) meziročně mírně vzrostly na 5,7 %. Lososovité ryby (pstruh duhový, siven) měly mírně vyšší meziroční zastoupení, a to 3,6 %.

Hlavní prioritou jak ve zpracování, tak v chovu ryb je udržet a zlepšovat pozici v odbytu sladkovodních ryb chovaných v ČR na domácím i zahraničním trhu.

CZ-NACE 10.3 – ZPRACOVÁNÍ A KONZERVOVÁNÍ OVOCE A ZELENINY

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V systému CZ-NACE obor **10.3** – Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny zahrnuje následující výrobní třídy/podtřídy:

- **10.31** – Zpracování a konzervování brambor;
- **10.32** – Výroba ovocných a zeleninových šťáv;
- **10.33** – Ostatní zpracování a konzervování ovoce a zeleniny.

Podobor zpracování a konzervování brambor, produkuje zejména bramborové polotovary, jako jsou např. kaše, vločky, hranolky, krokety, knedlíky v prášku, loupané předvařené i nepředvařené brambory, chipsy a bramborové mouky. U podoboru šťáv, kromě nich samotných, jde též o výrobu koncentrátů z čerstvého ovoce a zeleniny. U ostatního zpracování a konzervování ovoce a zeleniny jde o produkci džemů a ovocných pomazánek a náplní, salátů a jiných produktů převážně z ovoce a zeleniny, např. hotových pokrmů.

Pokud jde o podíly oboru u základních indikátorů na odvětví CZ-NACE 10, pak s výjimkou počtu jednotek, který činil v roce 2017 jen 1,8%, podíly ostatních ukazatelů se pohybují v intervalu od 2,9%, což jsou tržby a výnosy, do 3,3% u přidané hodnoty a vlastního kapitálu, resp. 3,4% u osobních nákladů až do 3,6% u počtu zaměstnanců v kontextu s charakterem výroby, která je náročná na sezónní zaměstnance.

K významným firmám oboru patří např. AVIKO ČR, s. r. o., BESKYD FRYČOVICE, a. s., FARM FRITES CZ, s. r. o., HOBŽA – STRÁŽNICKÉ BRAMBŮRKY, INTERSNACK a. s., CHOUSTNÍK aj.

Produkce brambor celkem v ČR meziročně klesla o 1,4% na 819,7 tis. t., a to ve všech kategoriích brambor.

Ze statistického zjišťování Konzerv (MZE) I-01 z února 2018 vyplynulo, že v roce 2017 celkový nákup ovoce pro zpracování činil 48 237 tun, tzn., že byl téměř o ¼ nižší než v roce 2016. Přitom nákup čerstvého ovoce pro zpracování původem z tuzemska v porovnání s rokem 2016 poklesl o celých 42%, na 23 357 tun. Největší podíl z nákupu čerstvého ovoce z tuzemska (téměř 3/4) tvořil podobně jako v předchozích letech nákup průmyslových jablek, který se meziročně snížil cca o 16% na objem 5 957 tun. Nákup čerstvého ovoce pro zpracování ze zahraničí, se v porovnání s rokem 2016 snížil cca o 16% na 5 957 tun. Nákup upraveného ovoce pro zpracování z tuzemska byl v roce 2017 až 4krát vyšší než v roce předchozím. Ze zahraničí bylo pro výrobu ovocných výrobků nakoupeno 16 958 tun mrazeného, sušeného a jinak upraveného ovoce, ovocných protlaků a koncentrátů, tzn. téměř o 19% meziročně více. Drobné ovoce – jahody, angrešt, borůvky, brusinky, maliny, ostružiny a šípek bylo pro zpracování nakupováno hlavně ze zahraničí a již upravené.

Podle výsledků výše zmíněného statistického šetření v roce 2017 dosáhla celková výroba ovocných výrobků včetně se sníženým obsahem cukru objemu 83 478 tun, tzn. cca o 1% nižšího než v roce 2016. Největší podíl z celkové výroby výrobků z ovoce dosáhla v hodnoceném roce výroba džemů a marmelád (31%), která se meziročně zvýšila téměř o 40%. Výroba ovocných šťáv a výroba dětské a kojenecké ovocné výživy tvořily 30% z celkové výroby. Celková výroba ovocných šťáv v roce 2017 mírně poklesla. Nejvíce v porovnání s rokem 2016 se zvýšila výroba šťavy višňové (o 48%). Výroba dětské a kojenecké ovocné výživy vzrostla v roce 2017 o 4% na 24 833 tun.

Na základě shora uvedeného statistického šetření dosáhl celkový nákup zeleniny pro zpracování v roce 2017 objemu 125 729 tun, tzn., že byl cca o 8% meziročně vyšší. Přitom nákup čerstvé zeleniny pro výrobu zeleninových výrobků z tuzemska se snížil od roku 2016 o 17% na 56 008 tun. Nákup ze zahraničí naopak o 48% vzrostl na 49 402 tun. Největší podíl z nákupu čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska tvořil podobně jako v předchozích letech nákup zelí bílého (28%). Více jak polovinu z nákupu čerstvé zeleniny pro zpracování ze zahraničí tvořil v roce 2017 nákup okurek nakládaček, který byl více jak o ¾ vyšší než v roce 2017. Pro výrobu zeleninových výrobků bylo v roce 2017 nakoupeno z tuzemska 3 743 tun upravené zeleniny, což bylo o 51% více než v roce předchozím. Ze zahraničí se v roce 2017 pro zpracování nakoupilo 16 576 tun mražené a sušené zeleniny, zeleninových protlaků a koncentrátů, což bylo o 28% meziročně více. Největší podíl v nákupu upravené zeleniny ze zahraničí tvořila opět rajčata (40%), jejichž objem se meziročně zvýšil o 64%.

Z údajů zjištěných při statistickém šetření lze uvést, že celková výroba výrobků ze zeleniny včetně se sníženým obsahem cukru, se snížila v roce 2017 cca o 8,0% na 160 657 tun. Výroba mražené zeleniny a směsí zůstala na úrovni roku 2016 (25 861 tun) a výroba sterilovaných směsí a salátů meziročně vzrostla o 4% na 18 617 tun. Největší podíl z celkové výroby zeleninových výrobků (35%) tvořila, podobně jako v předchozích letech, výroba sterilované zeleniny, která meziročně poklesla o 18% na 55 955 tun. Celých 52% z výroby sterilované zeleniny tvořila výroba okurek nakládaček, jež se oproti roku 2016 snížila o 22%. Výroba kysaného zelí ve výši 15 032 tun byla v roce 2017 přibližně o 2% vyšší než v roce 2016. Naopak výroba kečupu ve výši 21 167 tun, se meziročně snížila o 13% a tvořila podíl 13% z celkové výroby výrobků ze zeleniny. Výroba polotovarů z chlazené nebo čerstvé zeleniny se v hodnoceném roce 2017 v porovnání s předcházejícím rokem zvýšila o 7%.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Z tabulky 2.1 vyplývá další zlepšení očekávaného výsledku hospodaření před zdaněním v roce 2017. To je v kontextu s výrazným meziročním zvýšením tržeb z prodeje výrobků a služeb, byť nastal růst i u objemu výkonové spotřeby při zvýšení spotřeby materiálu, energií a služeb. Meziroční nárůst nastal u osobních nákladů – mzdových a nákladů na sociální a zdravotní pojištění a ostatních nákladů, a to při růstu počtu zaměstnanců i průměrných mezd.

Růst výkonnosti oboru je zřejmý z trvalého zvyšování tvorby přidané hodnoty od roku 2014, jak uvádí tabulka 2.2. V roce 2017 je očekáváno i zvýšení objemu investic, při výrazném růstu hrubého operačního přebytku, což je příznivý vývoj. Počet jednotek v oboru se poměrně meziročně různí, a to v intervalu od 136 (2017) do 166 (2010), což ukazuje na určitou nestabilitu.

Tvorba ekonomického zisku (ukazatel EVA) za celé sledované období zaznamenala pouze záporné hodnoty, jak je zřejmé z údajů z tabulky 2.3, což znamená, že podniky oboru v souhrnu netvořily hodnotu pro své majitele. Přidaná hodnota na zaměstnance se v roce 2017 zlepšila a dosáhla nejvyšší hodnoty za celé sledované období, což dokumentuje očekávaný nárůst produktivity práce za uvedený rok.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

VZZ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
I. Tržby z prodeje výrobků a služeb	6 331 941	5 776 443	5 448 538	5 758 082	5 742 116	5 598 176	6 096 062	7 365 297	7 613 960	9 110 607
II. Tržby za prodej zboží	1 057 473	1 366 300	1 025 168	1 068 851	1 000 276	955 353	931 507	865 968	860 444	910 880
A. Výkonová spotřeba	6 044 614	5 895 066	5 229 957	5 769 583	5 689 488	5 544 149	5 921 574	6 816 157	7 026 673	8 003 943
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	773 727	930 886	723 120	741 074	720 317	722 956	693 619	664 129	659 163	701 266
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	5 270 887	4 964 180	4 506 837	5 028 510	4 969 171	4 821 193	5 227 955	6 152 028	6 367 510	7 302 677
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	-138 658	-183 613	-153 919	-239 406	-143 748	-227 562	-244 118	-327 687	-269 425	-110 235
D. Osobní náklady	910 099	876 027	853 406	884 780	868 837	832 989	870 772	1 062 890	1 108 650	1 318 217
D.1 Mzdové náklady	636 935	627 899	604 391	620 309	626 933	585 070	606 452	727 052	783 425	967 996
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	273 164	248 127	249 014	264 470	241 904	247 919	264 320	335 838	325 225	350 220
D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. pojištění	253 941	229 364	213 472	236 895	224 711	232 390	226 650	292 035	282 512	342 132
D.2.2 Ostatní náklady	19 223	18 763	35 543	27 576	17 193	15 528	37 670	43 803	42 713	8 089
E.1 Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	287 226	222 895	208 277	206 081	203 340	207 784	234 635	259 716	249 588	256 775
J. Nákladové úroky a podobné náklady	80 138	56 648	30 600	27 471	24 770	20 774	18 693	20 997	20 258	16 451
**VH před zdaněním	262 753	361 156	364 155	315 677	295 233	285 172	239 228	195 850	312 075	340 917
L. Daň z příjmu	89 184	76 611	83 918	65 857	60 025	50 629	37 270	27 925	65 805	72 809
***VH za účetní období	173 569	284 544	280 238	249 819	235 208	234 543	201 958	167 925	246 270	268 109

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Přidaná hodnota	1 616 651	1 628 279	1 509 911	1 471 113	1 434 254	1 349 361	1 441 471	1 729 632	1 805 287	2 199 405
Hrubý operační přebytek	706 552	752 253	656 506	586 333	565 416	516 372	570 699	666 742	696 636	881 189
EBIT	342 891	417 804	394 755	343 147	320 003	305 946	257 921	216 847	332 333	357 368
Čistý obrát za účetní období	7 858 635	7 505 109	6 726 199	7 059 129	7 026 284	6 809 413	7 165 304	8 371 751	8 579 382	10 402 950
Tržby	7 389 414	7 142 743	6 473 705	6 826 933	6 742 392	6 553 529	7 027 569	8 231 265	8 474 404	10 045 012
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	3 040	2 876	2 777	2 826	2 712	2 710	2 770	3 192	3 211	3 569
Pracující majitelé	97	93	112	112	107	106	115	108	115	118
Počet jednotek	140	140	166	161	145	137	148	137	141	136
Investice	340 596	266 887	358 086	284 962	262 551	277 386	225 441	387 472	323 665	452 599
Náklady celkem	7 595 882	7 143 953	6 362 044	6 743 453	6 731 051	6 524 241	6 926 076	8 175 901	8 267 308	10 062 032
Úročené zdroje	3 790 157	3 394 679	3 461 064	3 502 203	3 424 376	3 588 942	3 576 868	3 975 900	4 054 341	4 025 929

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
EVA	-465 361	-203 532	-178 848	-168 273	-171 675	-214 458	-264 553	-327 711	-223 345	-229 948
Spread	-17,89%	-8,11%	-6,94%	-6,58%	-6,50%	-7,46%	-9,05%	-10,61%	-7,13%	-7,02%
ROE	6,67%	11,34%	10,88%	9,78%	8,90%	8,16%	6,91%	5,43%	7,86%	8,18%
Alternativní náklad na VK (re)	24,56%	19,46%	17,83%	16,36%	15,40%	15,61%	15,95%	16,04%	14,99%	15,20%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%
EBIT/A	5,91%	7,71%	7,72%	6,63%	6,50%	6,22%	5,17%	3,90%	5,84%	6,33%
Čistý obrát/Aktiva	1,35	1,39	1,32	1,36	1,43	1,38	1,44	1,50	1,51	1,84
EBIT/Čistý obrát	4,36%	5,57%	5,87%	4,86%	4,55%	4,49%	3,60%	2,59%	3,87%	3,44%
VK/Aktiva	44,84%	46,32%	50,37%	49,37%	53,64%	58,46%	58,61%	55,53%	55,01%	58,04%
UZ/Aktiva	65,33%	62,68%	67,70%	67,66%	69,53%	72,95%	71,69%	71,46%	71,21%	71,31%
Úroková míra	6,74%	6,39%	3,45%	2,90%	3,17%	2,91%	2,86%	2,37%	2,20%	2,20%
L3	1,28	1,20	1,27	1,36	1,50	1,61	1,70	1,57	1,55	1,59
L2	0,71	0,70	0,70	0,71	0,76	0,79	0,85	0,74	0,74	0,76
L1	0,08	0,10	0,12	0,09	0,09	0,12	0,17	0,10	0,15	0,14
HOP/Čistý obrát	8,99%	10,02%	9,76%	8,31%	8,05%	7,58%	7,96%	7,96%	8,12%	8,47%
PH/Čistý obrát	20,57%	21,70%	22,45%	20,84%	20,41%	19,82%	20,12%	20,66%	21,04%	21,14%
ON/Čistý obrát	11,58%	11,67%	12,69%	12,53%	12,37%	12,23%	12,15%	12,70%	12,92%	12,67%
Přidaná hodnota na pracující osobu	515 205	548 343	522 586	500 708	508 811	479 181	499 678	524 236	542 804	596 463
Přidaná hodnota na zaměstnance	531 707	566 169	543 746	520 529	528 851	497 862	520 394	541 904	562 244	616 247
Průměrná mzda	17 457	18 194	18 138	18 291	19 264	17 989	18 245	18 982	20 333	22 602

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Jak ukazuje tabulka 3.1, index cen CZ-CPA 10.3 v roce 2017 meziročně klesl, ale i tak si udržuje růst cen výrazný vzestup.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2017 podle CZ-CPA 10.3 (rok 2005 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku									
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Zprac. ovoce a zelenina	10.3	111,6 %	111,7 %	111,5 %	117,2 %	121,2 %	124,4 %	128,6 %	134,7 %	133,9 %	129,4

Pramen: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Obor nepatří k pilířům odvětví výroby potravin, ale jeho význam je dán výživovou hodnotou produkce. Ta se však meziročně různí, a to jak výrobků z brambor, tak z ovoce a zeleniny. Změny v produkci jsou ovlivňovány rozsahem sklizní, které se odvíjejí zejména od vývoje počasí a stavem sadů a rozsahem ploch pro výrobu zeleniny a brambor. Ne malá část suroviny pro výrobu je předmětem dovozu, v různém stupni jejího zpracování a způsobu konzervace.

Na růst výkonnosti oboru lze usuzovat z trvalého zvyšování tvorby přidané hodnoty od roku 2014. V roce 2017 je očekáváno i zvýšení objemu investic, při výrazném růstu hrubého operačního přebytku, což také dokládá příznivý vývoj. Počet jednotek výrobců v oboru se poměrně meziročně různí, což ukazuje na určitou nestabilitu podnikatelské základny.

Perspektiva oboru bude záviset zejména na modernizaci a koncentraci kapacit a poptávce po výrobcích z ovoce, zeleniny a brambor, u navazujících oborů a jsou žádány významnou částí spotřebitelů, pro něž není vždy, tato z hlediska nutričního vhodná produkce přístupná v čerstvém stavu, resp. preferují vyšší stupeň zpracování a úsporu času a delší trvanlivost.

CZ-NACE 10.4 – VÝROBA ROSTLINNÝCH A ŽIVOČIŠNÝCH OLEJŮ A TUKŮ

I. Charakteristika oboru

V systému CZ-NACE obor **10.4 – Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků** zahrnuje následující výrobní třídy:

- **10.41** – Výroba olejů a tuků,
- **10.42** – Výroba margarínů a jedlých tuků.

Tukový průmysl je založen na výrobě dvou velkých skupin surových a rafinovaných olejů a tuků, a to rostlinných (podle druhu jednotlivých olejnatých semen) a živočišných (nezahrnuje však tavení a rafinaci vepřového sádla a jiných jedlých živočišných tuků). Součástí oboru je také výroba potravinářských výrobků (výroba margarínu, výroba ostatních pomazánek nahrazujících máslo a výroba složených pokrmových tuků), jež je zpravidla propojena s jinými nepotravinářskými a technologicky obdobnými výrobami. Jde zejména o glycerin, mýdlo a saponáty, čistící a leštící prostředky, parfémy a toaletní přípravky a ostatní spotřební drogerii.

Český tukový průmysl je poměrně vysoce koncentrovaný. Mezi největší společnosti patří společnost Archer Daniels Midland Company (ADM), která začala působit v ČR v roce 2009, a také významný zpracovatel olejnatých semen především pro produkci metylesteru řepkového oleje – MEŘO společnost PREOL, a. s. s kapacitou 120 tis. t MEŘO. PREOL, a.s. v roce 2015 spustil v Lovosicích nový provoz rafinerie jedlých olejů s celkovou roční kapacitou produkce 30 tis. tun jedlého řepkového oleje. Významnou společností je také Glencore Grain Czech s.r.o., která vyrábí např. oleje Lukana, Ceresol, Vegetol. Dalším výrobcem rostlinných jedlých olejů v ČR je mj. společnost FABIO PRODUKT spol. s r.o. (Manka, Slunka apod.).

Podíl CZ-NACE 10.4 na tržbách v rámci celého CZ-NACE 10 v hodnoceném roce 2017 představoval 6,1 % (v roce 2016 tento podíl činil 4,8 %). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru se od roku 2013 meziročně zvyšuje. Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví zůstal meziročně stejný a činí 1,0%. Přidaná hodnota oboru v roce 2017 zaznamenala dle předběžných údajů meziroční pokles. Podíl hodnoceného oboru v tomto indikátoru na odvětví CZ-NACE 10 meziročně v roce 2017 rostl o 0,3 p. b. na 1,8%.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Tržby za VV a S po velkém meziročním nárůstu v roce 2013 následně každoročně zaznamenávaly meziroční pokles v roce 2017 je odhadován mírný meziroční nárůst tržeb. Přidaná hodnota v roce 2017 meziročně klesla, stejně tak i hodnota ukazatele produktivity práce, i když průměrná mzda v roce 2017 meziročně vzrostla. V žádném z hodnocených let s výjimkou roku 2010 netvořil obor hodnotu pro své majitele (záporný Spread). Indikátor rentability dosáhl nejvyšší hodnoty v roce 2010, nejnižší hodnota byla vykázána v roce 2009, na rok 2017 je odhadována kladná hodnota indikátoru rentability. Produkční síla (EBIT/Aktiva) oboru, jež patří k indikátorům, charakterizujícím jeho ekonomickou bonitu se vyznačuje kolísavým vývojem, nejnižší hodnota je vykazována v roce 2011. Odhadovaný pokles přidané hodnoty a produktivity práce v kontextu se zvyšováním mzdy a počtu zaměstnaných pracovníků je negativní pro konkurenceschopnost oboru. Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2008–2017. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tržby z prodeje výrobků a služeb	14 177 513	8 270 769	7 836 862	9 259 283	9 165 615	15 052 418	14 545 255	13 694 810	13 210 955	13 325 069
Tržby za prodej zboží	5 149 885	8 339 622	4 617 875	5 450 504	6 476 421	5 583 320	4 561 307	3 831 906	4 266 919	4 316 561
Výkonová spotřeba	20 199 099	16 349 107	11 515 789	13 609 142	15 037 647	19 790 120	18 100 721	16 743 906	17 547 408	18 198 596
Náklady vynaložené na prodané zboží	2 819 299	5 915 482	4 525 726	5 341 157	6 377 816	5 468 944	4 269 832	3 637 533	3 309 669	3 222 779
Spotřeba materiálu a energie a služby	17 379 801	10 433 625	6 990 063	8 267 985	8 659 830	14 321 176	13 830 889	13 106 373	14 237 739	14 975 817
Změna stavu zásob + Aktivace	-1 667 442	-3 435 303	-1 023 574	-625 697	-578 015	-1 288 076	-916 126	-489 533	-471 008	-462 213
Osobní náklady	1 041 076	1 006 111	365 589	301 950	312 904	364 211	410 204	461 518	476 209	512 114
Mzdové náklady	747 249	651 344	259 908	223 406	235 160	271 764	300 059	338 987	337 124	359 326
Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	293 827	354 768	105 681	78 544	77 744	92 447	110 144	122 530	139 086	152 788
Náklady na soc. a zdrav. pojištění	269 318	308 320	88 461	72 074	72 301	85 441	100 617	111 645	129 848	137 865
Ostatní náklady	24 509	46 448	17 220	6 470	5 443	7 007	9 527	10 885	9 238	14 923
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	401 868	457 276	314 068	438 171	307 744	257 654	295 871	315 104	311 872	356 572
Nákladové úroky a podobné náklady	97 806	89 531	67 058	58 355	30 416	18 228	39 738	44 805	36 914	37 253
VH před zdaněním	97 682	39 746	262 209	-54 991	197 655	238 922	282 792	167 697	52 964	121 455
Daň z příjmu	178 872	115 858	-244 516	-12 157	-42 918	101 402	104 503	53 505	58 228	38 752
VH za účetní období	-81 190	-76 112	506 726	-42 834	240 573	137 520	178 289	114 191	-5 264	82 704

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Přidaná hodnota	1 340 329	2 598 180	1 089 402	1 187 542	764 922	902 019	1 380 406	919 841	991 316	754 960
Hrubý operační přebytek	299 252	1 592 069	723 813	885 591	452 018	537 808	970 203	458 323	515 107	242 846
EBIT	195 488	129 277	329 267	3 364	228 071	257 150	322 531	212 502	89 878	158 708
Čistý obrát za účetní období	20 697 131	15 978 569	13 522 698	15 693 417	16 832 051	22 069 715	18 496 148	17 377 054	17 442 271	17 518 891
Tržby	19 327 398	16 610 391	12 454 737	14 709 787	15 642 035	20 635 738	19 106 562	17 526 716	17 477 874	17 641 233
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	2 244	1 892	872	770	766	828	845	893	924	930
Pracující majitelé	18	12	14	14	11	9	10	9	10	10
Počet jednotek	20	23	24	21	19	15	16	16	15	16
Investice	593 601	1 019 537	99 112	99 803	343 662	220 527	247 214	485 037	333 268	468 719
Náklady celkem	20 599 449	15 938 824	13 260 489	15 748 408	16 634 396	21 830 793	18 213 356	17 209 357	17 389 307	17 397 436
Úročené droje	2 466 678	3 338 548	3 666 400	3 755 103	4 325 395	4 449 981	4 499 474	4 221 141	3 389 077	3 481 242

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
EVA	-226 779	-209 427	194 019	-455 068	-285 876	-351 689	-179 210	-175 523	-209 504	-153 931
Spread	-28,25%	-29,30%	10,61%	-19,46%	-8,85%	-10,95%	-6,01%	-6,06%	-8,88%	-6,30%
ROE	-10,11%	-10,65%	27,71%	-1,83%	7,45%	4,28%	5,97%	3,95%	-0,22%	3,39%
Alternativní náklad na VK (re)	18,14%	18,65%	17,10%	17,63%	16,30%	15,23%	11,98%	10,01%	8,66%	9,69%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%
EBIT/A	2,21%	1,39%	4,87%	0,05%	2,84%	3,41%	3,91%	3,08%	1,02%	1,78%
Čistý obrát/Aktiva	2,34	1,72	2,00	2,31	2,10	2,93	2,24	2,52	1,99	1,96
EBIT/Čistý obrát	0,94%	0,81%	2,43%	0,02%	1,35%	1,17%	1,74%	1,22%	0,52%	0,91%
VK/Aktiva	9,07%	7,71%	27,07%	34,37%	40,21%	42,59%	36,15%	41,94%	26,87%	27,36%
UZ/Aktiva	27,88%	36,00%	54,26%	55,19%	53,86%	59,00%	54,50%	61,16%	38,60%	39,02%
Úroková míra	5,88%	3,41%	3,65%	4,12%	2,78%	1,47%	2,62%	3,38%	3,58%	3,58%
L3	0,69	0,90	1,06	1,18	1,20	1,19	1,09	1,13	1,06	1,04
L2	0,59	0,67	0,73	0,77	0,63	0,67	0,57	0,86	0,61	0,63
L1	0,06	0,06	0,17	0,16	0,05	0,06	0,08	0,19	0,06	0,06
HOP/Čistý obrát	1,45%	9,96%	5,35%	5,64%	2,69%	2,44%	5,25%	2,64%	2,95%	1,39%
PH/Čistý obrát	6,48%	16,26%	8,06%	7,57%	4,54%	4,09%	7,46%	5,29%	5,68%	4,31%
ON/Čistý obrát	5,03%	6,30%	2,70%	1,92%	1,86%	1,65%	2,22%	2,66%	2,73%	2,92%
Přidaná hodnota na pracující osobu	592 631	1 364 543	1 228 974	1 513 144	985 008	1 077 514	1 614 788	1 019 859	1 061 490	803 317
Přidaná hodnota na zaměstnance	597 262	1 373 097	1 249 254	1 541 447	998 719	1 088 873	1 633 083	1 030 183	1 073 008	812 034
Průměrná mzda	27 748	28 685	24 837	24 165	25 586	27 338	29 582	31 638	30 409	32 208

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Cenový vývoj, vyjádřený indexy cen průmyslových výrobců rostlinných a živočišných olejů a tuků (tabulka 3.1) ukazuje vždy vyšší hodnoty oproti poměřovanému roku 2005. V roce 2017 byl cenový index shodný jako v roce předešlém.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2017 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku									
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Rostlinné a živočišné oleje a tuky	10.4	130,8 %	110,5 %	110,1 %	131,3 %	135,4 %	135,7 %	119,2 %	116,6 %	118,1 %	118,1 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Vývoj hodnocené agregace Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků (CZ-NACE 10.4) v roce 2017 vykazuje meziroční zhoršení významných ukazatelů, jako jsou přidaná hodnota a produktivita práce. Pozitivním faktem je, že je na rok 2017 odhadováno mírné meziroční zvýšení tržeb.

Efektivnost tohoto oboru budou i nadále určovat především tyto faktory: cena a kvalita vstupních surovin, cena vedlejších produktů vznikajících při výrobě, dosažení co nejvyšší výtěžnosti oleje, ceny rostlinných olejů a olejin na světových trzích, ceny energií, stabilita vlastnických vztahů a stabilita podnikatelského prostředí. Příznivý pro vývoj tohoto oboru je mimo jiné i vývoj stravovacích návyků u spotřebitelů, kteří stále dávají přednost většinou rostlinným tukům před živočišnými.

Rozvoj výroby MEŘO a trhu s biopalivy je výrazně závislý na politických a ekonomických opatřeních, jak na světové úrovni především v USA a EU, tak na národní úrovni.

CZ-NACE 10.5 – VÝROBA MLÉČNÝCH VÝROBKŮ

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V klasifikaci ekonomických činností CZ-NACE zahrnuje obor **Výroba mléčných výrobků CZ-NACE 10.5** níže uvedené třídy:

- **10.51** – Zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a sýrů,
- **10.52** – Výroba zmrzliny.

Dle objemu zpracovaného mléka se řadí mezi významné zpracovatele Madeta, a. s., Mlékárna Pragolaktos, a. s., skupina Agrofert (Mlékárna Hlinsko, a. s., Olma, a. s.), Brazzale Moravia, a. s. (dříve Orrero, a. s.). Výroba mléčných výrobků se v roce 2017 podílela na celkových tržbách Výroby potravinářských výrobků 14,3 %. Tímto se řadí mezi obory s vyšším podílem na tržbách ve Výrobě potravinářských výrobků. Na tvorbě přidané hodnoty se obor v roce 2017 podílel 12,2 %. V podnicích Výroby mléčných výrobků v roce 2017 pracovalo 8 570 osob, což je 9,6 % celkového počtu zaměstnanců Výroby potravinářských výrobků. Podíl podniků tohoto zaměření na podnikatelské struktuře potravinářských podniků činí 2,2 %.

Produkce mléka v ČR se meziročně zvýšila o 0,5 %, tj. na 2 998,3 mil. l, stejně tak i prodej mléka (o 0,5 % na 2 897,5 mil. l). Část mléka je prodávána do Německa, převážně prostřednictvím odbytových organizací (23,7 % mléka).

Meziročně došlo v ČR k mírnému poklesu průměrného ročního stavu dojných krav a to o 1,5 % (tj. z 370,2 tis. ks na 364,6 tis. ks v roce 2017). Zároveň se zvýšila i dojivost, o 2 % na 8 222,5 l/ks/rok. Nejvyšší užitkovost byla zaznamenána ve Zlínském kraji, Moravskoslezském kraji, Hl. m. Praze, Středočeském kraji a kraji Vysočina.

Tržby za mléko v zemědělství v roce 2017 meziročně vzrostly o 28,5 % na 21,2 mld. Kč. Průměrná roční cena za mléčnou surovinu vyplacená mlékárnami v ČR dosáhla 8,55 Kč/l (meziroční nárůst o 27,6 %, tj. o 1,85 Kč/l).

Mlékárenský průmysl v roce 2017 nakoupil od českých producentů 2 478,1 mil. l mléka, tj. o 19,44 mil. l více než v roce 2016. Objem mléka zpracovávaného v tuzemských mlékárnách oproti předchozímu roku mírně klesl o 0,3 %. Meziročně nejvíce poklesl objem výroby másla a mléčných tuků, smetanových krémů, sušeného odstředěného mléka, tavených sýrů, mléčných dezertů, tradičního pomazánkového, jogurtů a zakysaných mléčných výrobků. Naopak došlo k nárůstu objemu výroby konzumního mléka, sušeného plnotučného mléka, tvarohových dezertů, tvarohů, kondenzovaných mlék, přírodních sýrů a konzumní smetany.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Hlavní ekonomické ukazatele shrnuje následující tabulka 2.1, která zachycuje vývoj základních položek výkazu zisku a ztráty v letech 2008–2017. Dále tabulka 2.2 s dalšími doplňujícími daty a tabulka 2.3 s vybranými ukazateli finanční analýzy.

Obor Výroby mléčných výrobků je, co se týče počtu podniků, v ČR poměrně málo zastoupený v porovnání s ostatními obory výroby potravinářských výrobků. Dle předběžných výsledků se zde nachází 172 podniků a tvoří jej především malé podniky, tzn. podniky se 49 a méně zaměstnanci. Počet podniků je v posledních třech letech konstantní.

Počet zaměstnanců v posledních čtyřech letech vzrostl na 8 570, tj. meziročně zvýšení o 31 pracovníků. Na počátku sledovaného roku 2008 byly stavy pracovníků vyšší. Pokles počtu pracovníků se pozitivně odrazil v růstu produktivity práce.

Průměrná hrubá měsíční mzda meziročně vzrostla o 2 161 Kč na 27 159 Kč. Mzda převyšuje průměrnou hrubou měsíční mzdu dosahovanou v celé Výrobě potravinářských výrobků (CZ-NACE 10), kde v roce 2017 činila 23 464 Kč. Některé výroby v rámci oboru zůstávají pracovně velmi náročné (výroba sýrů a jiných mléčných výrobků).

Tržby mají kolísavý charakter, za poslední sledované období došlo k jejich nárůstu o 11,8 %. Do roku 2016 však tržby spíše klesaly. Tržby se odvíjí především od výše realizovaných cen na trhu, zahraniční konkurence a vysokých cen brzdících prodej. Stejně tak došlo i k růstu výkonové spotřeby při vyšších nákupních cenách za mléko.

Výše přidané hodnoty v posledním hodnoceném roce meziročně mírně vzrostla. K roku 2017 se přidanou hodnotu podařilo zvýšit pouze o 0,8 %.

Výsledek hospodaření za účetní období od roku 2014 roste. Meziročně v roce 2017 došlo k nárůstu o 13,9 %. Vyššího výsledku hospodaření bylo dosaženo především úsporou nákladových položek.

Produktivita práce v roce 2017 dosáhla hodnoty 782 215 Kč na osobu. Meziročně došlo k růstu pouze o 0,4 %. Při komparaci s Výrobou potravinářských výrobků vykazuje Výroba mléčných výrobků nadprůměrnou produktivitu práce, kterou se za sledované roky daří zvyšovat. A to díky růstu ukazatele přidaná hodnota a poklesu počtu zaměstnanců.

Vývoj ukazatele Spread (rozdíl mezi ROE a re) dosahuje po téměř celou sledovanou časovou řadu záporných hodnot, což znamená, že v oboru nebyla vytvořena žádná hodnota pro majitele. Kladná hodnota byla dosažena až v roce 2016 i 2017 díky vysoké hodnotě rentability vlastního kapitálu (ROE) ve výši 16,77%. Hodnoty re (alternativního nákladu na kapitál) a rf (bezrizikové sazby) meziročně vzrostly.

Základním ukazatelem, který měří produkční sílu, je ukazatel rentability aktiv (ROA), tzn. EBIT/aktiva. Tato produkční síla oboru 10.5 se meziročně zvýšila. Oboru se daří generovat lépe zisk z dostupných aktiv.

Podíl vlastního kapitálu na aktivech podniků oboru se meziročně zvýšil, což signalizuje klesající celkovou zadluženost, tzn. využívání cizích zdrojů k hospodářské činnosti.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

VZZ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
I. Tržby z prodeje výrobků a služeb	41 083 397	35 892 153	37 031 042	38 887 810	38 147 642	41 173 970	42 654 296	40 205 482	38 550 231	43 110 069
II. Tržby za prodej zboží	5 081 643	4 749 695	4 121 266	4 347 804	3 377 668	3 486 288	3 014 475	2 962 546	2 743 273	3 059 002
A. Výkonová spotřeba	42 467 249	35 320 859	37 150 598	39 269 311	36 900 418	39 734 723	41 446 282	38 031 625	35 262 630	40 811 808
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	4 290 983	3 899 596	3 268 786	3 451 140	2 579 584	2 755 867	2 431 846	2 382 691	2 187 670	2 418 914
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	38 176 266	31 421 263	33 881 812	35 818 171	34 320 834	36 978 856	39 014 436	35 648 935	33 074 960	38 392 894
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	-630 563	-753 072	-626 896	-597 795	-491 315	-639 196	-422 900	-480 230	-504 175	-498 834
D. Osobní náklady	3 142 340	3 262 339	3 355 294	3 284 682	3 209 096	3 297 805	3 122 531	3 313 548	3 613 821	3 903 027
D.1 Mzdové náklady	2 232 958	2 368 102	2 384 538	2 407 847	2 305 407	2 314 471	2 180 616	2 358 182	2 561 426	2 792 949
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	909 383	894 237	970 756	876 835	903 690	983 334	941 915	955 366	1 052 394	1 110 079
D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. pojištění	874 324	830 789	870 016	788 738	838 075	886 901	871 720	873 738	959 987	1 017 757
D.2.2 Ostatní náklady	35 059	63 448	100 740	88 096	65 615	96 432	70 195	81 629	92 407	92 322
E.1 Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	914 936	935 146	908 905	947 157	875 530	868 971	853 474	893 101	869 399	983 379
J. Nákladové úroky a podobné náklady	267 897	187 438	151 059	136 716	130 902	99 912	89 353	96 019	79 457	63 684
**VH před zdaněním	247 350	1 488 559	729 552	710 714	1 088 492	1 629 847	1 194 651	1 358 472	2 263 825	2 578 496
L. Daň z příjmu	182 854	236 611	212 614	198 470	233 063	367 325	223 945	215 786	416 151	474 800
***VH za účetní období	64 496	1 251 948	516 938	512 245	855 428	1 262 522	970 705	1 142 686	1 847 674	2 103 696

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Přidaná hodnota	5 045 377	5 757 105	5 317 070	5 153 195	5 480 094	6 020 158	5 410 279	5 704 386	6 651 272	6 703 462
Hrubý operační přebytek	1 903 036	2 494 767	1 961 776	1 868 513	2 270 998	2 722 353	2 287 747	2 390 838	3 037 452	2 800 435
EBIT	515 247	1 675 997	880 612	847 430	1 219 394	1 729 758	1 284 004	1 454 491	2 343 282	2 642 181
Čistý obrát za účetní období	48 227 951	42 368 524	42 559 311	45 103 520	43 564 053	46 925 771	48 705 843	45 257 215	43 167 928	48 229 707
Tržby	46 165 040	40 641 848	41 152 308	43 235 614	41 525 309	44 660 258	45 668 772	43 168 028	41 293 504	46 159 123
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	9 289	9 348	9 100	8 533	8 322	8 258	8 096	8 367	8 539	8 570
Pracující majitelé	110	104	124	130	138	127	134	121	131	131
Počet jednotek	159	165	207	202	188	178	181	172	172	172
Investice	1 334 393	1 024 102	1 118 905	1 051 070	1 058 409	1 341 208	1 632 203	1 554 808	1 642 899	2 303 522
Náklady celkem	47 980 601	40 879 965	41 829 758	44 392 805	42 475 562	45 295 924	47 511 192	43 898 743	40 904 102	45 651 210
Úročené zdroje	9 253 106	9 532 928	9 529 989	9 976 977	10 119 943	10 141 582	10 942 174	11 807 717	13 272 057	14 075 071

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
EVA	-918 234	40 339	-659 888	-766 113	-457 670	51 853	-459 168	-198 227	649 181	715 693
Spread	-17,28%	0,63%	-10,47%	-11,73%	-6,43%	0,68%	-5,25%	-2,03%	5,71%	5,71%
ROE	1,21%	19,48%	8,20%	7,84%	12,01%	16,46%	11,11%	11,69%	16,26%	16,77%
Alternativní náklad na VK (re)	18,49%	18,85%	18,67%	19,57%	18,44%	15,78%	16,36%	13,72%	10,55%	11,07%
r _f	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%
EBIT/A	2,64%	9,23%	4,74%	4,33%	6,38%	9,04%	6,56%	7,32%	11,14%	12,14%
Čistý obrát/Aktiva	2,47	2,33	2,29	2,30	2,28	2,45	2,49	2,28	2,05	2,22
EBIT/Čistý obrát	1,07%	3,96%	2,07%	1,88%	2,80%	3,69%	2,64%	3,21%	5,43%	5,48%
VK/Aktiva	27,22%	35,41%	33,95%	33,36%	37,28%	40,07%	44,69%	49,20%	54,01%	57,63%
UZ/Aktiva	47,39%	52,52%	51,33%	50,96%	52,98%	52,97%	55,95%	59,43%	63,10%	64,67%
Úroková míra	6,80%	6,03%	4,68%	3,97%	4,37%	4,04%	4,06%	4,73%	4,16%	4,16%
L3	0,92	1,14	1,06	1,07	1,15	1,26	1,31	1,43	1,57	1,67
L2	0,68	0,88	0,81	0,83	0,90	0,98	0,98	1,09	1,23	1,30
L1	0,09	0,14	0,11	0,10	0,11	0,15	0,17	0,24	0,29	0,24
HOP/Čistý obrát	3,95%	5,89%	4,61%	4,14%	5,21%	5,80%	4,70%	5,28%	7,04%	5,81%
PH/Čistý obrát	10,46%	13,59%	12,49%	11,43%	12,58%	12,83%	11,11%	12,60%	15,41%	13,90%
ON/Čistý obrát	6,52%	7,70%	7,88%	7,28%	7,37%	7,03%	6,41%	7,32%	8,37%	8,09%
Přidaná hodnota na pracující osobu	536 795	609 077	576 458	594 826	647 800	717 956	657 388	672 049	767 210	770 459
Přidaná hodnota na zaměstnance	543 167	615 880	584 284	603 894	658 530	728 977	668 242	681 793	778 937	782 215
Průměrná mzda	20 033	21 111	21 836	23 514	23 086	23 355	22 445	23 488	24 998	27 159

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Po více než dvouleté mléčné krizi se mlékárenský průmysl zotavuje z této nesnadné situace a dochází k oživení poptávky i cen. Růst tržní produkce mléka je způsoben i důvěrou producentů v zisky. V ČR došlo také k mírnému nárůstu produkce mléka díky vyšším realizačním cenám. Tabulka 3.1 uvádí indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008–2017 u mléčných výrobků.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2017 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku									
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Mléčné výrobky	10.5	109,2 %	97,3 %	103,4 %	109,9 %	107,8 %	115,3 %	121,3 %	110,7 %	104,2 %	114,8 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Situace v mléčném sektoru se meziročně vyvíjela velmi příznivě. Došlo k poklesu stavů krav, ale ke zvýšení dojivosti, stejně tak i ke zvýšení produkce a tržeb za mléko. Cena za mléčnou surovinu meziročně vzrostla o 1,85 Kč/l na 8,55 Kč/l.

Ekonomická situace výrobců mléčných výrobků se také zlepšila. Počet podniků v oboru je dlouhodobě stabilní a dochází k růstu počtu pracovníků. Došlo k růstu ukazatele přidaná hodnota, který se odrazil ve vykazované produktivitě práce a to i v kontextu růstu počtu zaměstnanců. Pozitivní vývoj v oblasti produktivity může rovněž souviset se zvýšenou investiční aktivitou. Zaměstnanci byli také lépe odměňováni a zvýšily se tržby tohoto sektoru.

Zpracovatelé mléka byli v roce 2017 podpořeni národními dotacemi zaměřujícími se na kvalitu produkce. Jednalo se o národní dotační program 19. A Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ, kde zpracovatelům bylo vyplaceno 150,2 mil. Kč. Podporovány jsou ale i další články vertikály, chovatelé dojnic, kterým v rámci uvedeného dotačního programu bylo v roce 2017 vyplaceno cca 100 mil. Kč, v rámci dotačního programu 20. A Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat bylo producentům mléka vyplaceno 402,1 mil. Kč, celkem tedy cca 502,1 mil. Kč. V rámci přímých plateb byla chovatelům dojnic vyplacena dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS) pro citlivé komodity (sazba činila 3 597,20 Kč/VDJ).

O podporu mlékárenství usiluje i Českomoravský svaz mlékárenský, který i v roce 2017 pokračoval ve svých propagačních aktivitách „Mléko vás zdraví“, které se zaměřují na podporu konzumace mléka a mléčných výrobků. Od února 2016 do února 2019 Českomoravský svaz mlékárenský dále propaguje mlékárenské výrobky na trzích třetích zemí, konkrétně Libanonu, Saudské Arábie a Spojených arabských emirátů, a to v rámci projektu „EU MILKY WAY- EU MLÉČNÁ CESTA“.

V rámci Světového dne mléka se každoročně udělují ceny mlékárenským výrobkům. Za rok 2017 se stal absolutním vítězem sýr Herold do Moravia Lacto a. s.

CZ-NACE 10.6 – VÝROBA MLÝNSKÝCH A ŠKROBÁRENSKÝCH VÝROBKŮ**I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků**

V systému CZ-NACE obor **10.6 – Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků** zahrnuje následující výrobní třídy:

- **10.61** – Výroba mlýnských výrobků,
- **10.62** – Výroba škrobářenských výrobků.

Pozice oboru Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků u tržeb v roce 2017 zaznamenala růst. Podíl CZ-NACE 10.6 na tržbách v rámci celého CZ-NACE 10 představoval v hodnoceném roce 4,5 % (meziroční růst o 0,2 p. b.). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru meziročně vzrostl o 117 osob. Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví v roce 2017 meziročně nepatrně rostl a činí 3,3 %. Přidaná hodnota oboru v roce 2017 v porovnání s rokem 2016 zaznamenala pokles. Podíl hodnoceného oboru v tomto indikátoru na odvětví CZ-NACE 10 meziročně klesl na 4,1 % (pokles o 0,5 p. b.).

Výroba mlýnských výrobků CZ-NACE 10.61

Mlýnský průmysl patří v ČR k oborům s dlouhodobou tradicí. České mlýny zpracovávají především pšenici a žito, okrajově ječmen, kukuřici, oves a ostatní obiloviny. Největší objemy zpracování zaznamenává pšenice přibližně 1 200 tis. t.

Tabulka I.1 – Spotřeba obilovin pro výrobu potravin (kromě rýže)

Ukazatel	MJ	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/2018*
Domácí spotřeba obilovin celkem	tis. t	5 335,0	5 417,0	5 257,0	5 018,0	5 043,0
z toho na potraviny	tis. t	2 099,0	2 110,0	2 118,0	2 105,0	2 101,0

Pozn. *) odhad

Pramen: ČSÚ, MZe, ÚZEI

Výroba škrobářenských výrobků CZ-NACE 10.62

Podle odhadu na rok 2017 (dle Českého škrobářenského svazu a Ústředního bramborářského svazu ČR) se plocha brambor pro výrobu škrobu v ČR meziročně zvýšila o 13,8 % na 6 tis. ha. Na výrobu škrobu v ČR bylo zpracováno 171,5 tis. t brambor. Dosažený hektarový výnos 37,5 t/ha v kampani 2017/18 patří k těm nejvyšším dosaženým po vstupu do EU. Škrobnatost brambor se proti roku 2016 snížila o 1,2 p. b. na 18,7 %.

Tabulka I.2 – Výroba bramborového škrobu v ČR

Firma	Zpracováno brambor v r. 2017 (t)	Množství nakoupeného škrobu v r. 2017* (t)
LYCKEBY AMYLEX, a. s.	101 650	22 474
Škrobárny Pelhřimov, a. s.	69 894	15 294
Celkem	171 544	37 768

Pramen: ČŠS

Pozn. *) nakoupený = vyrobený škrob podle pravidel EU

Výroba pšeničného škrobu byla v roce 2017 realizována 2 společnostmi, a to Amylon, a. s. a Krnovská škrobárna. Celkem bylo zpracováno 36 782 tun pšenice a vyrobeno 13 623 tun škrobu.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Tržby za prodej VV a S dle odhadu roku 2017 meziročně rostly. Přidaná hodnota od roku 2014 meziročně roste, v roce 2017 však dle odhadu meziročně klesla. Počet zaměstnanců oboru od roku 2014 meziročně roste. Průměrná mzda oboru v roce 2017 meziročně vzrostla. V žádném z hodnocených let netvořil obor hodnotu pro své majitele (záporný Spread), výjimkou je rok 2016 a dle odhadů i rok 2017. Indikátor rentability dosáhl nejvyšší hodnoty v roce 2016, nejnižší hodnota byla vykázána v roce 2012. Produkční síla (EBIT/Aktiva) oboru, jež patří k indikátorům, charakterizujícím jeho ekonomickou bonitu od roku 2015 vykazuje meziroční růst. Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2008–2017. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tržby z prodeje výrobků a služeb	10 485 601	7 869 261	7 611 754	9 257 667	9 491 318	10 102 983	9 635 718	9 887 263	10 096 301	10 344 861
Tržby za prodej zboží	2 717 869	2 266 993	2 202 605	2 290 736	2 332 968	2 550 910	2 594 025	2 416 586	2 795 933	2 910 253
Výkonová spotřeba	11 703 721	8 688 762	8 543 278	10 448 917	10 867 588	11 585 389	10 960 417	11 002 505	11 252 479	11 348 744
Náklady vynaložené na prodané zboží	2 179 833	1 698 416	1 585 387	1 637 729	1 680 991	2 026 764	2 025 728	1 830 287	2 178 212	2 267 695
Spotřeba materiálu a energie a služby	9 523 889	6 990 345	6 957 891	8 811 188	9 186 597	9 558 625	8 934 689	9 172 219	9 074 267	9 081 048
Změna stavu zásob + Aktivace	-351 874	-312 605	-328 597	-363 269	-353 180	-274 165	-281 325	-311 874	-350 917	-346 619
Osobní náklady	1 149 418	1 151 678	1 115 086	1 094 734	1 103 690	1 033 319	1 070 399	1 131 305	1 232 127	1 326 218
Mzdové náklady	825 813	836 746	785 878	798 232	817 830	748 119	790 304	804 719	890 606	968 399
Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	323 605	314 932	329 208	296 502	285 859	285 201	280 095	326 586	341 521	357 820
Náklady na soc. a zdrav. pojištění	308 957	296 559	267 421	267 828	263 039	264 204	250 174	293 719	312 239	328 556
Ostatní náklady	14 647	18 373	61 787	28 674	22 820	20 997	29 922	32 867	29 283	29 264
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	306 925	331 220	370 449	328 231	316 900	276 645	281 436	303 404	315 386	361 454
Nákladové úroky a podobné náklady	69 372	59 667	51 095	47 309	44 585	41 967	38 638	36 399	44 888	44 374
VH před zdaněním	347 692	373 302	258 788	297 907	159 472	172 687	165 743	433 351	551 980	563 392
Daň z příjmu	77 453	69 657	36 863	47 894	44 343	52 103	51 135	37 139	92 999	108 124
VH za účetní období	270 239	303 645	221 925	250 012	115 129	120 584	114 608	396 212	458 981	455 268

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Přidaná hodnota	2 083 017	2 036 258	1 852 864	1 801 473	1 699 781	1 601 072	1 855 359	1 956 527	2 227 064	2 158 679
Hrubý operační přebytek	933 599	884 580	737 778	706 739	596 091	567 752	784 960	825 222	994 936	832 461
EBIT	417 064	432 969	309 883	345 215	204 056	214 654	204 381	469 750	596 868	607 766
Čistý obrát za účetní období	13 564 697	10 383 930	9 937 206	11 763 514	12 112 862	12 850 708	12 473 085	12 552 617	13 272 431	13 465 804
Tržby	13 203 470	10 136 254	9 814 359	11 548 403	11 824 286	12 653 893	12 229 743	12 303 849	12 892 234	13 251 780
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	3 240	3 127	2 876	2 846	2 814	2 614	2 651	2 759	2 899	3 016
Pracující majitelé	101	98	109	139	172	170	173	170	183	190
Počet jednotek	130	146	159	190	207	190	201	195	198	182
Investice	489 539	653 355	496 764	461 824	578 090	312 080	435 181	563 350	962 190	1 192 116
Náklady celkem	13 217 005	10 010 629	9 678 418	11 465 607	11 953 390	12 678 021	12 307 342	12 119 266	12 720 450	12 902 412
Úročené zdroje	4 856 236	5 015 098	4 736 298	5 049 545	5 094 540	4 526 482	4 443 008	4 681 159	5 008 045	5 033 622

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
EVA	-192 646	-147 060	-194 938	-206 301	-327 931	-250 019	-246 731	-9 601	47 428	25 853
Spread	-5,51%	-3,84%	-5,33%	-5,25%	-9,02%	-8,05%	-7,35%	-0,28%	1,33%	0,72%
ROE	7,73%	7,93%	6,07%	6,36%	3,17%	3,88%	3,41%	11,43%	12,91%	12,65%
Alternativní náklad na VK (re)	13,24%	11,77%	11,41%	11,61%	12,19%	11,93%	10,76%	11,70%	11,57%	11,93%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%
EBIT/A	5,42%	5,76%	3,98%	4,63%	2,54%	3,07%	2,94%	6,65%	7,48%	7,74%
Čistý obrát/Aktiva	1,76	1,38	1,27	1,58	1,51	1,84	1,79	1,78	1,66	1,71
EBIT/Čistý obrát	3,07%	4,17%	3,12%	2,93%	1,68%	1,67%	1,64%	3,74%	4,50%	4,51%
VK/Aktiva	45,38%	50,96%	46,88%	52,71%	45,29%	44,41%	48,30%	49,12%	44,54%	45,80%
UZ/Aktiva	63,06%	66,73%	60,76%	67,70%	63,50%	64,69%	63,92%	66,31%	62,72%	64,07%
Úroková míra	5,10%	5,04%	4,72%	4,23%	3,05%	2,96%	3,56%	3,00%	3,09%	3,09%
L3	1,35	1,49	1,33	1,43	1,33	1,40	1,50	1,63	1,70	1,73
L2	0,99	1,09	1,02	1,06	0,97	1,04	1,10	1,13	1,12	1,17
L1	0,16	0,20	0,20	0,20	0,19	0,23	0,26	0,34	0,28	0,28
HOP/Čistý obrát	6,88%	8,52%	7,42%	6,01%	4,92%	4,42%	6,29%	6,57%	7,50%	6,18%
PH/Čistý obrát	15,36%	19,61%	18,65%	15,31%	14,03%	12,46%	14,87%	15,59%	16,78%	16,03%
ON/Čistý obrát	8,47%	11,09%	11,22%	9,31%	9,11%	8,04%	8,58%	9,01%	9,28%	9,85%
Přidaná hodnota na pracující osobu	623 515	631 274	620 844	603 468	569 331	575 060	656 967	667 824	722 683	673 308
Přidaná hodnota na zaměstnance	642 965	651 088	644 352	632 989	604 094	612 396	699 774	709 047	768 291	715 800
Průměrná mzda	21 242	22 296	22 775	23 373	24 221	23 846	24 840	24 303	25 603	26 759

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Cenový vývoj, vyjádřený indexy cen průmyslových výrobců mlýnských a škrobárenských výrobků (tabulka 3.1) ukazuje jejich volatilitu.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2017 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku									
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Mlýnské a škrob. výrobky	10.6	143,6 %	114,2 %	106,9 %	139,2 %	132,3 %	140,7 %	127,7 %	124,0 %	120,0 %	116,6 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Mlýnská výroba je silně závislá na cenách vstupních surovin a na jejich kvalitě. Je potřebné pokračovat v rozšiřování výrobků s vyšší přidanou hodnotou a zaměřit se na inovace a trendy u spotřebitelů. Příležitostí pro obor je vstupovat na nové trhy a také využívat dotační programy.

Výroba škrobu – rok 2017 byl charakteristický meziročním zvýšením plochy brambor na výrobu škrobu, vysokým hektarovým výnosem a meziročně nižší průměrnou škrobnatostí.

CZ-NACE 10.7 – VÝROBA PEKAŘSKÝCH, CUKRÁŘSKÝCH A JINÝCH MOUČNÝCH VÝROBKŮ

1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V klasifikaci ekonomických činností CZ-NACE zahrnuje obor Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků CZ-NACE 10.7 níže uvedené třídy:

- **10.71** – Výroba pekařských a cukrářských výrobků, kromě trvanlivých,
- **10.72** – Výroba sucharů a sušenek; výroba trvanlivých cukrářských výrobků,
- **10.73** – Výroba makaronů, nudlí, kuskusu a podobných moučných výrobků.

Hlavní profesní organizací je Svaz pekařů a cukrářů v České republice, z. s., který hájí zájmy a podporuje činnost firem podnikajících v pekařském a cukrářském oboru. Svaz sdružuje pekárny a cukrárny, dodavatele strojního zařízení, surovin a služeb pro tyto obory a také potravinářské školy.

K největším společnostem reprezentujícím obor 10.71 Výroba pekařských a cukrářských výrobků, kromě trvanlivých, patří United Bakeries, a. s. a Penam, a. s. ze skupiny Agrofert. Obor 10.72 Výroba sucharů a sušenek; výroba trvanlivých cukrářských výrobků reprezentuje zejména Opavia-LU, s.r.o. Poslední minoritní obor 10.73 Výroba makaronů, nudlí, kuskusu a podobných moučných výrobků, představuje zejména společnost Europasta SE (středoevropský výrobce těstovin, který je v současné době významným dodavatelem těstovin v ČR, Maďarsku, Polsku a na Slovensku).

Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků tvoří 12,9 % tržeb CZ-NACE 10 Výroba potravinářských výrobků. Meziročně došlo k oslabení o 0,4 p. b. Podniky tohoto oboru se významně podílí na celkové přidané hodnotě Výroby potravinářských výrobků (v pořadí druhý po oboru 10.8 Výroba ostatních potravinářských výrobků). Podíl oboru 10.7 v roce 2017 na přidané hodnotě CZ-NACE 10 je 23,6 %. Ukazatel meziročně klesl o 0,2 %.

V podnicích oboru 10.7 pracuje celkem 34,3 % zaměstnanců z podniků spadajících do CZ-NACE 10 Výroby potravinářských výrobků. V roce 2017 v oboru pracovalo 29 815 osob z celkových 89 905 osob. Tyto subjekty jsou nejvýznamnějšími zaměstnavateli napříč jednotlivými výrobními obory. Na podnikatelské struktuře se podílí s 42,6 % podniky z celé Výroby potravinářských výrobků.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Hlavní ekonomické ukazatele shrnuje následující tabulka 2.1, která zachycuje vývoj základních položek výkazu zisku a ztráty v letech 2008–2017. Dále tabulka 2.2 s doplňujícími daty a tabulka 2.3 s vybranými ukazateli finanční analýzy.

Počet zaměstnanců v oboru, jak již bylo uvedeno, představoval v roce 2017 celkem 29 815 osob. Stav zaměstnanců se však dlouhodobě od roku 2008 snižují. Aktuálně dle předběžných výsledků je počet pracovníků o více jak 4 700 nižší než v roce 2008 vlivem technické modernizace výroby.

I tak obor 10.7 patří mezi klíčového zaměstnavatele potravinářského průmyslu, stejně tak je i významný z hlediska počtu podniků, který v roce 2017 čítá 3 477 podniků, což představuje 42,6 % ze všech podniků Výroby potravinářských výrobků. Jejich počet za poslední rok vzrostl o 175 jednotek. Rostoucí trend je patrný od roku 2013. Nejpočetnější skupinou tohoto oboru jsou malé podniky, jejichž kategorie se meziročně rozšířila.

V roce 2017 činila průměrná hrubá měsíční mzda 19 517 Kč. Oproti předchozímu roku došlo k navýšení o 1 719 Kč. Od roku 2013 dochází trvale k růstu hrubé měsíční mzdy v zájmu získat potřebné počty zaměstnanců, zejména do výroby.

Celkové tržby tohoto oboru mají kolísavý charakter. Za poslední sledovaný rok 2017 však došlo k jejich nárůstu o 5,3 %, především tedy tržeb za prodej VV. Rostoucí trend tržeb je patrný v posledních třech hodnocených letech při inovacích sortimentu na bázi vysoce kvalitních surovin.

Vývoj ukazatele přidaná hodnota je rozkolísaný a odvíjí se od vývoje výkonové spotřeby a tržeb. Přidanou hodnotu hodnoceného oboru se však daří zvyšovat od roku 2013. Meziročně došlo k růstu tohoto ukazatele o 2,1 %.

Produktivitu práce se od roku 2013 daří meziročně zvyšovat až na hodnotu 441 554 Kč, tj. meziroční nárůst o 4,1 %. K růstu ukazatele přispělo výrazné zvýšení přidané hodnoty a zároveň pokles počtu pracovníků. Obor vykazuje podprůměrnou produktivitu práce, než je dosahována ve Výrobě potravinářských výrobků celkem, která je zároveň i nejnižší při mezioborovém srovnání. To je dáno i pracností, zejména u některých cukrářských výrobků.

Hodnota ukazatele Spread se v čase (od roku 2013) zlepšuje. Nicméně stále dosahuje záporných hodnot, jako po celou sledovanou časovou řadu. Vzhledem k tomu, že je tento ukazatel záporný, podniky oboru 10.7 tedy netvoří žádnou hodnotu pro majitele. Za negativním vývojem stojí především vysoké hodnoty r_e (alternativního nákladu na kapitál).

Produkční síla, měřená ukazatelem ROA (tzn. podíl EBIT a aktiv) je rozkolísaná. V roce 2017 došlo k mírnému nárůstu na 2,39%. Tato rentabilita je nižší, než je průměr Výroby potravinářských výrobků. Podniky oboru 10.7 jsou schopny generovat zisk vzhledem ke kladným hodnotám ukazatele ROA, tato schopnost přinést zisk z každé Kč (resp. %) vloženého majetku se v čase snižuje.

Meziročně došlo v roce 2017 k poklesu výsledku hospodaření za účetní období o 4,5%, avšak při značné diferenciaci mezi velikostními kategoriemi subjektů.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

VZZ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
I. Tržby z prodeje výrobků a služeb	32 541 776	30 167 656	29 881 719	31 430 465	31 152 167	28 284 207	28 855 227	29 832 071	30 841 612	32 607 613
II. Tržby za prodej zboží	7 498 583	7 444 241	6 604 816	7 321 266	6 690 962	6 076 204	6 122 132	6 386 435	6 319 638	6 528 432
A. Výkonová spotřeba	30 849 066	27 801 182	27 190 276	29 316 600	28 772 732	26 326 374	26 433 102	27 140 253	27 278 402	29 210 259
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	5 472 434	5 591 431	5 002 505	5 552 000	5 102 241	4 590 045	4 579 875	4 699 156	4 421 337	4 428 507
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	25 376 632	22 209 751	22 187 771	23 764 600	23 670 492	21 736 329	21 853 227	22 441 097	22 857 065	24 781 752
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	-442 506	-614 461	-647 907	-472 957	-637 595	-1 364 101	-1 850 020	-1 912 416	-2 555 917	-2 607 372
D. Osobní náklady	8 701 805	8 494 086	8 289 441	8 220 264	8 340 470	7 956 284	8 254 767	8 548 220	9 053 202	9 770 414
D.1 Mzdové náklady	6 260 628	6 262 696	6 033 887	5 947 134	6 011 658	5 720 820	5 908 095	6 140 594	6 491 870	6 982 732
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	2 441 178	2 231 390	2 255 555	2 273 131	2 328 812	2 235 464	2 346 672	2 407 626	2 561 332	2 787 682
D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. Pojištění	2 265 075	2 028 080	1 841 791	2 021 043	2 085 979	2 013 395	2 055 727	2 023 163	2 206 880	2 433 459
D.2.2 Ostatní náklady	176 103	203 311	413 764	252 087	242 833	222 068	290 945	384 463	354 452	354 223
E.1 Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	1 421 722	1 411 108	1 634 067	1 511 324	1 532 623	1 643 708	1 657 114	1 787 284	3 022 284	1 874 986
J. Nákladové úroky a podobné náklady	286 357	230 989	206 309	183 157	176 633	225 016	191 993	167 871	221 370	228 703
**VH před zdaněním	1 617 388	1 197 929	1 967 523	1 614 948	1 027 104	358 608	852 663	443 598	658 766	639 531
L. Daň z příjmu	314 551	296 689	350 089	317 525	237 502	91 785	169 672	204 458	68 596	75 900
***VH za účetní období	1 302 837	901 240	1 617 434	1 297 423	789 602	266 823	682 991	239 140	590 170	563 631

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Přidaná hodnota	12 230 654	12 665 022	12 136 701	12 175 687	11 728 294	10 629 324	11 280 261	11 988 111	12 897 655	13 164 840
Hrubý operační přebytek	3 528 848	4 170 936	3 847 260	3 955 423	3 387 824	2 673 040	3 025 494	3 439 891	3 844 452	3 394 426
EBIT	1 903 745	1 428 918	2 173 832	1 798 104	1 203 737	583 624	1 044 656	611 468	880 136	868 234
Čistý obrát za účetní období	42 896 606	40 229 093	39 051 108	40 746 780	39 885 005	35 543 150	35 490 791	36 476 423	36 253 815	38 682 272
Tržby	40 040 359	37 611 897	36 486 535	38 751 731	37 843 130	34 360 411	34 977 359	36 218 506	37 161 250	39 119 311
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	34 535	33 889	33 153	32 583	31 953	30 789	30 787	30 889	30 396	29 815
Pracující majitelé	2 180	2 384	2 586	2 706	2 819	2 883	3 029	3 241	3 383	3 318
Počet jednotek	2 311	2 548	2 712	2 951	2 972	2 961	3 056	3 184	3 302	3 477
Investice	2 489 287	2 532 581	1 868 818	2 204 215	2 502 554	2 084 575	3 150 010	4 485 467	3 433 503	5 827 851
Náklady celkem	41 279 219	39 031 164	37 083 586	39 131 832	38 857 901	35 184 542	34 638 128	36 032 825	35 595 049	38 042 741
Úročené zdroje	15 496 208	16 136 753	15 927 308	15 389 770	15 425 196	16 493 204	17 458 045	18 300 820	20 460 739	20 613 876

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
EVA	-1 028 280	-1 912 207	-675 472	-724 046	-1 871 742	-2 436 718	-1 982 828	-2 441 357	-2 295 981	-2 435 672
Spread	-9,47%	-16,61%	-5,62%	-6,44%	-15,91%	-19,06%	-13,97%	-16,20%	-13,65%	-14,45%
ROE	11,99%	7,83%	13,46%	11,54%	6,71%	2,09%	4,81%	1,59%	3,51%	3,34%
Alternativní náklad na VK (re)	21,46%	24,43%	19,07%	17,98%	22,62%	21,15%	18,79%	17,79%	17,16%	17,80%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%
EBIT/A	7,49%	5,66%	8,33%	6,93%	4,53%	2,15%	3,41%	1,82%	2,49%	2,39%
Čistý obrát/Aktiva	1,69	1,59	1,50	1,57	1,50	1,31	1,16	1,09	1,03	1,07
EBIT/Čistý obrát	4,44%	3,55%	5,57%	4,41%	3,02%	1,64%	2,94%	1,68%	2,43%	2,24%
VK/Aktiva	42,76%	45,64%	46,08%	43,35%	44,23%	47,06%	46,28%	44,88%	47,59%	46,47%
UZ/Aktiva	61,01%	63,95%	61,06%	59,33%	57,99%	60,72%	56,94%	54,51%	57,90%	56,85%
Úroková míra	6,18%	5,00%	5,28%	4,42%	4,83%	6,07%	5,87%	5,19%	6,08%	6,08%
L3	1,00	1,04	0,93	0,88	0,80	0,80	0,78	0,72	0,82	0,81
L2	0,86	0,92	0,78	0,74	0,67	0,66	0,64	0,58	0,68	0,68
L1	0,18	0,17	0,14	0,14	0,13	0,15	0,15	0,15	0,21	0,20
HOP/Čistý obrát	8,23%	10,37%	9,85%	9,71%	8,49%	7,52%	8,52%	9,43%	10,60%	8,78%
PH/Čistý obrát	28,51%	31,48%	31,08%	29,88%	29,41%	29,91%	31,78%	32,87%	35,58%	34,03%
ON/Čistý obrát	20,29%	21,11%	21,23%	20,17%	20,91%	22,38%	23,26%	23,43%	24,97%	25,26%
Přidaná hodnota na pracující osobu	333 126	349 162	339 594	345 024	337 293	315 679	333 572	351 252	381 829	397 333
Přidaná hodnota na zaměstnance	354 155	373 724	366 082	373 679	367 050	345 235	366 391	388 103	424 325	441 554
Průměrná mzda	15 107	15 400	15 167	15 210	15 678	15 484	15 992	16 566	17 798	19 517

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Indexy cen průmyslových výrobců jsou za pekařské výrobky a těstoviny za časovou řadu 2008–2017 uvedeny v následující tabulce 3.1. Vzhledem k roku 2005, ke kterému se indexy vztahují, vykazují ceny dlouhodobý růst. Vývoj cen potravinářské produkce CPA 10.7 se odvíjí od celkové produkce a kvality sklizně, zejména obilovin a z aktuálních přírodních podmínek. Meziročně došlo k nárůstu cen průmyslových výrobců.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2017 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku									
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Pekařské výrobky a těstoviny	10.7	120,0 %	113,6 %	106,7 %	125,7 %	130,5 %	130,1 %	127,1 %	125,5 %	122,9 %	125,6 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Obor patří mezi nejvýznamnější zaměstnavatele napříč jednotlivými obory, pracuje zde 34,3 % veškerých zaměstnanců z odvětví Výroby potravinářských výrobků. Obor se významně podílí na tvorbě přidané hodnoty i na počtu podniků Výroby potravinářských výrobků CZ-NACE 10. Ekonomickou pozici oboru se dle meziročního vývoje ekonomických výsledků daří zlepšovat.

Počet jednotek meziročně vzrostl, nicméně pokračuje trend klesajícího počtu pracovníků. Kompenzace nedostatku pracovní síly je patrná v růstu investiční aktivity. Meziročně došlo k růstu přidané hodnoty, produktivity práce i hrubých mezd. I tak se těmito ukazateli řadí na spodní příčky potravinářského průmyslu. Proto je i důležité reagovat na potřeby zákazníků. Dle Svazu pekařů roste poptávka po chlebu s vyšším podílem žitné mouky a prodávají se vícezrnné a celozrnné chleby. Zákazníky ve větších městech zajímá zdravý životní styl a ti je více kupují. Význam získává i regionální zboží a lokální pekařské značky. Nejoblíbenějším chlebem ale zůstává klasický pšenično-žitný chléb či pomoučněná varianta Šumava avšak v dělených částech či o menší hmotnosti.

CZ-NACE 10.8 – VÝROBA OSTATNÍCH POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V systému CZ-NACE obor **10.8 – Výroba ostatních potravinářských výrobků** zahrnuje následující výrobní třídy:

- **10.81** – Výroba cukru,
- **10.82** – Výroba kakaa, čokolády a cukrovinek,
- **10.83** – Zpracování čaje a kávy,
- **10.84** – Výroba koření a aromatických výtažků,
- **10.85** – Výroba hotových pokrmů,
- **10.86** – Výroba homogenizovaných potravinářských přípravků a dietních potravin,
- **10.89** – Výroba ostatních potravinářských výrobků jinde neuvedených.

Výroba cukru – CZ-NACE 10.81 je v podílu na tržbách jednou z největších výrobních tříd v rámci CZ-NACE 10.8.

Výroba cukru v ČR v roce 2017/18 dosáhla podle předběžných údajů 636,0 tis. t. Do hospodářského roku 2017/18 bylo z předchozího hospodářského roku převedeno 47,9 tis. t cukru. Cukernatost řepy ve srovnání s rokem 2016/17 se snížila o 0,7 p. b.

Cukrovarnická kampaň 2017/18 proběhla v ČR v období od 6. září 2017 (od 8. září v roce 2016) do 28. ledna 2018 (do 1. února v roce 2017) a průměrná délka kampaně dosáhla přibližně 122 dnů (117 dnů v roce 2016/17). Na celkové výrobě cukru se v Čechách a na Moravě podílelo v roce 2017/18 pět cukrovarnických společností (Tereos TTD, a. s., Moravskoslezské cukrovary, a. s., Cukrovar Vrbátky, a. s., Litovelská cukrovarna, a. s. a Hanácká potravinářská společnost, s. r. o.). Kromě cukrovarnických podniků, vyrábějících cukr z cukrové řepy, je na základě platných předpisů s účinností od 16. 6. 2015 schválen na území ČR také podnik vyrábějící cukr z meziproductů pocházejících z cukrové třtiny, společnost ED&F Man Ingredients s.r.o. Podle klasické terminologie se jedná o suchou rafinerii cukru.

Podíl CZ-NACE 10.8 na tržbách v rámci CZ-NACE 10 představoval v hodnoceném roce 20,4% (meziroční pokles o 0,4 p. b.). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru v roce 2017 meziročně vzrostl o 255 zaměstnanců. Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví meziročně nepatrně klesl o 0,1 p. b. a činí 17,6%. Přidaná hodnota v roce 2017 v porovnání s rokem 2016 u oboru vzrostla. Podíl hodnoceného oboru v tomto indikátoru na odvětví CZ-NACE 10 se meziročně nepatrně snížil na 24,6% tj. pokles o 0,2 p. b.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Hodnotíme-li vývojovou tendenci oboru je zřejmé, že od roku 2015 dochází k růstu zaměstnanosti. U ukazatele tržby za VV a S je na rok 2017 odhadován meziroční růst obdobně je tomu u ukazatele přidaná hodnota. Přidaná hodnota na zaměstnance dle odhadů v roce 2017 meziročně rostla obdobně i mzdy v oboru. V každém z hodnocených let s výjimkou roku 2009 a 2012 tvořil obor hodnotu pro své majitele (kladný Spread). Indikátor rentability dosáhl nejvyšší hodnoty v roce 2008, nejnižší hodnota byla vykázána v roce 2012. Produkční síla (EBIT/Aktiva) oboru, jež patří k indikátorům, charakterizujícím jeho ekonomickou bonitu se vyznačuje kolísavým vývojem. Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2008–2017. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tržby z prodeje výrobků a služeb	42 328 729	43 694 932	43 329 083	44 393 881	48 705 997	44 978 125	46 012 905	45 541 891	47 476 835	48 261 744
Tržby za prodej zboží	14 273 693	14 476 912	15 830 869	16 540 766	18 119 053	10 162 720	10 211 577	11 434 196	11 347 043	10 746 030
Výkonová spotřeba	49 730 467	50 324 883	52 383 225	54 270 742	61 845 734	46 423 009	47 762 030	48 519 812	49 685 702	48 914 729
Náklady vynaložené na prodané zboží	9 051 925	9 940 194	10 584 196	11 150 223	12 983 937	6 952 609	7 064 881	7 643 036	7 352 208	6 587 381
Spotřeba materiálu a energie a služby	40 678 542	40 384 688	41 799 029	43 120 520	48 861 797	39 470 400	40 697 149	40 876 776	42 333 494	42 327 348
Změna stavu zásob + Aktivace	-989 090	-1 647 706	-1 519 244	-2 049 479	-2 406 813	-1 684 804	-1 885 790	-2 230 048	-2 163 717	-2 175 578
Osobní náklady	6 230 996	5 931 102	5 994 332	6 178 750	6 620 094	6 131 122	6 195 489	6 435 567	6 802 251	7 346 518
Mzdové náklady	4 196 609	4 352 849	4 370 294	4 455 238	4 650 336	4 281 637	4 396 589	4 590 270	4 875 982	5 333 447
Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	2 034 387	1 578 253	1 624 037	1 723 512	1 969 759	1 849 485	1 798 900	1 845 297	1 926 270	2 013 071
Náklady na soc. a zdrav. pojištění	1 957 834	1 475 180	1 424 731	1 581 582	1 841 087	1 708 900	1 647 027	1 639 473	1 739 741	1 831 972
Ostatní náklady	76 553	103 073	199 306	141 930	128 671	140 585	151 872	205 825	186 528	181 099
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	1 873 727	1 834 778	1 790 338	1 764 402	1 784 860	1 812 232	2 054 306	2 158 947	2 031 457	2 309 291
Nákladové úroky a podobné náklady	454 295	337 347	254 343	225 620	218 135	194 711	186 710	174 725	147 022	123 152
VH před zdaněním	4 049 019	3 558 581	3 497 164	4 251 299	3 053 629	3 396 119	3 260 064	2 882 542	4 176 411	4 220 654
Daň z příjmu	830 855	780 031	607 656	918 668	932 985	628 815	550 594	481 831	729 100	737 879
VH za účetní období	3 218 164	2 778 549	2 889 509	3 332 632	2 120 644	2 767 304	2 709 470	2 400 712	3 447 311	3 482 774

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Přidaná hodnota	12 447 251	12 641 391	12 096 673	13 154 850	12 154 536	12 422 056	11 870 518	11 778 504	13 444 810	14 401 341
Hrubý operační přebytek	6 216 255	6 710 289	6 102 341	6 976 100	5 534 442	6 290 934	5 675 029	5 342 936	6 642 559	7 054 823
EBIT	4 503 313	3 895 927	3 751 508	4 476 919	3 271 764	3 590 830	3 446 774	3 057 268	4 323 433	4 343 805
Čistý obrát za účetní období	61 514 425	59 842 039	60 723 064	62 368 256	69 234 855	56 465 164	56 614 171	56 727 565	58 555 011	58 813 503
Tržby	56 602 422	58 171 845	59 159 951	60 934 647	66 825 049	55 140 845	56 224 482	56 976 087	58 823 878	59 007 555
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	15 971	15 862	15 183	15 584	15 986	15 363	15 158	15 395	15 574	15 829
Pracující majitelé	823	830	954	1 144	1 381	1 360	1 197	1 294	1 314	1 335
Počet jednotek	1 096	1 151	1 401	1 474	1 630	1 585	1 514	1 532	1 594	1 626
Investice	2 251 756	2 062 662	2 213 186	1 952 278	2 239 498	2 976 041	3 194 409	2 342 793	3 470 799	3 303 607
Náklady celkem	57 465 406	56 283 458	57 225 900	58 116 957	66 181 226	53 069 045	53 354 107	53 845 022	54 378 600	54 592 849
Úročené zdroje	24 450 235	23 679 993	22 741 683	23 453 344	25 627 303	26 943 170	27 709 535	28 364 828	27 951 966	27 839 502

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
EVA	539 634	-29 578	470 518	641 080	-309 919	203 383	554 616	70 006	1 091 175	888 148
Spread	2,78%	-0,15%	2,46%	3,16%	-1,42%	0,89%	2,35%	0,29%	4,38%	3,51%
ROE	16,60%	14,51%	15,09%	16,43%	9,74%	12,13%	11,50%	10,04%	13,83%	13,77%
Alternativní náklad na VK (re)	13,82%	14,66%	12,63%	13,27%	11,17%	11,24%	9,14%	9,75%	9,46%	10,26%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%
EBIT/A	11,18%	9,48%	9,94%	11,39%	7,51%	8,21%	7,70%	6,77%	9,18%	9,54%
Čistý obrát/Aktiva	1,53	1,46	1,61	1,59	1,59	1,29	1,26	1,26	1,24	1,29
EBIT/Čistý obrát	7,32%	6,51%	6,18%	7,18%	4,73%	6,36%	6,09%	5,39%	7,38%	7,39%
VK/Aktiva	48,11%	46,60%	50,73%	51,59%	49,96%	52,17%	52,64%	52,97%	52,91%	55,57%
UZ/Aktiva	60,69%	57,61%	60,25%	59,65%	58,84%	61,60%	61,88%	62,83%	59,36%	61,16%
Úroková míra	8,97%	7,45%	7,08%	7,12%	5,64%	4,72%	4,51%	3,92%	4,85%	4,85%
L3	1,54	1,41	1,45	1,41	1,49	1,57	1,59	1,62	1,51	1,48
L2	0,94	0,92	1,05	0,94	0,95	0,99	1,00	1,04	0,98	0,99
L1	0,15	0,16	0,18	0,19	0,20	0,25	0,25	0,25	0,19	0,14
HOP/Čistý obrát	10,11%	11,21%	10,05%	11,19%	7,99%	11,14%	10,02%	9,42%	11,34%	12,00%
PH/Čistý obrát	20,23%	21,12%	19,92%	21,09%	17,56%	22,00%	20,97%	20,76%	22,96%	24,49%
ON/Čistý obrát	10,13%	9,91%	9,87%	9,91%	9,56%	10,86%	10,94%	11,34%	11,62%	12,49%
Přidaná hodnota na pracující osobu	741 180	757 352	749 645	786 388	699 866	742 818	725 797	705 751	796 112	839 035
Přidaná hodnota na zaměstnance	779 367	796 960	796 733	844 105	760 308	808 566	783 112	765 076	863 275	909 819
Průměrná mzda	21 897	22 868	23 987	23 823	24 241	23 225	24 171	24 847	26 090	28 079

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Cenový vývoj, vyjádřený indexy cen průmyslových výrobců ostatních potravinářských výrobků (tabulka 3.1) ukazuje jejich každoroční nárůst oproti poměřovanému roku 2005 s výjimkou roku 2010.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2017 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku									
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ostatní potravinářské výrobky	10.8	101,8 %	102,6 %	99,0 %	105,6 %	113,4 %	113,5 %	111,0 %	106,2 %	106,3 %	108,8 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

CZ – NACE 10.8 skládající se z rozmanitých výrobních tříd zaujímal v hodnoceném roce v rámci CZ-NACE 10 druhé místo v podílu na tržbách. V roce 2017 vykazuje obor pozitivní výsledky např. u těchto základních ukazatelů: tržby, přidaná hodnota, rentabilita, přidaná hodnota na pracovníka což je velmi pozitivní.

Šancí pro obor je pronikat na nové trhy, být aktivní v inovacích a přizpůsobovat své produkty požadavkům zákazníků. V neposlední řadě také nadále zvyšovat efektivitu výroby v zájmu růstu její konkurenceschopnosti.

CZ-NACE 10.9 – VÝROBA PRŮMYSLOVÝCH KRMIV**I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků**

V klasifikaci ekonomických činností (CZ-NACE) zahrnuje obor **Výroba krmiv (CZ-NACE 10.9)** níže uvedené třídy:

- **10.91** – Výroba průmyslových krmiv pro hospodářská zvířata,
- **10.92** – Výroba průmyslových krmiv pro zvířata v zájmovém chovu.

Výroba průmyslových krmiv se v roce 2017 podílela na celkových tržbách Výroby potravinářských výrobků 15,3 %, meziročně je tento podíl konstantní. Na tvorbě celkové přidané hodnoty odvětví se v roce 2017 obor podílel 10,6 %. Meziročně došlo k mírnému poklesu.

V podnicích Výroby průmyslových krmiv v roce 2017 pracovalo 4 924 zaměstnanců, tj. 5,3 % z celkového počtu zaměstnanců v odvětví. Tím se řadí se mezi obory s nejnižším počtem zaměstnaných osob. Jejich počet však oproti předchozímu roku mírně vzrostl, tj. o 203 osob. Uvedeným výrobním zaměřením se zabývá 4,9 % potravinářských podniků CZ-NACE 10.

Mezi hlavní výrobce průmyslových krmiv v ČR podle výše tržeb patří Hill's Pet Nutrition Manufacturing, s. r. o. (vlastník z USA), De Heus, a. s. (vlastník z Holandska), Primagra, a. s. (jediný akcionář Agrofert, a. s.) a Afeed CZ, a. s.

Výroba krmných směsí pro hospodářská zvířata v roce 2017 meziročně mírně vzrostla na necelých 2 390 tis. t. Výroba se zaměřovala především na krmné směsi pro drůbež (meziroční nárůst o 16,6 tis. t, tj. o 1,7 %), prasata (meziroční nárůst o 1,3 %, tj. 9,9 tis. t). Výroba pro skot stagnovala a výroba pro ostatní zvířata poklesla o 5,1 % (tj. 3,9 tis. t). U krmných směsí pro domácí zvířata byl zaznamenán nárůst o 12,2 tis. tun, tj. o 4,4 %. Krmné směsi uváděné do oběhu pro cizí dodavatele výrazně převyšují směsi užívané pro vlastní spotřebu. Objem výroby krmných směsí v roce 2017 (krmné směsi pro hospodářská a ostatní zvířata a krmné směsi pro domácí zvířata) meziročně mírně vzrostl o 1,4 %.

Tabulka I.1 – Vývoj výroby krmných směsí celkem v ČR (tuny)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Krmné směsi pro hospodářská zvířata a ost.	2 486 551	2 205 187	2 197 448	2 264 566	2 347 995	2 351 112	2 357 961	2 390 630
Krmné směsi pro domácí zvířata	270 853	154 182	211 060	219 162	220 554	217 612	276 126	288 371
Celkem krmné směsi	2 757 405	2 359 371	2 297 400	2 465 728	2 568 549	2 568 724	2 634 087	2 679 001

Pramen: MZe

Tabulka I.2 – Výroba krmných směsí v ČR pro ostatní a hospodářská zvířata (tuny)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Prasata celkem	935 197	795 558	775 558	802 308	802 826	786 001	765 062	775 008
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	766 338	715 122	688 806	716 584	709 712	704 498	681 005	704 232
Určené pro vlastní spotřebu	168 841	80 436	86 646	85 724	93 114	81 503	84 057	70 776
Drůbež celkem	993 296	886 958	889 178	902 463	955 959	949 604	982 971	1 009 643
Uváděno do oběhu pro cizí odběratele	899 778	827 112	848 854	860 151	909 521	905 182	924 136	976 271
Určeno pro vlastní spotřebu	93 518	59 846	40 324	42 312	46 438	44 422	58 835	33 372
Skot celkem	469 117	447 894	452 680	473 419	505 236	519 809	532 624	532 590
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	383 675	371 596	365 142	383 626	404 876	420 474	425 920	425 065
Určeno pro vlastní spotřebu	85 442	76 298	87 538	89 793	100 360	99 335	106 704	107 525
Ostatní zvířata	88 959	74 777	80 138	86 376	83 974	95 698	77 304	73 389
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	88 577	74 278	79 548	85 942	83 530	95 244	77 052	73 250
Určené pro vlastní spotřebu	382	499	590	434	444	454	252	139
Celkem	2 486 551	2 205 187	2 197 448	2 264 566	2 347 995	2 351 112	2 357 961	2 390 630

Pramen: Statistické zjišťování MZe

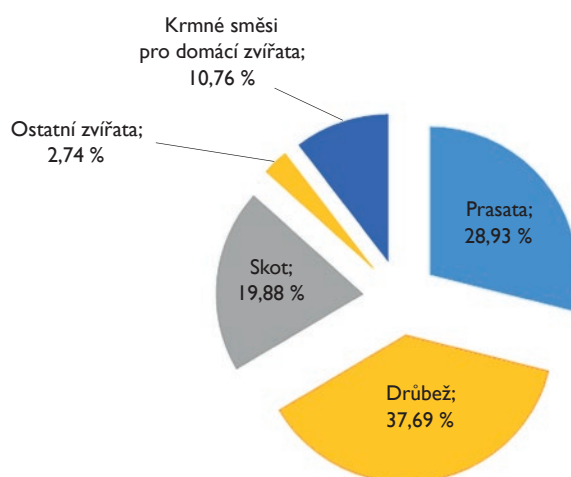
Poznámka: Položka „Ostatní zvířata“ do roku 2015 zahrnuje ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř a zvířata v ZOO. Od roku 2016 tato položka zahrnuje směsi pro ovce, kozy, králíky a ryby.

Nejvíce krmných směsí (graf I.1) se vyrobilo pro drůbež (37,69 % z celkového objemu vyrobených krmných směsí), tj. oslabení procentního zastoupení oproti předchozímu roku (tj. 38,66 %). Druhou položkou co do objemu, jsou krmné směsi pro prasata (28,93 %), jejichž podíl na výrobě poklesl oproti předchozímu roku (tj. 29,78 %), rovněž se mírně snížila výroba krmných směsí pro ostatní zvířata. Výroba směsí pro skot meziročně poklesla, tj. na 19,88 % ze 20,73 % a naopak směsi pro domácí zvířata vzrostly, tj. 10,76 % z podílu 10,44 %.

V roce 2017 byla zjištěna celková spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí 2 552,11 tis. tun a došlo tak k meziročnímu nárůstu o 47,23 tis. tun (1,9 %).

Nejvýznamnější surovinou pro výrobu krmných směsí byly z krmných surovin obiloviny (61,8 %). Ty byly tvořeny z 55,4 % pšenicí, 21,4 % ječmenem, 17,2 % kukuřicí. Dále byla využívána i olejnatá semena, jejichž podíl činil 20,4 %. Krmiva živočišného původu se podílela 5,1 %. Spotřeba těchto surovin meziročně vzrostla, vyjma stagnujících obilovin.

Graf I.1 – Struktura výroby krmných směsí v ČR v roce 2017 podle druhu zvířat

Pramen: MZe

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Hlavní ekonomické ukazatele shrnuje následující tabulka 2.1, která zachycuje vývoj základních položek výkazu zisku a ztráty v letech 2008-2017. Dále tabulka 2.2 s dalšími doplňujícími daty a tabulka 2.3 s vybranými ukazateli finanční analýzy.

Počet podniků v tomto oboru je poměrně malý, čítá 376 podniků v roce 2017, a počet meziročně mírně poklesl. Tento obor tvoří především malé podniky, tj. do 49 zaměstnanců. Obor se na celkové podnikatelské struktuře potravinářských podniků podílí 4,9 %.

Počet zaměstnanců oboru klesal do roku 2013, ale od následujícího roku dochází k oživení. Meziročně byl zaznamenán růst o 4,3 %, tj. o 203 pracovníků. Při komparaci s rokem 2008 došlo k celkovému úbytku o 1 672 osob. Výroba krmiv zaměstnává 5,3 % zaměstnanců celého potravinářského průmyslu.

Průměrná hrubá měsíční mzda se meziročně zvýšila na 33 019 Kč, tj. o 7,1 %. Při komparaci s jednotlivými výrobními obory tento obor dosahuje jedny z nejvyšších hrubých průměrných mezd. Zároveň je tato mzda vyšší než celoodvětvový průměr Výroby potravinářských výrobků.

Ukazatel přidané hodnoty oproti předchozímu roku vzrostl o 9,6 % (došlo k růstu tržeb z prodeje VV a S o 4,1 % při konstantním vývoji výkonové spotřeby).

Produktivita práce v oboru Výroby průmyslových krmiv meziročně vzrostla o 5,0 %. Právě v důsledku růstu ukazatele přidaná hodnota. Produktivita práce v tomto oboru patří mezi nejvyšší a výrazně převyšuje i průměrnou produktivitu odvětví Výroby potravinářských výrobků.

Ukazatel Spread (rozdíl mezi ukazatelem ROE a re) má od roku 2013 kladnou hodnotu, což znamená, že podniky Výroby průmyslových krmiv tvořily hodnotu pro své vlastníky.

Produkční síla, měřená ukazatelem ROA (tzn. EBIT/aktiva) podniků Výroby průmyslových krmiv meziročně klesla. Produkční síla tohoto oboru je ale vyšší než v odvětví Výroby potravinářských výrobků.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

VZZ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
I. Tržby z prodeje výrobků a služeb	24 532 811	26 959 682	25 826 253	28 516 324	29 300 835	32 147 107	35 173 964	34 711 732	25 074 520	26 118 121
II. Tržby za prodej zboží	25 714 439	24 591 989	20 970 420	19 443 096	21 901 655	25 082 038	23 396 543	22 315 989	18 928 072	18 337 348
A. Výkonová spotřeba	48 909 821	48 490 158	43 212 558	43 901 932	47 406 763	54 319 366	53 767 209	52 173 982	39 563 463	39 497 775
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	23 224 150	22 244 746	18 929 369	17 497 487	19 824 334	21 516 957	20 651 623	19 282 431	17 327 830	16 631 192
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	25 685 670	26 245 412	24 283 189	26 404 444	27 582 429	32 802 409	33 115 586	32 891 551	22 235 633	22 866 583
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	-1 426 693	-2 084 695	-1 620 098	-1 637 108	-1 565 526	-1 631 385	-1 801 816	-1 691 856	-1 830 232	-2 020 599
D. Osobní náklady	2 668 079	2 856 123	2 780 582	2 568 516	2 517 942	2 525 278	2 640 719	2 637 095	2 419 193	2 748 236
D.1 Mzdové náklady	1 910 863	1 843 861	1 939 850	1 777 397	1 787 039	1 731 459	1 806 986	1 805 188	1 746 260	1 951 067
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	757 216	1 012 263	840 732	791 119	730 903	793 819	833 733	831 906	672 933	797 170
D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. pojištění	729 901	970 079	714 017	742 904	682 785	740 654	767 122	757 646	612 165	709 509
D.2.2 Ostatní náklady	27 315	42 184	126 715	48 215	48 119	53 165	66 611	74 260	60 768	87 660
E.1 Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	990 674	888 591	973 665	836 726	942 400	972 443	960 554	995 093	1 026 266	1 048 657
J. Nákladové úroky a podobné náklady	507 371	387 896	229 108	177 291	214 163	179 386	152 731	147 376	149 250	158 626
**VH před zdaněním	352 420	2 223 270	2 303 991	2 579 347	2 673 640	3 472 870	4 635 252	4 665 941	4 949 112	3 546 878
L. Daň z příjmu	172 044	-578 745	477 378	502 091	487 867	653 364	763 963	834 311	879 143	595 283
***VH za účetní období	180 376	2 802 015	1 826 614	2 077 256	2 185 773	2 819 505	3 871 289	3 831 631	4 069 969	2 951 595

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Přidaná hodnota	5 043 750	6 064 695	6 148 054	6 429 152	6 391 630	7 293 606	8 201 150	8 348 812	5 804 793	6 359 638
Hrubý operační přebytek	2 375 671	3 208 571	3 367 473	3 860 636	3 873 688	4 768 327	5 560 432	5 711 717	3 385 599	3 611 402
EBIT	859 792	2 611 166	2 533 099	2 756 638	2 887 803	3 652 256	4 787 983	4 813 317	5 098 361	3 705 503
Čistý obrát za účetní období	54 510 067	54 882 925	49 106 771	48 988 230	52 132 183	58 999 647	59 421 528	57 567 608	46 571 991	44 642 772
Tržby	50 247 250	51 551 671	46 796 673	47 959 420	51 202 490	57 229 145	58 570 508	57 027 721	44 002 592	44 431 628
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	6 596	6 196	5 654	4 893	4 776	4 650	4 696	4 640	4 721	4 924
Pracující majitelé	197	170	248	304	321	302	314	317	340	355
Počet jednotek	243	280	377	406	402	369	378	364	383	376
Investice	1 385 714	827 168	785 566	1 455 904	1 182 463	1 006 465	1 108 312	1 227 151	1 477 060	1 589 598
Náklady celkem	54 157 647	52 659 655	46 802 780	46 408 883	49 458 543	55 526 778	54 786 276	52 901 667	41 622 879	41 095 894
Úročené zdroje	22 625 699	22 831 977	21 587 380	20 503 162	24 966 141	26 490 129	29 927 102	24 549 087	22 659 424	23 907 905

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
EVA	-2 000 450	66 476	-914 165	-576 563	-146 313	561 014	359 329	1 101 754	1 616 481	241 100
Spread	-14,77%	0,42%	-5,91%	-3,94%	-0,84%	2,76%	1,52%	6,04%	9,30%	1,32%
ROE	1,33%	17,60%	11,80%	14,18%	12,52%	13,86%	16,37%	21,02%	23,42%	16,13%
Alternativní náklad na VK (re)	16,10%	17,18%	17,71%	18,12%	13,36%	11,10%	14,85%	14,98%	14,12%	14,82%
rf	4,55%	4,67%	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%
EBIT/A	2,52%	7,52%	8,13%	9,69%	8,79%	10,44%	12,39%	14,26%	15,68%	11,05%
Čistý obrát/Aktiva	1,60	1,58	1,58	1,72	1,59	1,69	1,54	1,71	1,43	1,33
EBIT/Čistý obrát	1,58%	4,76%	5,16%	5,63%	5,54%	6,19%	8,06%	8,36%	10,95%	8,30%
VK/Aktiva	39,73%	45,85%	49,66%	51,51%	53,12%	58,15%	61,18%	54,00%	53,46%	54,56%
UZ/Aktiva	66,38%	65,76%	69,27%	72,09%	75,97%	75,72%	77,42%	72,73%	69,71%	71,30%
Úroková míra	5,59%	5,61%	3,75%	3,03%	2,85%	2,92%	2,43%	2,33%	2,83%	2,83%
L3	1,10	1,21	1,25	1,36	1,51	1,86	2,13	1,56	1,46	1,50
L2	0,65	0,85	0,78	0,87	0,98	1,27	1,49	0,89	0,85	0,89
L1	0,08	0,10	0,07	0,10	0,10	0,14	0,15	0,11	0,13	0,14
HOP/Čistý obrát	4,36%	5,85%	6,86%	7,88%	7,43%	8,08%	9,36%	9,92%	7,27%	8,09%
PHI/Čistý obrát	9,25%	11,05%	12,52%	13,12%	12,26%	12,36%	13,80%	14,50%	12,46%	14,25%
ON/Čistý obrát	4,89%	5,20%	5,66%	5,24%	4,83%	4,28%	4,44%	4,58%	5,19%	6,16%
Přidaná hodnota na pracující osobu	742 403	952 649	1 041 720	1 236 911	1 253 935	1 472 767	1 637 062	1 684 079	1 146 849	1 204 744
Přidaná hodnota na zaměstnance	764 625	978 748	1 087 329	1 313 829	1 338 211	1 568 488	1 746 362	1 799 147	1 229 470	1 291 536
Průměrná mzda	24 140	24 798	28 590	30 268	31 179	31 029	32 065	32 418	30 822	33 019

Pramen: data ČSÚ, rok 2017 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008–2017, vztažené k roku 2005 za CZ-CPA 10.9 Průmyslová krmiva se meziročně měnily (viz tabulka 3.1), a vrcholu bylo dosaženo v roce 2013. Následně se tempo růstu postupně snižovalo.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2008 až 2017 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku									
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Průmyslová krmiva	10.9	130,6 %	108,2 %	106,1 %	122,0 %	130,8 %	143,1 %	133,1 %	130,0 %	126,3 %	122,7 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Výroba krmných směsí pro hospodářská zvířata meziročně mírně vzrostla, mimo krmných směsí pro domácí zvířata a ostatní zvířata. Nejvíce krmných směsí se vyrobilo pro drůbež a to více jak 1 mil. tun. Nejvýznamnější surovinou pro výrobu krmných směsí zůstávají obiloviny.

Meziročně došlo k dalšímu oživení počtu zaměstnanců i jejich odměňování, růstu tržeb, přidané hodnoty a i produktivity práce.

III. CZ-NACE II VÝROBA NÁPOJŮ

I. Charakteristika oddílu

Členění oddílu CZ-NACE II (členění je zde uvedeno dle tříd, tento oddíl se dle skupin nečlení)

- **II.01** – Destilace, rektifikace a míchání lihovin;
- **II.02** – Výroba vína z vinných hroznů;
- **II.03** – Výroba jablečného vína a jiných ovocných vín;
- **II.04** – Výroba ostatních nededilovaných kvašených nápojů;
- **II.05** – Výroba piva;
- **II.06** – Výroba sladu;
- **II.07** – Výroba nealkoholických nápojů, stáčení minerálních a ostatních vod do lahví.

Oddíl CZ-NACE II Výroba nápojů patří k méně rozměrným odvětvím zpracovatelského průmyslu. Jeho význam je dán tím, že nápoje jsou nezastupitelné ve stravě lidí. Pitný režim obyvatel je spojen s jejich zdravím. Některé nápoje mohou přispívat ke zlepšování zdravotního stavu a jiné, zejména alkoholické nápoje, požívané ve větší míře, tento stav naopak zhoršují. ČR je převážně považována za teritorium, které patří k severní části Evropy, pro niž je typická konzumace především piva, ale jižní Morava patří spíše k jižní části Evropy, která preferuje víno a některé regiony, jako např. Haná a další směrem na severovýchod preferují lihoviny. Ve spotřebě alkoholu patří ČR v EU ke špičce. Na více místech v ČR jsou zastoupené lázeňské oblasti spojeny s minerálními vodami, které se pijí jak při léčebných pobytech, tak jsou stáčený a distribuovány po celé ČR i do zahraničí. Rozvoj motorismu podpořil rozšíření konzumace a tím i produkce nealkoholických nápojů různých typů – zahraničního, ale i českého původu. Tento oddíl se, jak výše uvedeno, člení do tříd a významné z nich byly zmíněny.

Z hlediska velikostního členění jsou v oddílu nejvýznamnější velké podniky, které se na tržbách oddílu podílí 57 %, na přidané hodnotě 62 % a na počtu zaměstnanců 42 %. Střední podniky tvoří méně než třetinu tržeb, přidané hodnoty a počtu zaměstnaných osob. Malé a mikro podniky jsou významné z hlediska počtu subjektů a počtu zaměstnaných osob (27 %). Na tržbách a přidané hodnotě oddílu zaujímají II, resp. 13 %.

2. Vývoj oddílu

Podle údajů Českého svazu pivovarů a sladoven, z. s., (ČSPS) výstav piva v ČR v roce 2017 (ve hmotných jednotkách) včetně nealkoholického piva a minipivovarů činil 20,3 mil. hl piva. Při porovnání vývoje od roku 2010, kdy výstav činil 15,7 mil. hl, je zřejmý růstový trend, ale meziroční pokles činil 0,7 %. Podle provedeného výzkumu (Sociologického ústavu AV ČR), pivo pije 87 % mužů a 59 % žen. Posiluje skupina mužů, kteří mají zájem o piva vyráběná v ČR – jako jsou nefiltrovaná, svrchně kvašená nebo pšeničná. V posledních letech nastal rozvoj minipivovarů s poměrně vysokým technologickým standardem a dobrou kvalitou. Jejich počet již překročil 400 a zahrnuje varny s roční produkcí do 200 tis. hl piva. Po metanolové kauze (2012) platí i pro tyto pivovary přísnější státní dozor. Vzrostla obliba piv v plechovkách a v PET lahvích konzumovaných doma. Do systému značek uplatňovaných v EU, se také zařadilo České pivo, které získalo chráněné zeměpisné označení v roce 2008. Od roku 2010 vzrostl také objem produkce sladu, a to z objemu 498 tis. t na zhruba 546 tis. t (2017).

U destilátů a lihovin jsou podle Unie výrobců a dovozců lihovin v letech 2013 – 2017 v podílech na nákupech domácností nejvíce zastoupeny tuzemáky, hořké bylinné likéry a vodka. U tradiční lihoviny – tuzemáku se řeší složení aromatu. EU poskytla na zachování v ČR používaného rumového éteru výjimku na období 5 let.

U vína produkce značně kolísá a podle Svazu vinařů nabídka na trhu po roce 2009 klesá, a stejně tak soběstačnost, při vysokém záporném saldu zahraničního obchodu. Záporná obchodní bilance s vínem se v roce 2017 mírně zlepšila a činila -1 501 tis. hl, což představovalo 4,4 mld. Kč. Export vína směřuje především na Slovensko a do Polska. Vinařský fond propaguje tuto komoditu. Vinařský ročník 2017 byl poznamenán především dvěma extrémními počasí – suchem a teplem. Proto podle vinařů má ročník 2017 typický ráz – jde o vína plná, s odrudovým charakterem, vyžralostí hroznů a kořenitou chutí. V porovnání s rokem 2016, byla produkce moštových hroznů vyšší o 5 %. Celkem se podle ČSÚ v roce 2017 v ČR skládilo 79,7 tis. t moštových hroznů z plochy 15,8 tis. ha plodných vinic. Teplé počasí v roce 2017 se také odrazilo na zvýšené konzumaci nealkoholických nápojů a minerálních vod.

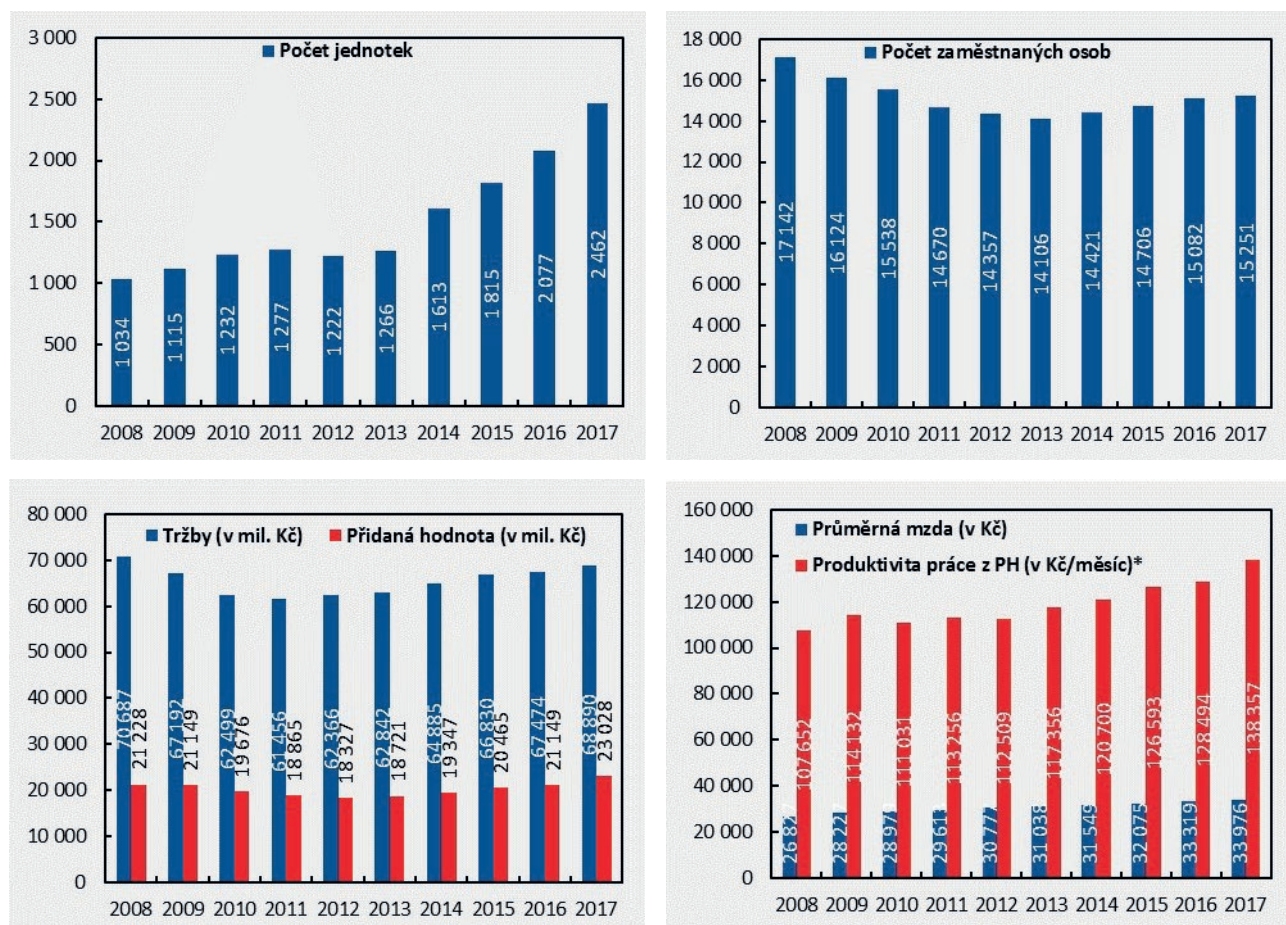
3. Hlavní ekonomické ukazatele

V hodnoceném období 2008 až 2017 byl vývoj vybraných ukazatelů rozdílný. Významný růst zaznamenal v tomto období počet jednotek, který vznikl zejména u výroby piva a vína, zakládáním minipivovarů a malých vinařství. Růst zaznamenal i ukazatel průměrná mzda, který dosáhl vrcholu v roce 2017. Tržby nejvíce poklesly v krizovém období roku 2011, v dalších letech došlo k oživení, ale objemu roku 2008 dosud zcela nedosáhly. Obdobný vývoj probíhal u přidané hodnoty a počtu zaměstnaných osob. V produktivitě práce (graf 3.1) v dlouhodobém trendu je zřejmý růst.

Ceny průmyslových výrobců CZ-CPA 11 zaznamenaly v roce 2012 skokový růst, který pokračoval v dalších letech mírnějším tempem (graf 3.2). V roce 2012 již v podstatě nastalo plné oživení poptávky po lihovinách, a to i těch dražších, které jsou určitou zárukou, že nejsou falšovány a ostatní výrobci nápojů se k této tendenci v cenové tvorbě, která se odvíjí od situace na trhu, připojili.

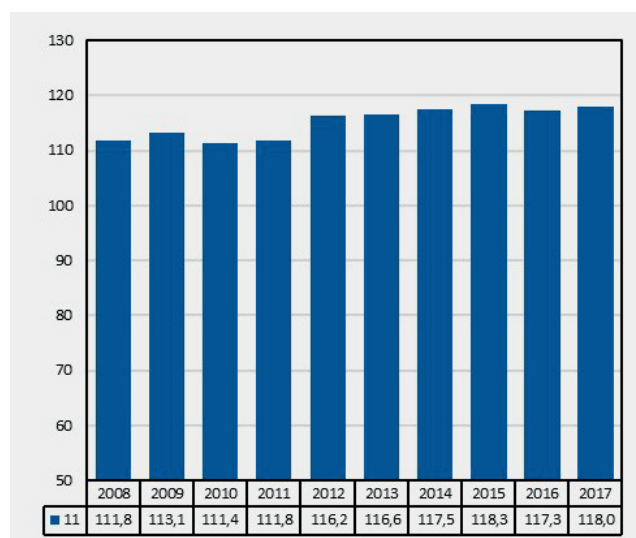
Vyvrcholení finanční analýzy je porovnání Spreadu (rozdíl ROE – r_e), rentability vlastního kapitálu ROE, alternativního nákladu na vlastní kapitál r_e a bezrizikové sazby r_f . Od propadu spreadu v letech 2013 a 2014 docházelo k pozvolnému zlepšování jeho hodnoty (graf 3.3). V roce 2017 oproti roku 2016 se zlepšila tvorba ekonomického zisku, ale stále je záporná. Prakticky vývoj všech ukazatelů působících na vývoj hodnoty ekonomického zisku (EVA) byl příznivý až na vliv nárůstu bezrizikové sazby (způsobil pokles EVA o 266 mil. Kč) a podílu úplatného kapitálu na aktivech (pokles EVA o 71 mil. Kč). Relace růstu produktivity práce k růstu průměrné mzdy na vývoj ekonomického zisku za oddíl měla příznivý vliv na vývoj EVA. Produktivita práce (PH na zaměstnance) vzrostla a způsobila nárůst EVA o 250 mil. Kč, ale nárůst osobních nákladů na zaměstnance způsobil pokles hodnoty EVA pouze o 126 mil. Kč.

Graf 3.1 – Hlavní ekonomické ukazatele oddílu CZ-NACE 11

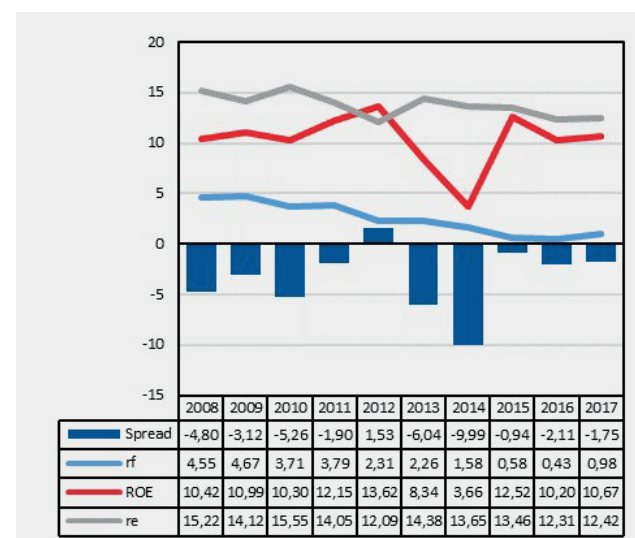

Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

* Jedná se o alikvotní měsíční podíl vypočtený z ročních údajů

Graf 3.2 – Cenový vývoj CZ-CPA II (2005 = 100 %)

Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

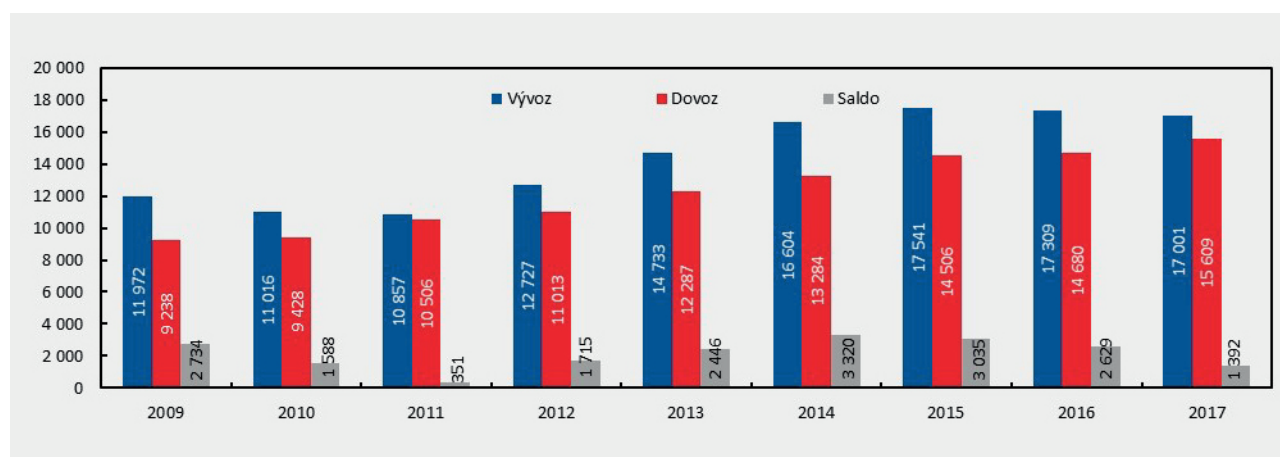
Graf 3.3 – Spread (ROE – re) CZ-NACE II (v %)

Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Vykázané saldo zahraničního obchodu s produkty dle CZ-CPA II bylo po celé sledované období kladné. Jeho růst byl zaznamenán v letech 2012 až 2014 (graf 4.1), v dalších letech se začalo snižovat. Vývoj salda zahraničního obchodu je v korelaci zejména s vývojem vývozu.

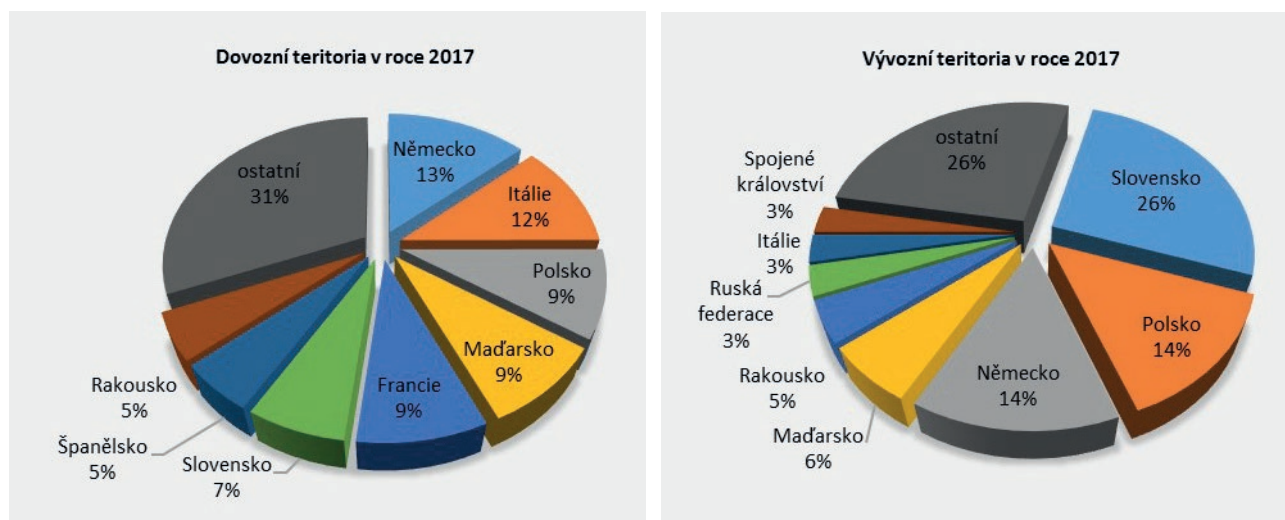
Graf 4.1 – Vývoz, dovoz a saldo zahraničního obchodu s produkty dle CZ-CPA II (v mil. Kč)

Pramen: ČSÚ, data k 9. 5. 2018

4.2 Teritoriální struktura zahraničního obchodu

Dovoz z hlediska teritoriálního přichází do ČR do značné míry ze států EU. Jde o Německo, Itálii, Polsko, Maďarsko a další země, jak je zřejmé z grafu 4.2.

U vývozu z teritoriálního pohledu zaujímá největší podíl tradičně Slovensko a dále to jsou Polsko a Německo.

Graf 4.2 – Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA II

Pramen: ČSÚ, data k 9. 5. 2018

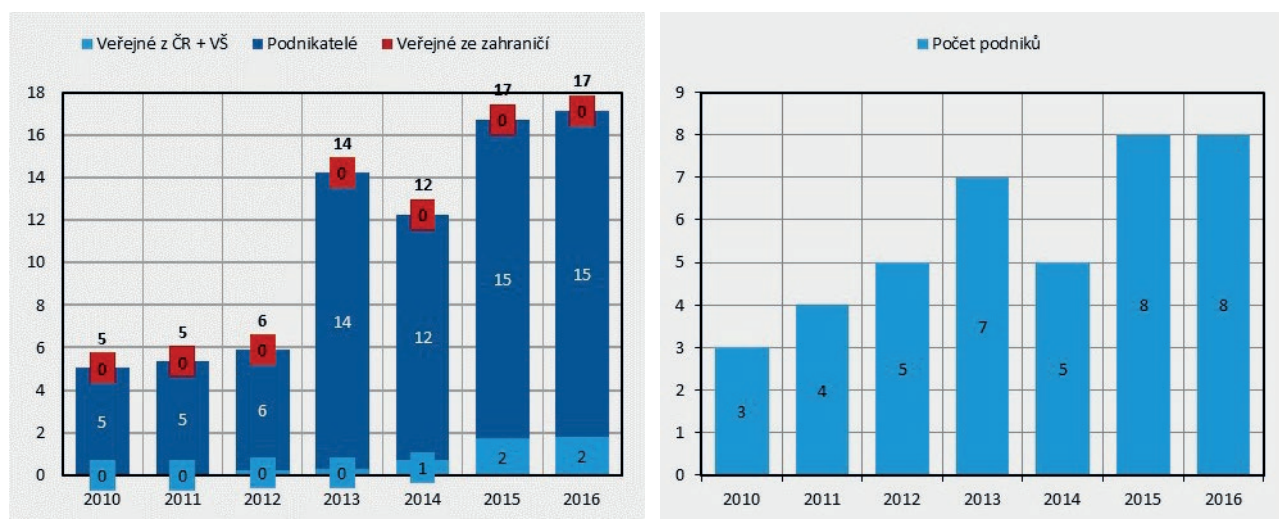
5. Výzkum a vývoj

Výdaje na výzkum a vývoj v CZ-NACE II v letech 2013 až 2016 významně vzrostly, avšak z hlediska velikosti objemu výdajů na VaV a počtu podniků provádějících V a V patří tento oddíl k těm nejmenším. Výdaje na VaV v roce 2016 činily 17 mil. Kč, což je více jak trojnásobek celkových výdajů na VaV v roce 2010. Téměř celý objem finančních prostředků tvořily výdaje z podnikatelských zdrojů. CZ-NACE II patří k těm oddílům, které v minulých letech nečerpaly téměř žádnou veřejnou podporu ze zahraničí, což mohlo být zapříčiněno právě velikostí tohoto oddílu (viz počet podniků provádějících V a V (graf 3.5.1), dále mezi lety 2010 a 2016 činil průměrný počet výzkumných pracovníků (FTE) v tomto oddílu 5 výzkumníků za rok).

K firmám, které čerpaly významný objem účelové podpory ze státního rozpočtu v rámci národních programů MPO (IMPULS, TIP, TRIO) a TA ČR (Alfa, Centra kompetence a Epsilon) v období 2004–2017, patří IDS Advisory s.r.o., Plzeňský Prazdroj, a.s. a SLADOVNY SOUFFLET ČR, a.s.

V rámci výzev programu OP PIK spadajících pod Národní RIS3 strategii patří mezi nejméně podporované oblasti VaV. V období roku 2015 až do října roku 2017 byla pro 8 schválených projektů naplánována celková podpora (evropské, veřejné ČR a soukromé ČR zdroje) ve výši 0,02 mld. Kč, z toho dotace EU činí 0,01 mld. Kč. Většina podpory (64%) je určena na zavedení podnikových inovací (procesních a/nebo produktových), v menší míře (20%) pak na nová nebo zmodernizovaná IT centra. Projekty jsou zaměřeny zejména na posílení VaV kapacit podniků (64%) a podporu ICT v podnikání (20%). Všechny projekty svým věcným zaměřením odpovídají aplikačnímu odvětví Udržitelná produkce potravin.

Projekty zaměřené na výrobu nápojů předložily ve sledovaném období pouze malé podniky. Co se týká evropské podpory žadatelů/příjemců, jsou z dotací EU nejvíce podpořeny podniky BOHEMIA HEALING MARIENBAD WATERS a.s. z Karlovarského kraje (projekt Inovace ve společnosti BOHEMIA HEALING MINERAL WATERS CZ a.s.; celkové výdaje 8 mil. Kč, z toho dotace EU 4 mil. Kč) a APROS Group, s.r.o. z hl. m. Prahy (projekt Nový typ ovocných destilátů a produktů z nich vyrobených; celkové výdaje 8 mil. Kč, z toho dotace EU 4 mil. Kč).

Graf 5.1 – Výdaje na VaV v CZ-NACE 11 (mil. Kč)

Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

6. Shrnutí a perspektivy oddílu

Výroba nápojů, jako součást zpracovatelského průmyslu, přispívá k jeho podnikatelské bázi v mnoha regionech, ale především působí na životní styl těch, kteří je konzumují, což se týká zdraví i celé délky jejich života. Z výrobního pohledu dominuje v produkčních charakteristikách pivo, které lze považovat za národní nápoj. S ním je spojena výroba sladu a také chmele, a tím i vazba na zemědělství. Vedle tradice se uplatňují i nové technologie, s nimiž je často spojeno moderní strojní vybavení a obaly. Vývoj ke konzumaci a produkci dražšího sortimentu je patrný u lihovin.

Produkce vína prochází výkyvy, což je v kontextu s vývojem počasí, které se v posledních letech často odchyluje od normálu. Záporná bilance zahraničního obchodu s vínem je stále značná. Tím, že tuzemské víno je dobré kvality, je významný i jeho export.

Konzumace a produkce nealkoholických nápojů a minerálních vod je také do určité míry podmíněna počasím a podléhá výkyvům. To se pak odráží i ve výkonnosti příslušných výrobních.

Indikátor přidané hodnoty oddílu zaznamenal v posledních letech růst, takže se dostal v roce 2016 zhruba na úroveň let 2008, resp. 2009, a v roce 2017 byl zaznamenán již nárůst. Obdobně se za rok 2017 měl navýšit hrubý operační přebytek, což dává předpoklad k dalším investicím, u nichž lze očekávat, že ve zmíněném roce meziročně vzrostou, např. v pivovarnictví. Tržby z prodeje výrobků a služeb, jako ukazatel trhu, v posledních letech v podstatě stagnují.

Saldo zahraničního obchodu s nápoji zůstává kladné, ale přebytek vývozu nad dovozem klesá, protože dovoz roste v posledních letech dynamičtěji, než vývoz. U vývozu zaujímá největší podíl Slovensko s 26 % u dovozu je to Německo s 13 %. Perspektivně bude žádoucí rozšiřovat vývoz na další teritoria, jako se to daří u piva. U vědy a výzkumu by měl pokračovat trend z posledních let, kdy je vkládáno více prostředků na jeho financování. To by mělo umožnit dále rozšířit sortiment nápojů, aby ještě lépe odpovídal požadavkům spotřebitelů.

Perspektiva tohoto oddílu bude do značné míry záviset i na vývoji koupěschopnosti obyvatel v ČR, ale i na dalším rozvoji cestovního ruchu. Pokud poroste zájem o ČR, pak se zvýší počet turistů navštěvujících ČR, doba jejich pobytu a konzumace, což se týká nejen jídla, ale i nápojů, jejichž sortiment je vcelku pestrý.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo
Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 110 00 Praha 1
www.eagri.cz

Praha 2018

ISBN 978-80-7434-478-7
(elektronická verze)